

T.C.
MEVLANA KALKINMA AJANSI

PROJE ADI
KONYA İLİ MEYVECİLİK VE BAĞCILIK EYLEM PLANI

TEKNİK DESTEK YARARLANICISI

T.C. Konya İl Özel İdaresi

YÜKLENİCİ

Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi adına

Yürütücüler

Prof. Dr. Ahmet EŞİTKEN
Prof. Dr. Lütfi PIRLAK
Prof. Dr. Zeki KARA
Doç. Dr. Zeki BAYRAMOĞLU
Dr. Ali SABİR

2012-KONYA

ÖNSÖZ

Aydın Nezihi DOĞAN
Konya Valisi

İÇİNDEKİLER

ÇİZELGELER DİZİNİ

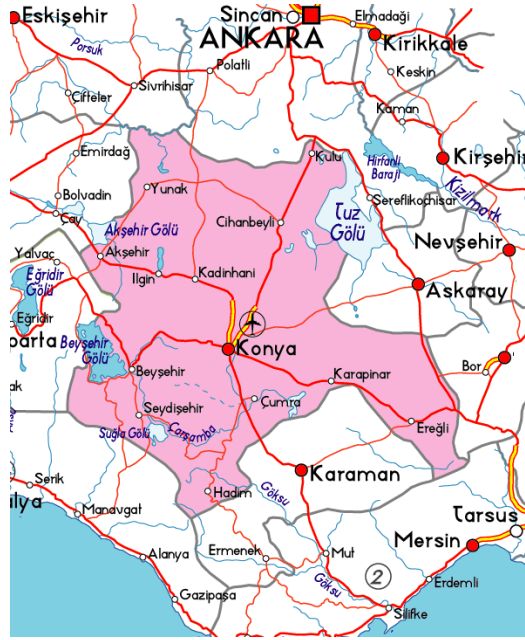
ŞEKİLLER DİZİNİ

1. GİRİŞ

Konya, Anadolu yarımadasının ortasında, İç Anadolu Bölgesi'nin ise güneyinde yer almaktadır. Konya topraklarının büyük bir kısmı iç Anadolu'nun yüksek düzlükleri üzerindedir. Güney ve Güneybatı kesimleri Akdeniz Bölgesine dâhildir. Kara iklimi hüküm süren Konya'da yazlar kurak ve sıcak, kışlar soğuk ve yağışlı geçmektedir. Bu yapısı itibariyle ovada özellikle tarla bitkileri üretimi yoğunlaşmıştır. Bunun yanı sıra, özellikle ilin Güneydoğusu ile Kuzeybatısı arasındaki yay üzerinde bulunan Halkapınar, Ereğli, Karapınar, Çumra, Güneysınır, Bozkır, Hadim, Taşkent, Ahırlı, Yalıhüyük, Seydişehir, Beyşehir, Hüyük, Doğanhisar, Ilgın ve Akşehir gibi ilçelerin iklim ve coğrafik yapısındaki farklılıktan dolayı bu alanda meyve ve bağ yetiştiriciliği de büyük önem kazanmıştır. Ayrıca, Toros dağları üzerinde yer alan bu ilçelerin çoğunda diğer tarımsal ürünlerin yetiştiriciliği oldukça sınırlıdır ve meyve ve bağ yetiştiriciliği bu bölgede yaşayan insanların en önemli gelir kaynakları arasındadır. Bu alanda pek çok meyve türü, özellikle elma, kiraz, vişne gibi türler ve bağ yetiştiriciliği yaygın bir şekilde yapılmaktadır. Özellikle son yıllarda rakımın daha yüksek olduğu alanlarda son turfanda kiraz yetiştiriciliği ve çilek önem kazanmaya ve yeni bahçeler tesis edilmeye başlamıştır. Meyve ve bağ yetiştiriciliği Konya ilinde önemli bir tarımsal üretim sektörü olmasına ve ilin ekonomisine büyük katkılar yapmasına rağmen hali hazırda büyük sorunlarla karşı karşıya olduğu görülmektedir. Üreticiler çeşit seçimi, yetiştiricilik, hasat, sınıflandırma, muhafaza, işleme ve pazarlama konularında bazı sorunlarla karşı karşıyadır. Buna bağlı olarak, üretilen ürünler üreticiye istenilen ölçüde gelir sağlamamakta ve böylece ciddi kayıplara sebep olmaktadır. Bundan dolayı, Konya ili'nin ekonomisinde önemli payı olan meyve ve bağ üretiminin gelişimini sağlıklı ve planlı bir şekilde gerçekleştirmek ve sürdürülebilir hale getirmek amacı ile bölgede yer alan meyve ve bağ üreticilerinin mevcut durumlarının analiz edilmesi, sorunlarının belirlenmesi, bu sorunlara çözüm önerilerinin yapılması ve bu çerçevede eylem planlarının çıkarılması hedeflenmiştir.

1.2. Konya ili meyvecilik ve bağcılık sektörünün durumu

Konya, coğrafi olarak 36° 41' ve 39° 16' kuzey enlemleri ile 31° 14' ve 34° 26' doğu boylamları arasında yer alır. Yüzölçümü 38.257 km² (göller hariç)'dir. Bu alanı ile Türkiye'nin en büyük yüzölçümüne sahip olan ilidir. İdari yönden, kuzeyden Ankara; batıdan Isparta, Afyonkarahisar, Eskişehir; güneyden, Mersin, Karaman, Antalya; doğudan, Niğde ve Aksaray illeri ile çevrilidir (Şekil 1.1).

Şekil 1.1. Konya ili haritası

1.2.1. Tarımsal Yapı

1.2.1.1. Konya İlinde İşlenebilir Tarım Arazisi Varlığı ve Kullanım Durumu

Tarımsal üretimin büyük ölçüde açıkta yapılması nedeniyle bir bölgenin işlenebilir arazi varlığı o bölgenin tarımsal potansiyelini belirleyen temel faktörlerden biri durumundadır. Mevcut arazi varlığının ürün gruplarına tahsisinde ise bölgenin toprak, iklim özellikleri ve pazar koşulları, çiftçi tercihleri, tarım politikaları gibi faktörler etkili olmaktadır. Konya ili sahip olduğu 2.076.921 hektar işlenebilir tarım arazisi varlığı ile ülkemizde ilk sıradadır. Konya gerek coğrafi konumu ve gerekse sosyo-ekonomik yapısı nedeni ile arazi kullanımını etkileyen faktörler açısından iyi koşullara sahip bir ilimizdir. İlde mevcut işlenebilir tarım arazilerinin % 58.62 gibi büyük bir bölümü tarla bitkilerine tahsis edilmektedir. Yine tarla tarımı yapılan nadas alanları da eklendiğinde bu oran % 97.45'e çıkmaktadır. Diğer taraftan ekilebilir alanların % 1.72'sini meyve ve bağ alanları, % 0.83'ünü de sebze alanları oluşturmaktadır (Çizelge 1.1). Ülkemizde ise toplam tarım arazilerinin % 66.84'ünü tarla bitkileri, % 17.39'unu nadas alanı, % 12.49'unu meyve ve bağ alanları ve % 3.28'ini de sebze alanları oluşturmaktadır. Görüldüğü gibi Konya ilinde tarım arazilerinin kullanımı Türkiye geneli ile önemli farklılıklar arz etmektedir. Konya ilinde tarla ve nadas alanları Türkiye genelinden fazla iken, meyve ve bağ ve sebze üretim alanları ülke ortalamalarının oldukça altındadır. Bunun da en önemli sebebi iklimdir. Zira Konya ili ülkemizin en az yağış alan bölgesi içerisinde yer almaktadır.

Çizelge 1.1. Türkiye Geneli ve Konya İli Tarım Alanlarının Kullanım Şekilleri

Ürün Grubu	KONYA		TÜRKİYE	
	Ekim Alanı (ha)	Oran (%)	Ekim Alanı (ha)	Oran (%)
Ekilen Tarla Alanı	1.217.431	58,62	16.333.002	66,84

Nadas Alanı	806.484	38,83	4.249.026	17,39
Sebze Alanı	17.242	0,83	801.598	3,28
Meyve ve Bağ Alanı	35.764	1,72	3.052.748	12,49
Toplam Alan	2.076.921	100,00	24.436.373	100,00

Çizelgeden de görüleceği gibi Konya ilinde işlenebilir tarım alanlarının büyük bir bölümünü tarla bitkileri ve nadas alanları oluşturmakta olup, meyve, bağ ve sebze alanları ise çok düşük miktarlardadır. Bu durum yıllık yağışın ve sulama imkânlarının çok düşük olduğu alanların genel karakteridir. İlde yakın gelecekte sulama imkânlarında önemli bir iyileşme beklenmediğinden tarla bitkileri-bahçe bitkileri üretim oranlarının da fazla değişmesi öngörülmemektedir. Ancak, il genelinde özellikle sulanabilir alanlarda meyve ve asma yetiştiriciliğine ilgi hızla artmaktadır.

1.2.1.2. Konya İlinde Meyve ve Üzüm Üretimi

Ülkemiz toplam 17.2 milyon ton ile dünyanın önemli meyve üreticileri arasında yer almaktadır (Anon., 2012). Ülkemizin coğrafi yapısı ve değişik iklim ve toprak özellikleri nedeniyle meyve üretimi hemen hemen bütün bölgelerimize dağılmış durumdadır. Ancak, meyve türlerinin çoğunun su ihtiyaçlarının fazlalığı ve özel iklim istekleri nedeniyle üretimleri denize yakın ve yağışı nispeten fazla olan bölgelerde yoğunlaşmıştır. Çizelge 1.2'de Konya ili ve ilçelerinde meyve türlerinin üretim durumları ile bu türlerin ülkemizdeki üretim miktarları verilmiştir. 2011 yılı verilerine göre Konya ilinde yıllık meyve ve üzüm üretimi yaklaşık 215.000 ton'dur. Bu haliyle ilin meyve üretimi Türkiye üretiminin % 1.25'idir. İlde en fazla üretilen meyveler elma (67.227 ton), üzüm (54.474 ton), vişne (30.257 ton), kiraz (27.570 ton) ve çilektir (10.976 ton). İlin yüzölçümü büyük olduğundan birbirinden ekolojik olarak farklı alanları bünyesinde bulundurmaktadır. Bu nedenle ilde çok sayıda meyve türünün yetiştiriciliğine rastlamak mümkündür. İlde farklı meyve türlerinin üretimi yapılmakla birlikte bunların üretim alanları sınırlı olduğundan üretim miktarları da düşük seviyelerde kalmaktadır. İlin üretim miktarı bakımından ülkemizde öne çıktığı meyve türleri vişne, kiraz ve çilektir. Konya ili 30.257 ton vişne üretimi ile ülke üretiminin % 15.52; 27.570 ton kiraz üretimi ile ülke üretiminin % 6.60'ı ve 10.976 ton çilek üretimi ile ülke üretiminin % 3.66'sını karşılamaktadır.

İlde bulunan toplam 31 ilçenin tamamında meyve yetiştiriciliği yapılmaktadır. Ancak, ekolojik şartların uygunluğu nedeniyle bazı ilçelerde meyve üretimi fazla olup, bu ilçelerin ekonomilerinde önemli bir yer işgal etmektedir. İlde en fazla meyve üretimi yapılan ilçeler sırasıyla Hadim (36154 ton), Akşehir (32551 ton), Ereğli (30906 ton), Bozkır (16808 ton) ve Doğanhisar'dır (15484 ton). En az meyve üretimi yapılan ilçeler ise Emirgazi (255 ton), Derebucak (366 ton) ve Altınekin'dir (373 ton). İlde meyveciliğin yoğun olarak yapıldığı Hadim, Akşehir, Ereğli, Bozkır ve Doğanhisar'da üretilen bazı meyve türleri ilçeler ile özdeşleşmiş bulunmaktadır. Örneğin; Hadim ilçesinin üzüm ve kirazı, Akşehir'in kirazı, Ereğli'nin elma ve Beyaz kirazı, Bozkır'ın elma ve üzümü, Doğanhisar'ın da vişnesi marka olmuştur.

Meyve türlerinin ilçelere göre üretimleri incelendiğinde ilçelerde bazı meyvelerin ön planda olduğu görülmektedir. Konya ili geniş bir alan kapladığından her ilçenin ekolojik özellikleri birbirinden önemli derecede farklılık göstermektedir. Bu nedenle ekolojik istekleri de birbirinden farklı olan meyve türlerinin farklı ilçelerde üretim, verim ve kalitelerinin farklı olması tabii bir durumdur. İlin toplam 66.227 ton olan elma üretiminde ilk sırada 22.482 ton ile Ereğli ilçesi gelmektedir. İlçe bu üretim miktarı ile ilin toplam üretiminin 1/3'ünden fazlasını karşılamaktadır. İlçede elma yetiştiriciliği kültürü çok uzun bir geçmişe sahiptir. Bunun yanında ekolojik şartların uygunluğu nedeniyle son yıllarda ilçede geniş alanlarda modern elma bahçeleri kurulmuştur. Bu bahçeler hem ülkemizin hem de Ortadoğu ve Balkanların en büyük ve modern bahçeleridir. Ereğli ilçesini 8805 ton ile Bozkır ve 5656 ton ile Yalınhöyük ilçeleri takip etmektedir.

Konya ilinin armut üretiminde Ereğli (1065 ton), Ilgın (618 ton) ve Meram (579) ilçeleri ilk sıralardadır.

İlde ayva üretimi oldukça düşüktür. Bunun en önemli sebebi Ateş yanıklığı hastalığına bağlı bitki kayıplarının yanı sıra ilin topraklarının büyük bir bölümünde kireç oranının yüksekliğidir. En fazla ayva üretimi yapılan ilçeler Ilgın (216 ton), Hadim (150 ton) ve Beyşehir'dir (90 ton). Benzer şekilde ilde kayısı üretimi de düşüktür. Bunun ise en önemli sebebi kayısı bitkisinin ilde sık sık meydana gelen ilkbahar geç donlarından zarar görmesidir. Ayrıca, kayısı il genelinde kapalı bahçelerden ziyade karışık bahçelerde veya ev bahçelerinde yetiştirildiğinden bu üretim resmi kayıtlarda yer almamaktadır. İlde en fazla kayısı üretimi kapama kayısı bahçelerinin de en fazla olduğu Ereğli ilçesinde yapılmaktadır (2007 ton). Bu ilçeyi 872 ton ile Ilgın, 694 ton ile de Selçuklu takip etmektedir. Şeftali de ilde en az üretilen meyve türlerindendir. Bunun da en önemli sebebi ayvada olduğu gibi şeftalinin kireçli topraklara hassasiyetidir. En fazla şeftali üretimi yapılan ilçeler Hadim (750 ton), Meram (276 ton) ve Ereğli'dir (207 ton).

İlde toplam erik üretimi 4136 ton olup, en fazla üretim yapılan ilçe 1549 ton ile Akşehir'dir. Bu ilçeyi 390 ton ile Hüyük ve 344 ton ile Ilgın izlemektedir.

Konya ili kiraz üretimi bakımından ülkemizde önemli bir yere sahiptir. Ereğli ilçesi ülkemizde Beyaz Kiraz'ın en fazla üretildiği merkezdir. Aynı zamanda bu ilçemiz Beyaz Kiraz üretiminde dünyada da önemli bir konumdadır. Akşehir ilçesi de kiraz üretiminin geliştiği bir merkez olup, ilçede üretilen kirazın önemli bir bölümü ihraç edilmektedir. Son yıllarda ise Hadim, Taşkent, Bozkır ve Seydişehir gibi ilçelerin rakımı yüksek alanlarında son turfanda kiraz üretimi yaygınlaşmıştır. Bu alanlarda üretilen kirazın tamamına yakını yüksek fiyatla ihraç edilmekte ve hem ilçelerin hem de ülkemizin ekonomisine katkı sağlamaktadır. Kiraz üretiminin yaygınlaşmasıyla birlikte belirtilen ilçelerde tersine göç başlamıştır. İlde en fazla kiraz üretimi yapılan ilçeler Akşehir (10470 ton), Hadim (7100 ton) ve Ereğli'dir (2125 ton).

Konya ili vişne üretimi bakımından ülkemizde ilk sıralardadır. İlde en fazla vişne üretimi 17060 ton ile Akşehir'de yapılmakta olup, ilçe bu üretimi ile ilin üretiminin % 56'sını karşılamaktadır. Akşehir ilçesini 7800 ton ile Doğanhisar ve 1188 ton ile Ereğli takip etmektedir.

İlde badem üretimi de düşük düzeydedir. Bunun da en önemli sebebi ilkbaharda erken çiçek açan bademin ilde sık sık meydana gelen ilkbahar geç donlarından zarar görmesidir. En fazla badem üretimi yapılan ilçeler Hüyük (251 ton), Ilgın (197 ton) ve Karatay'dır (139 ton).

Konya ili ceviz üretimi bakımından ülkemizde önemli bir yerdedir. İlde toplam ceviz üretimi 4542 ton olup, yeni kurulan bahçelerle bu üretim miktarı her yıl artmaktadır. En fazla ceviz üretilen ilçeler Hüyük (669 ton), Akşehir (403 ton) ve Meram'dır (399 ton).

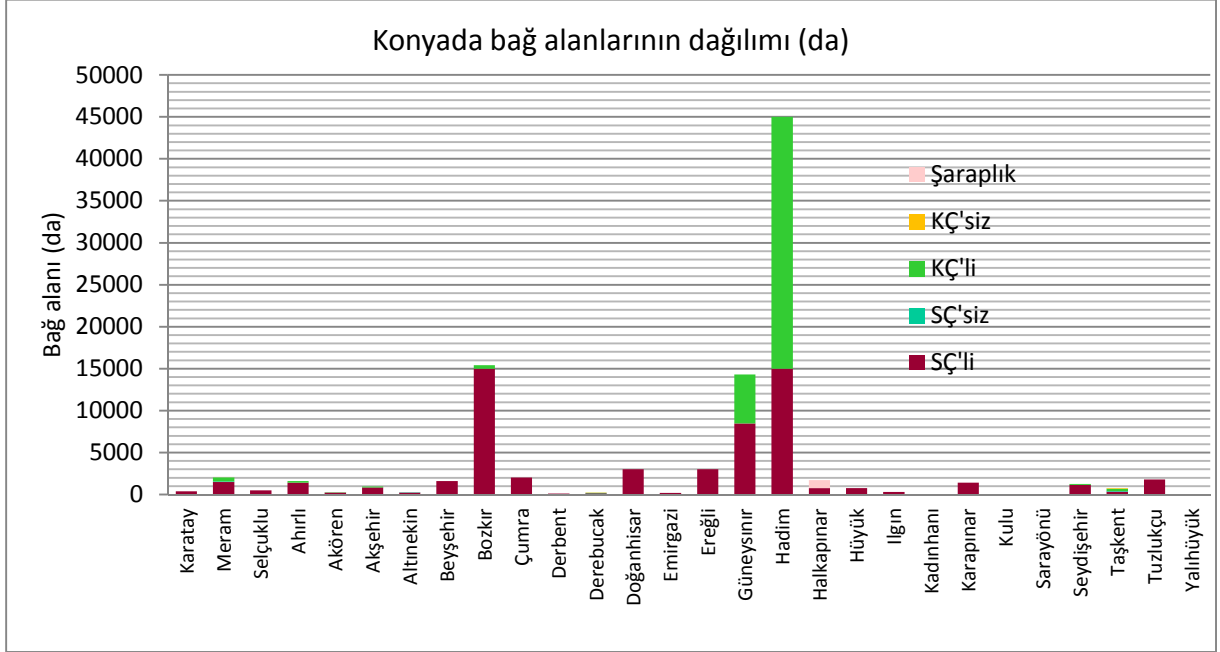
İlde son yıllarda çilek üretimi de önemli artış kaydetmiştir. Özellikle Hüyük, Beyşehir ve Doğanhisar ilçelerinde organik çilek üretimi yaygınlaşmaktadır. En fazla çilek üretimi yapılan ilçeler ise 6000 ton ile Hüyük, 2000 ton ile Beyşehir ve 906 ton ile Akşehir'dir.

Çizelge 1.2. Konya ilinde ilçelere göre meyve ve bağ üretimi

	Elma	Armut	Ayva	Kayısı	Şeftali	Erik	Kiraz	Vişne	Badem	Ceviz	Çilek	Üzüm	Toplam
Ahırlı	2.584	431	-	14	-	11	62	16	-	2	-	320	3440
Akören	433	87	6	15	5	24	135	46	32	42	40	200	1065
Akşehir	1.418	242	76	36	59	1.549	10.470	17.060	-	403	906	332	32551
Altınekin	65	22	2	30	8	10	23	30	5	10	-	168	373
Beyşehir	1.635	425	90	111	60	270	206	480	125	348	2.000	1.125	6875
Bozkır	8.805	203	50	-	17	330	390	36	2	65	250	6.660	16808
Cihanbeyli	668	120	10	325	15	50	20	20	-	28	-	-	458
Çeltik	508	30	2	21	8	6	112	331	-	56	-	-	1074
Çumra	1.151	180	9	68	68	34	315	-	28	1	-	806	2660
Derbent	181	60	11	17	12	95	145	22	-	24	90	30	687
Derebucak	28	8	-	6	-	14	18	14	-	30	-	248	366
Doğanhisar	1.779	156	-	30	15	17	1.220	7.800	-	742	825	2.900	15484
Emirgazi	238	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	255
Ereğli	22.482	1.065	23	2.007	207	125	2.125	1.188	8	160	16	1.500	30906
Güneysınır	386	24	6	14	71	19	367	29	82	21	2	7.060	8081
Hadım	1.071	186	150	10	750	60	7.100	20	2	80	100	26.625	36154
Halkapınar	1.236	36	-	36	20	35	1.290	106	-	69	-	1.384	4212
Hüyük	1.585	352	36	-	7	390	848	605	251	669	6.000	750	11460
Ilgın	5.470	618	216	872	80	344	758	492	197	423	20	238	9728
Kadınhanı	841	42	11	49	6	38	66	15	27	16	3	3	1117
Karapınar	777	71	5	140	5	40	58	34	24	13	-	434	1601
Karatay	1.095	208	19	220	22	41	93	280	130	48	-	200	2356
Kulu	315	70	35	97	16	15	75	25	57	38	-	10	753
Meram	1.682	579	60	471	276	320	450	390	71	399	88	828	5614
Sarayönü	1.803	189	-	55	-	60	54	91	12	180	120	40	2604
Selçuklu	979	270	20	694	60	60	280	217	27	158	16	200	2981
Seydişehir	597	97	31	11	31	81	196	31	80	332	480	640	2607
Taşkent	876	24	7	20	21	41	555	3	2	85	20	268	1922
Tuzlukçu	308	30	-	15	-	-	25	36	3	25	-	1.500	1942

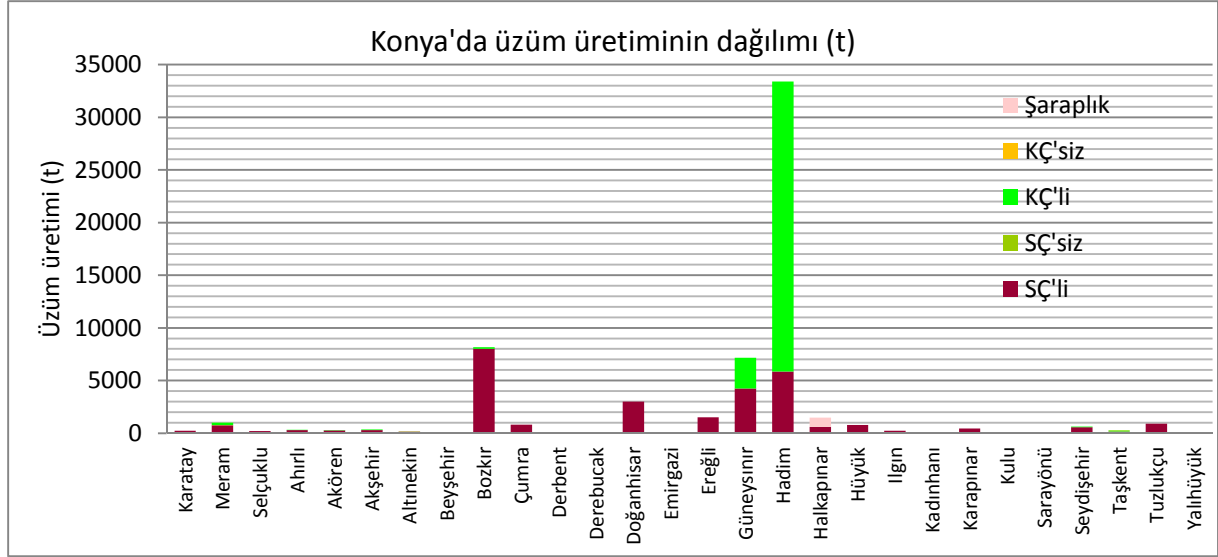
Yalıhüyük	5.656	66	-	-	5	40	13	15	-	-	-	-	5795
Yunak	575	15	-	39	30	17	101	825	-	75	-	-	1677
Konya	67.227	5.978	875	5.423	1.874	4.136	27.570	30.257	1.165	4.542	10.976	54.474	214497
Türkiye	2.600.000	380.524	121.085	476.132	539.403	240.806	417.905	194.989	55.396	178.142	299.940	4.255.000	

Konya’da toplam olarak 99061 da bağ alanı bulunmaktadır. Konya bağ alanları Türkiye bağlarının %2.2’sini oluşturmaktadır. Konya’daki bağ alanlarının üzümlerin değerlendirme şekillerine göre dağılımı 60229 da alanda (%61) çekirdekli sofralık, 37567 da alanda (%38) çekirdekli kurutmalık, 1015 da alanda (%1) şaraplık, 170 da alanda çekirdeksiz sofralık, 80 da alanda çekirdeksiz kurutmalık üzümlerin üretimi yapılmaktadır (Şekil 1.2).

Şekil 1.2. Konya’da bağ alanlarının ilçelere göre dağılımı

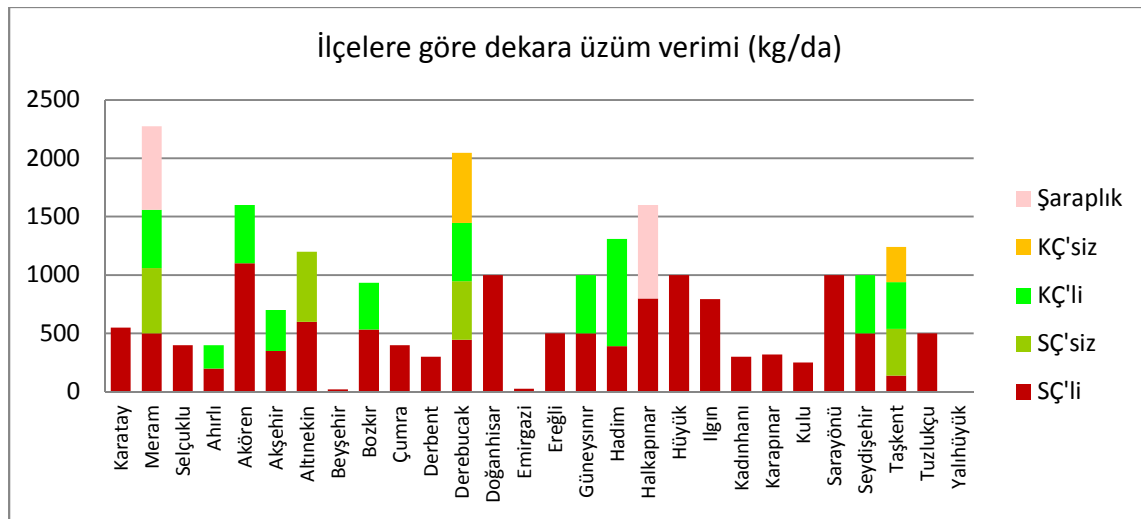
Konya’da toplam olarak 61535 ton üzümlerin üretimi yapılmaktadır. Bu miktar Türkiye’de üretilen üzümlerin %1.5’ini oluşturmaktadır. Konya’da üretilen üzümlerin değerlendirme şekillerine göre dağılımı 31153 t çekirdekli kurutmalık (%51), 29373 t çekirdekli sofralık (%48), 899 t şaraplık (%1.5), 83 t çekirdeksiz sofralık ve 27 t çekirdeksiz kurutmalık üzümlerin üretimi yapılmaktadır (Şekil 1.3). Konya ili ekolojik olarak çekirdeksiz (Sultani ve Yuvarlak Çekirdeksiz) üzümlerin çeşitlerinin ekolojisi olmadığından 2011-2012 kış döneminde olduğu gibi zaman zaman meydana gelen kış donları ile bazı yıllarda meydana gelen ilkbahar geç donları bu çeşitlerden kurulu bağların önemli düzeylerde zarar görmelerine neden olmaktadır.

Şekil 1.3. Konya'da üzüm üretiminin ilçelere göre dağılımı

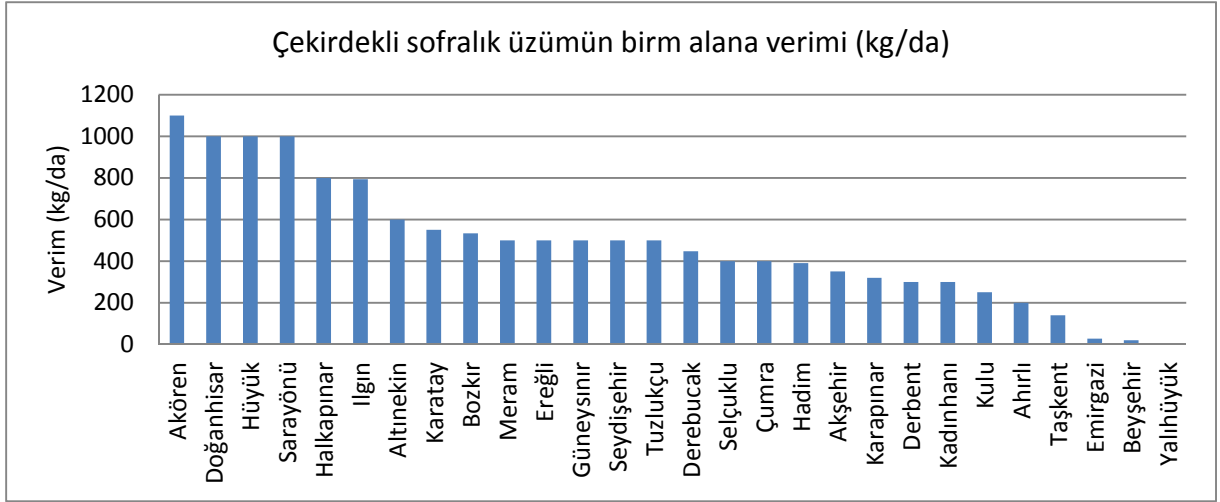
Birim alandan elde edilen üzüm miktarı ilçelere ve üzümün değerlendirilme şekline göre önemli ölçüde değişmektedir (Şekil 1.4). Akören'de çekirdekli sofralık üzümün dekara verimi 1100 kg düzeyinde iken Yalıhüyük'te zaman zaman hiç ürün alınamamakta, Beyşehir'de 20 kg/da, Emirgazi'de ise 27 kg/da verim ortalaması bildirilmektedir. Örneğin Meram'da şaraplık üzümün dekara verimi 714 kg olarak kaydedilmiştir. Aynı ilçedeki çekirdeksiz sofralık üzümün dekara verimi 560 kg, sofralık ve kurutmalık çekirdekli üzümde 500 kg/da verim değeri kaydedilmiştir. Taşkent'te ise çekirdeksiz sofralık ve çekirdekli kurutmalık üzüm verimi 400 kg/da, çekirdeksiz kurutmalık üzümün verimi 300 kg/da ve sofralık çekirdekli üzüm verimi ise 140 kg/da olarak tespit edilmiştir. Derebucak ilçesinde çekirdeksiz kurutmalık üzüm verimi 600 kg/da, çekirdeksiz sofralık ve çekirdekli kurutmalık üzümde 500 kg/da ve çekirdekli sofralık üzümde ise 447 kg/da verim kaydedilmiştir.

Türkiye ortalaması dekara verimin 890 kg olduğu dikkate alındığında ilçelerimizin çoğunluğunda birim alandaki verim düşüklüğü dikkate değerdir.

Şekil 1.4. Konya'da ilçelere göre birim alandan elde edilen üzüm miktarları

Konya ilinin 28 ilçesinde çekirdekli sofralık üzüm üretimi amacıyla bağ tesisi yapılmıştır (Şekil 1.5). 4 ilçede birim alandan elde edilen sofralık üzüm miktarları 1000 kg/da veya üzerindedir (Akören, Doğanhisar, Höyük ve Sarayönü). Verim sıralamasını Halkapınar (800) ve Ilgın (793) kg/da değeri ile takip etmektedir. Altınekin (600 kg/da), Karatay (550 kg/da), Bozkır (533 kg/da), Meram, Ereğli, Güneysınır, Seydişehir, Tuzlukçu (500 kg/da) verim sıralamasına sahiptir. Verimi düşük olarak nitelenebilecek ilçeler ise Derebucak (447 kg/da), Selçuklu ve Çumra (400 kg/da), Hadim (390 kg/da), Akşehir (350 kg/da), Karapınar (320 kg/da), Kulu (250 kg/da) şeklinde sıralanmaktadır. Ahırlı (200 kg/da), Taşkent (140 kg/da), Emirgazi (27 kg/da), Beyşehir (20 kg/da) ve Yalıhüyük (0 kg/da) verim değerleri ile ancak aile ihtiyaçlarını karşılamak üzere yaşlı bağlarını muhafaza etmektedirler.

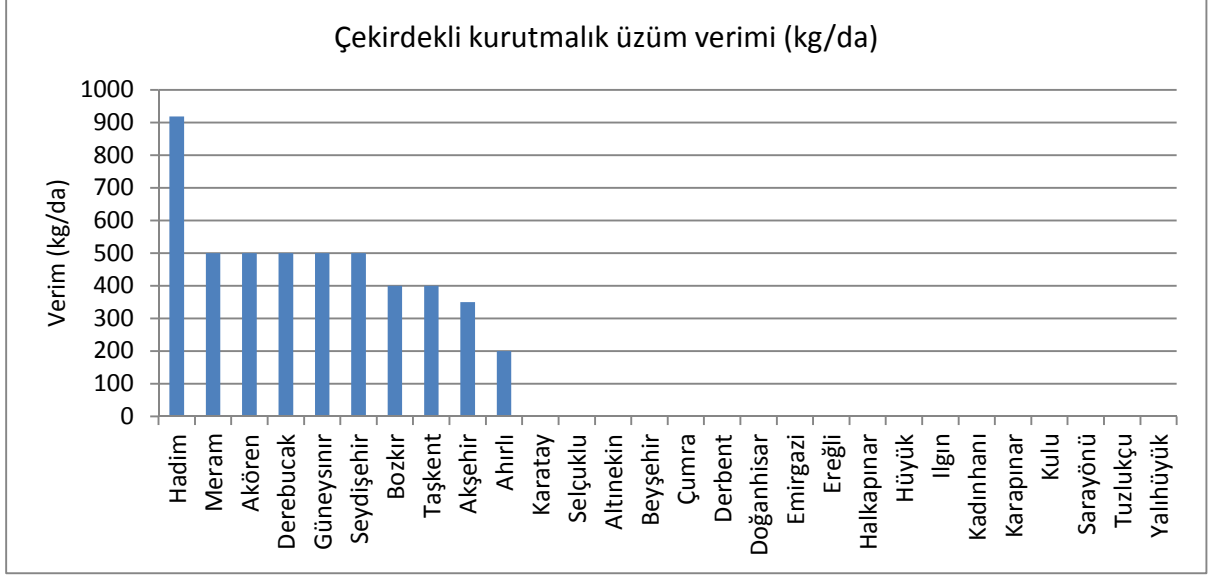
Şekil 1.5. Konya ilçelerinin dekara üzüm üretimi dağılımı

Konya'da sadece 4 ilçede çekirdeksiz sofralık üzüm üretimi vardır (Şekil 1.6). Bunların verim sıralaması ise Altınekin (600 kg/da), Meram (560 kg/da), Derebucak (500 kg/da) ve Taşkent (400 kg/da) şeklindedir.

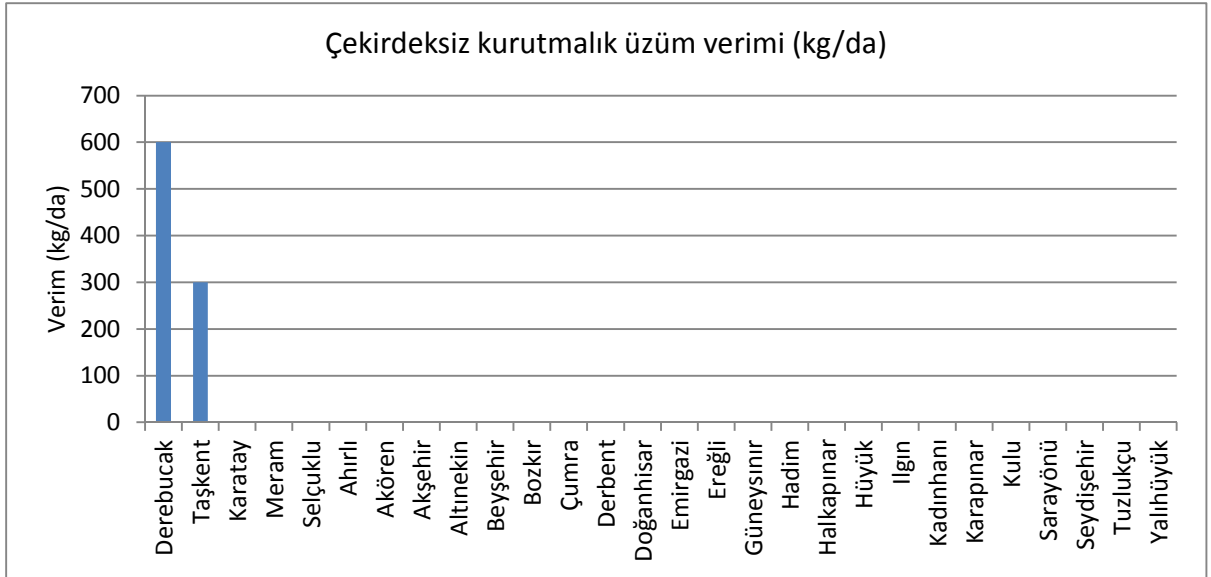
Şekil 1.6. Konya'da çekirdeksiz sofralık üzüm üretiminin (kg/da) dağılımı

Konya ilinde çekirdekli kurutmalık üzüm üretimi toplam üretimin yaklaşık %51'ini oluşturmaktadır. Dekara verim sıralamasında Hadim (918kg/da) en önde yer almaktadır. Meram, Akören, Derebucak, Güneysınır, Seydişehir (500 kg/da), Bozkır ve Taşkent (400 kg/da), Akşehir (350 kg/da) ve Ahırlı (200 kg/da) yer almaktadır (Şekil 1.7).

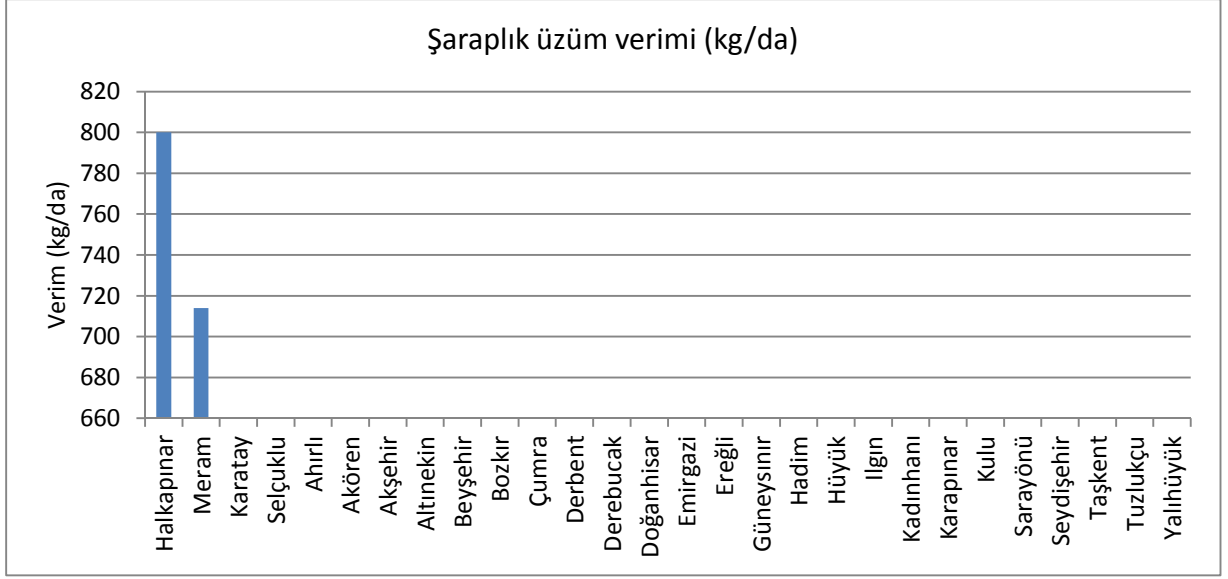
Şekil 1.7. Konya’da çekirdekli kurutmalık üzüm üretiminin (kg/da) dağılımı

Konya’da çekirdeksiz kurutmalık üzüm üretimi Derebucak ve Taşkent ilçelerinde oldukça sınırlı alanlarda yapılmaktadır. Bu ilçelerdeki verim değerleri de sırasıyla 600 kg/da ve 300 kg/da düzeyindedir (Şekil 1.8).

Şekil 1.8. Konya’da çekirdeksiz kurutmalık üzüm üretiminin (kg/da) dağılımı

Konya’da şaraplık üzüm Halkapınar ve Meram ilçelerinde sınırlı alanlarda yapılmaktadır. Halkapınar’da 800 kg/da olan üzüm verimi Meram’da 714 kg/da düzeyinde kaydedilmiştir (Şekil 1.9).

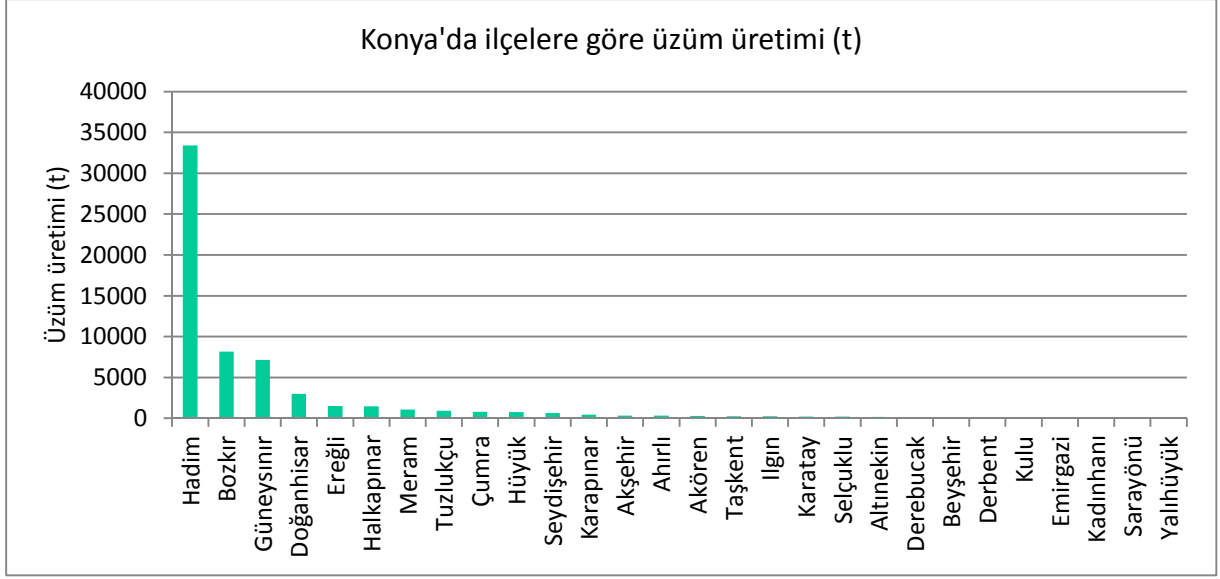
Şekil 1.9. Konya’da şaraplık üzüm üretiminin (kg/da) dağılımı

Konya ilindeki bağ alanlarının %45’i (45000 da) Hadim ilçesinde bulunmaktadır (Şekil 1.10). Bunu %16 ile Bozkır (15400 da) ve %14 ile Güneysınır () ilçeleri takip etmektedir. Diğer tüm ilçelerin bağ varlığı toplam bağ alanlarının %25’ini oluşturmaktadır.

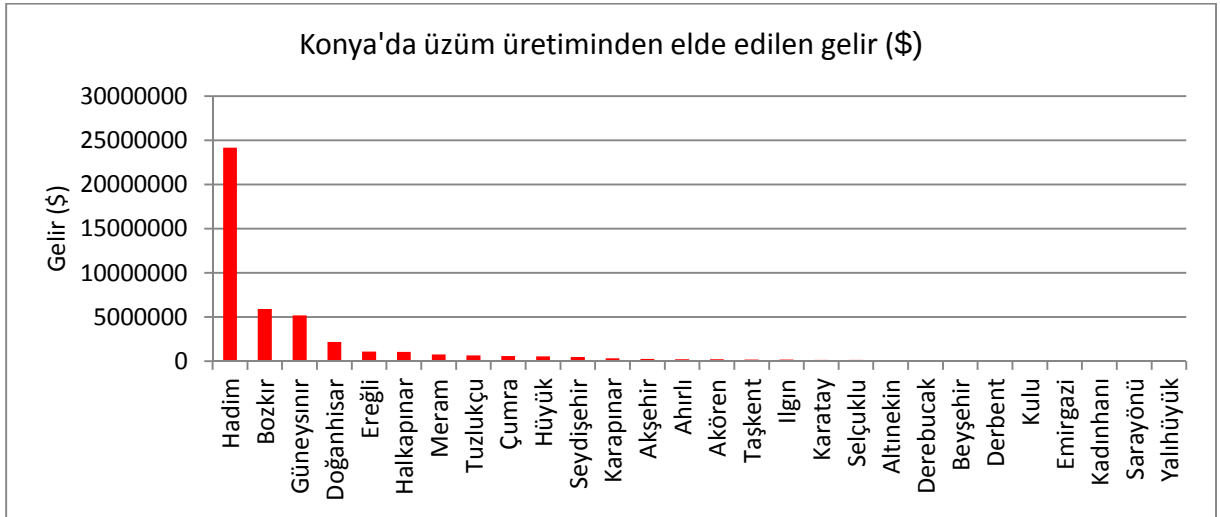
Şekil 1.10. Konya’da bağ alanlarının ilçelere göre dağılımı

Konya’da üzüm üretiminin %54’ü (33390 t) Hadim’de üretilmektedir. Bozkır ’da %13’ü (8160 t) ve Güneysınır’da %12’si (7160 t) üretilirken kalan miktar (%21) diğer tüm ilçelerdeki üretilmektedir (Şekil 1.11).

Şekil 1.11. Konya’da üzüm üretiminin ilçelere göre dağılımı

Konya’da üzüm üretiminden yıllık olarak 44.489805 \$ gelir sağlanmaktadır. Türkiye’nin en son yayınlanan Faostat verilerine göre üzümün yıllık geliri 3.084 milyar \$ düzeyindedir. Konya ilinde sağlanan gelir ülkesel gelirin %1.44’ü kadardır. Konya’da üzüm üretiminden elde edilen gelirin ilçelere göre dağılımında da Hadim ilk sırada olup il düzeyindeki gelirin %54’ü (24140970 \$) Hadim, %13’ü (5899680 \$) Bozkır ve %12’si (5176680 \$) Güneysınır ilçelerinden sağlanırken diğer 25 ilçenin üzüm gelirinden aldığı pay toplamı ilde elde edilen gelirin %21’i düzeyindedir (Şekil 1.12).

Şekil 1.12. Konya’da ilçelere göre üzüm üretiminden sağlanan yıllık gelir

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın yönteminde nicel ve nitel araştırma yöntemleri kullanılmış olup, ikincil verilerin yanı sıra birincil veri toplama tekniklerine de müracaat edilmiştir.

2.1. Araştırmanın Yöntemi ve Veri Toplama Teknikleri

Konya ilinde çok yıllık bitkilerin yetiştiriciliği ve sorunlarına yönelik mevcut durum tespiti için yapılmasında farklı veri toplama yöntemleri kullanılmıştır. Mevcut durum tespiti için kullanılacak olan veriler birincil ve ikincil veriler olarak gruplandırılmış olup, bu verilerin elde edilmesinde kullanılan yöntemler, veri grubuna göre ve veri alınacak deneklere göre farklılık göstermektedir. Çok yıllık bitkilerin yetiştiriciliğinde karşılaşılan sorunlar, üretim yapısı, istihdam yapısı, girdi temini ve pazarlamada karşılaşılan sorunların belirlenmesi amacıyla birincil veriler kullanılmıştır. Birincil veriler yüz yüze anket yöntemi, odak grup toplantıları ve karşılıklı mülakat yöntemleri ile elde edilmiştir. Proje alanında yer alan üreticiler ile yüz yüze anket yöntemi, sektörde yer alan kamu kurumu yöneticileri, uzmanlar, sivil toplum kuruluşu yetkilileri, özel sektör yöneticileri ve kooperatif yöneticileri ile mülakat yöntemi kullanılmıştır. Proje alanı olan Konya ili geniş tarım alanlarına sahip olmakla birlikte birçok farklı coğrafi yapıyı içerisinde barındırmaktadır. Farklı coğrafi yapı ekolojik özelliklerin de farklı olması anlamını taşımaktadır. Nitekim bir bölgede üretim deseninin belirlenmesinde en etkili faktörlerden biri de ekolojik özelliklerdir. Üretim desenine göre yapısal sorunlar değişeceği için Konya ili ekolojik özellikler ve buna bağlı olarak üretim deseni dikkate alınarak alt gruplara ayrılmış ve her bir alt grup için odak grup toplantıları düzenlenmiştir. Odak grup toplantılarında çalışma kapsamında bulunan bölgenin mevcut durumu, sorunları, üzerinde çalışılan ürünlerin bölgeye katkısı ve artırma olanakları gibi konular tartışılmıştır. Bu toplantılara söz konusu ürünler ile ilgili kamu ve özel sektör temsilcileri, üreticiler, pazarlamacılar ve araştırmacılar davet edilmiştir.

Meyve ve bağ üretiminin mevcut durumları saptanırken nicel (quantitative) ve nitel (qualitative) araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Bu yöntemler kapsamında hem ikincil hem de birincil veri toplama teknikleri kullanılmış ve GZFT ile analiz edilmiştir. İkincil veri toplama çerçevesinde, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) raporları, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME), çeşitli ihracatçı birlikleri gibi kamu ve sivil toplum kuruluşlarının verilerine müracaat edilmiştir. Birincil veri derleme aşamasında, bölgede meyve ve bağ yetiştiriciliği ile uğraşan üreticilere ve bölgede yer alan üretici birlikleri ve kooperatif yöneticilerine yüz-yüze anket uygulanmış, odak grup toplantıları gerçekleştirilmiş ve derinlemesine mülakatlar yapılmıştır.

Araştırmada öncelikle ikincil veri teknikleri kullanılmış ve bu bağlamda kapsamlı bir çalışma yapılmıştır. Daha sonra, sırası ile odak grup (focus group) çalışmaları, yüz yüze anket ve derinlemesine mülakat yöntemleri birincil veri toplama teknikleri kapsamında kullanılmıştır.

2.1.1. İkincil Veri Toplama Tekniği

Çalışmada kullanılan verilerin bir kısmını ikincil veriler oluşturmuştur. İkincil veriler, çalışma bölgesi ve bölgede yer alan çok yıllık bitkiler üzerine daha önce yapılmış araştırmalardan ve

ilgili kamu kurumları ve özel kuruluşlardan elde edilmiştir. Bu amaca yönelik olarak DPT raporları, TÜİK, İGEME, Üretici Birlikleri ve Kooperatiflerin kayıtları kullanılmıştır.

İkincil veri araştırması olarak, geniş bir kaynak çalışması yapılmış ve Konya’da yetiştirilen bağ ve meyve türlerinin mevcut durum değerlendirmesi DPT raporları, TÜİK, İGEME vb. kamu ve sivil toplum kuruluşlarının verileri esas alınarak yapılmıştır.

2.1.2. Birincil Veri Toplama Tekniği

Çalışmada kullanılan verilerin bir kısmını birincil veriler oluşturmuştur. Bu bağlamda nitel (kalitatif) veri toplama tekniklerinden (1) yüz yüze anket yöntemi, (2) yarı yapıli derinlemesine mülakat yöntemi ve (3) odak grup çalışmaları yöntemleri kullanılmıştır.

1. Yüz Yüze Anket Yöntemi ile Verilerin Toplanması

İkincil veri toplama tekniğinden elde edilen bilgiler doğrultusunda hazırlanan anket meyve ve bağ yetiştiriciliği ile uğraşan üreticilerden seçilen deneklerle yüz yüze görüşmeler yapılarak gerçekleştirilmiştir. Anket uygulamasında kullanılan soru formları, anket yapılan bölgenin üretim desenine göre hazırlanmıştır. Anket uygulaması için görüşülen üretici sayısının belirlenmesinde ise üzerinde çalışılan ürünün bölgedeki potansiyeli dikkate alınmıştır.

2. Yarı Yapılı Derinlemesine Mülakat Yöntemi ile Verilerin Toplanması

Bu çalışmada kullanılan ana veri toplama yöntemlerinden birisi olarak yarı yapıli derinlemesine mülakat yöntemi kullanılmıştır. Bu görüşmeler, Konya’daki meyve ve bağ üretici birlikleri ve kooperatiflerinde yöneticilik yapan ve sektörleri hakkında uzman ve/veya bilgi sahibi olan kişiler ile yürütülmüştür.

3. Odak Grup Toplantıları ile Verilerin Toplanması

Odak grup toplantıları ilçelerde ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Her bir toplantı, üretici, ilgili sektör temsilcileri ve yöneticileri ve kamu kurumlarında çalışan elemanların katılımı ile yapılmıştır.

2.2. Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışma kapsamında elde edilen verilerin değerlendirilmesinde amaca yönelik olarak farklı yöntemler kullanılmıştır. Çalışma bölgesinin mevcut durumunun analizinde GZFT (SWOT) analizi kullanılmıştır.

3. KONYA İLİ MEYVECİLİK VE BAĞCILIK SEKTÖRÜNÜN SORUN ANALİZİ

Konya'da meyve ve bağ yetiştiriciliğinin yaygın olarak yapıldığı ilçelerde işletmecilerin sosyo ekonomik durumunu ve işletmelerin yapısını belirlemek amacıyla yapılan anket çalışması sonuçları aşağıda özetlenmiştir. Yapılan anket çalışması sonuçlarına göre işletmecilerin ortalama yaşı 55.4, hane halkının ortalama yaşı 49.3 ve hanede yaşayan ortalama kişi sayısı 3.18 olarak belirlenmiştir (Çizelge 3.1). Elde edilen bu verilere göre bu ilçelerde meyve ve bağ üretimi ile uğraşan ailelerin genellikle yaşlı kişilerden oluştuğu, hane halkının karı-koca ve anne veya babadan teşekkül ettiği ve gençlerin ise daha ziyade şehir merkezlerine çalışmak amacıyla gittikleri görülmektedir. Böylece, esas itibarıyla oldukça yoğun işgücü ihtiyacı olan meyve ve bağ yetiştiriciliği yapacak nüfus önemli ölçüde azalmış gözükmemektedir.

Çizelge 3.1. Anket çalışmasının yapıldığı ilçelerde işletme ve işletmecinin yapısı ile ilgili sonuçlar

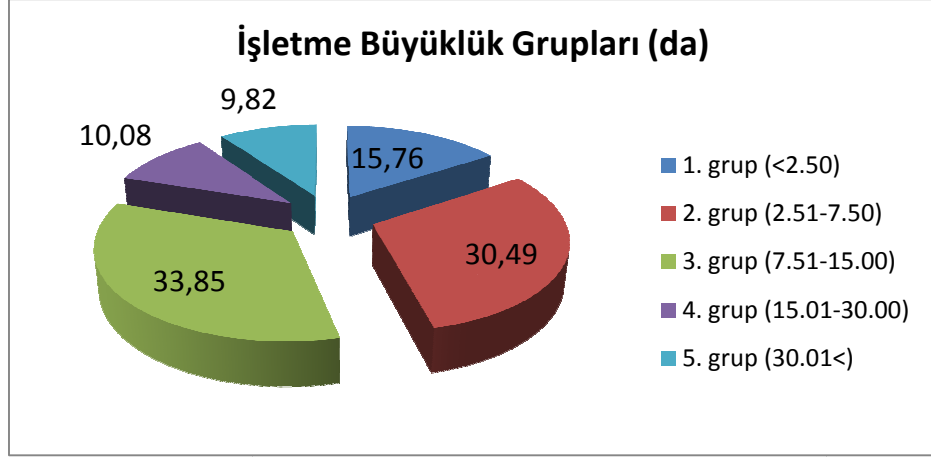
İşletme yöneticisinin yaşı	Hane halkı sayısı	Ortalama hane halkı yaşı	Meyve bahçesi/bağ	
			Sayısı	Genişliği (da)
55.4	3.18	49.3	2.04	6.35

İşletmenin sahip olduğu meyve bahçesi/bağ sayıları incelendiğinde, her işletmenin ortalama 2 parselde sahip olduğu ve toplam arazi büyüklüğünün 6.35 da olduğu görülmektedir. Buna göre işletmelerde ortalama parsel büyüklüğü ortalama 3 da civarında belirlenmiştir. Bu şekilde ortalama parsel büyüklüğünün yetersiz ve parsel sayısının fazla olması hem yetiştiriciliği olumsuz yönde etkilemekte, hem de işletmelerde karlılığı düşürmektedir. Bahçe ve bağ alanlarının büyüklüğü tür bazında incelendiğinde ortalama büyüklüğün 9.42 da (Kiraz) ile 2.96 da (ceviz) arasında olduğu belirlenmiştir (Çizelge 3.2).

Çizelge 3.2. Anket çalışmasının yapıldığı ilçelerde meyve türlerine göre bahçe büyüklükleri

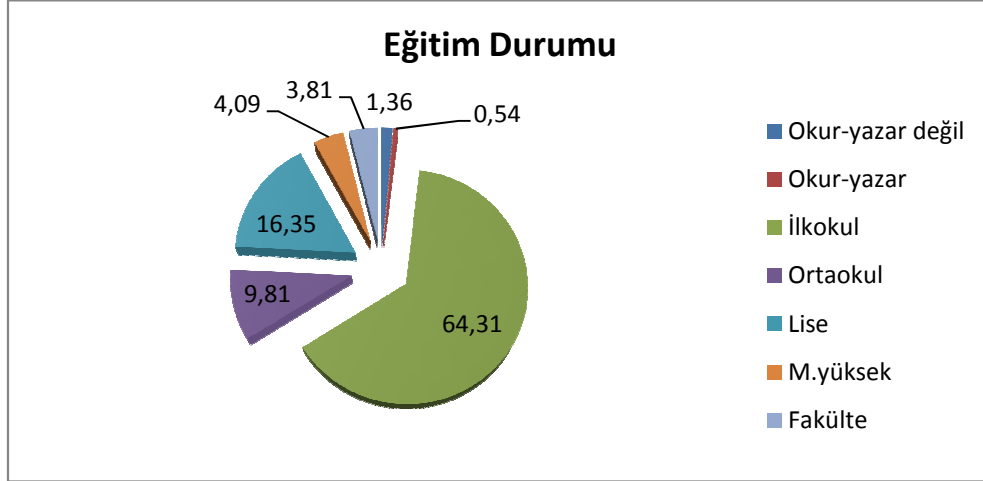
Meyve bahçesi/Bağ alanı (da)									
Elma	Armut	Erik	Kiraz	Beyaz kiraz	Şeftali	Vişne	Ceviz	Çilek	Bağ
6.18	5.91	7.89	9.42	7.40	5.13	4.59	2.96	3.72	5.45

Anket çalışmasının yürütüldüğü işletmelerin büyüklükleri incelendiğinde yaklaşık %16'sının 2.5 da'dan küçük, yaklaşık %30'unun 2.51-7.5 da arasında, %34'ünün 7.51-15.0 da arasında, %10'unun 15.01-30.0 da arasında ve %10'unun 30 da'dan büyük olduğu belirlenmiştir (Şekil 3.1).

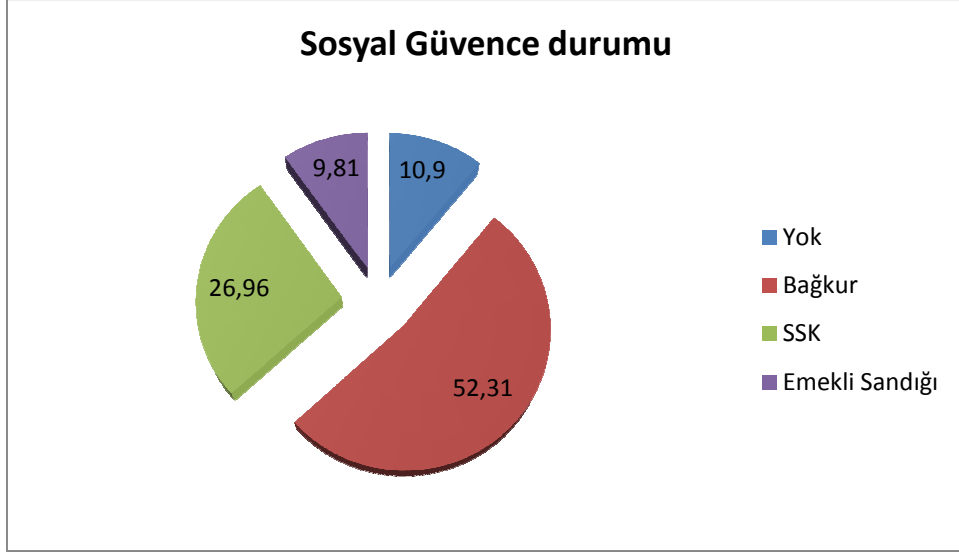
Şekil 3.1. Anket yapılan işletmelerin büyüklük gruplarına göre dağılımı

Eğitim durumu incelendiğinde işletmecilerin yaklaşık 2/3 oranında ilkokul mezunu olduğu, bunu lise ve ortaokul mezunu olanların takip ettiği görülmektedir. Ön lisans ve lisans mezunlarının oranı ise ancak % 8'lere ulaşabilmektedir (Şekil 3.2).

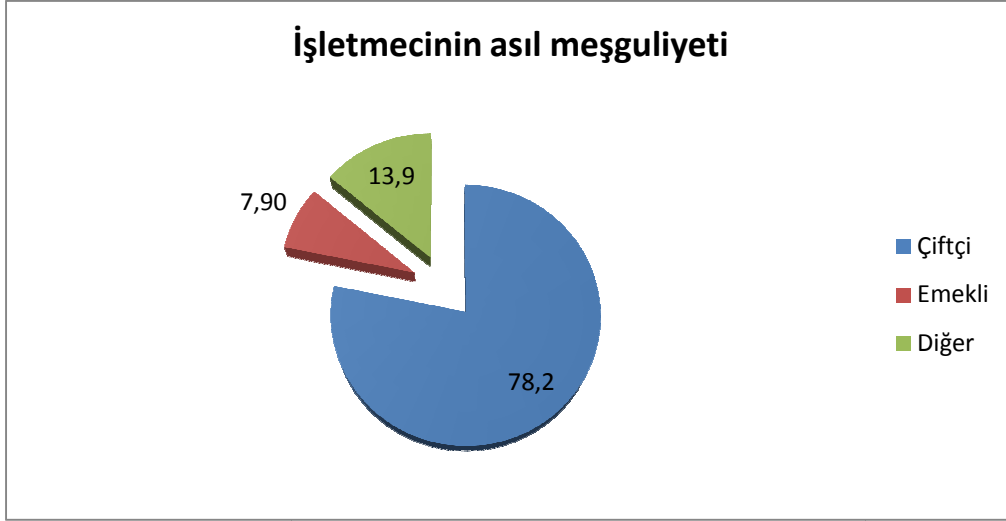

Şekil 3.2. İşletmecilerin eğitim durumları

İşletmecilerin sosyal güvence durumu incelendiğinde yaklaşık % 90 oranında sosyal güvenceye sahip oldukları belirlenmiştir. Sosyal güvenlik kurumu olarak Bağ-Kur %52 ile ilk sırada yer almakta, bunu %27 ile SSK izlemektedir (Şekil 3.3). Bağ-Kurluların büyük bir bölümünün Tarım Bağ-Kur'lusu olduğu görülmektedir. Tarım Bağ-Kur'u haricinde diğer sosyal güvenlik kurumlarına kayıtlı işletmecilerin olması başka alanlarda çalışıp ya da emekli olup da çiftçilik ile uğraşanların olduğunu göstermektedir. Nitekim Şekil 3.4 incelendiğinde işletmecilerin yaklaşık % 8'inin emekli ve % 14'ünün de çiftçilik dışında işlerle meşgul olduğu görülmektedir.

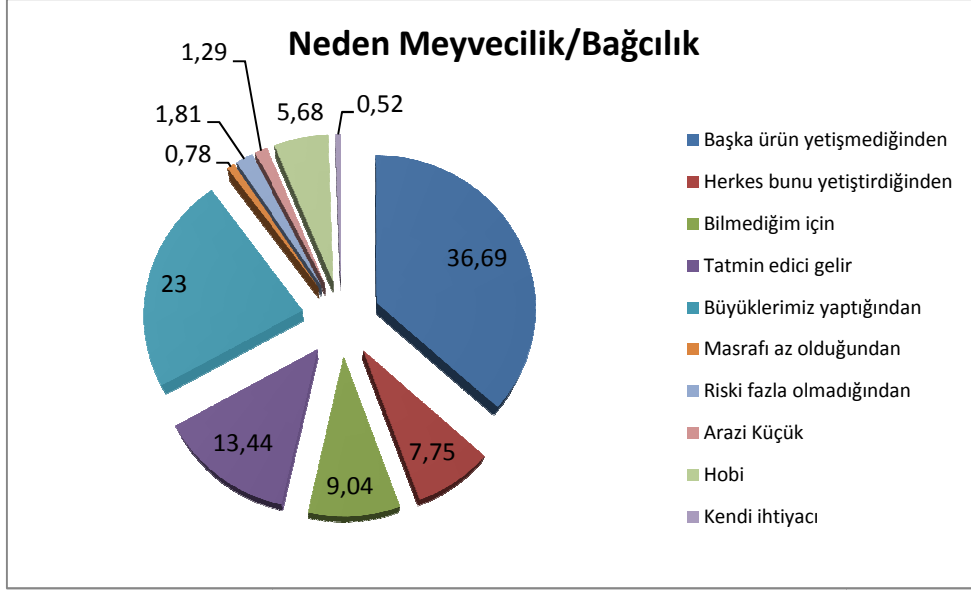

Şekil 3.3. İşletmecilerin sosyal güvence durumu

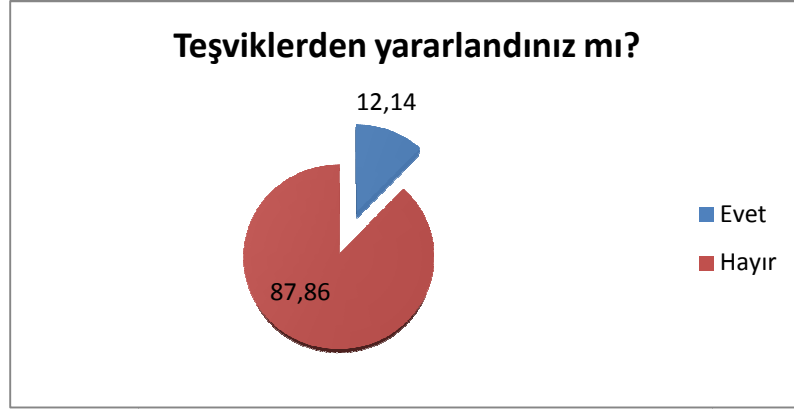
Şekil 3.4. İşletmecinin birincil meşguliyet durumu

İşletmecilerin meyvecilik-bağcılık yapma nedenlerini tespit etmek amacıyla yapılan ankette, çiftçilerin yaklaşık % 37'si bölgede başka ürün yetiştirmemesi, % 23'ü ebeveynlerinden bu ürünlerin yetiştiriciliğini öğrenmiş olmaları, % 9'u diğer ürünlerin yetiştiriciliğini bilmemeleri ve % 8'i ise çevrelerinde yaşayan insanların meyvecilik ve bağcılık yapıyor olmalarını gerekçe göstermişlerdir (Şekil 3.5). Buna göre işletmecilerin yaklaşık % 70'lik kısmının meyvecilik ve bağcılık dışında alternatifleri olmadığı görülmektedir. Bundan dolayı meyve-bağ yetiştiriciliği çalışılan ilçelerde başka tarım ürünlerinin yetiştiriciliği ile ikame edilemeyecek bir ürün grubu durumundadır.

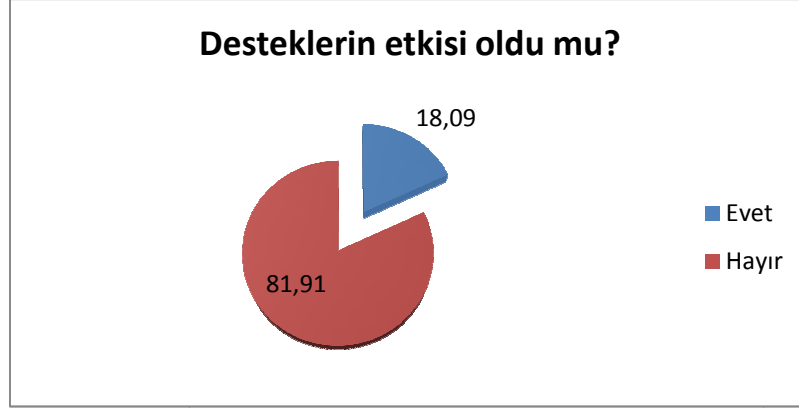

Şekil 3.5. İşletmecilerin meyvecilik-bağcılığı tercih sebepleri

İşletmecinin meyvecilik-bağcılığa başlarken teşviklerden faydalanıp faydalanmadığını belirlemek için yapılan ankette yaklaşık % 88’lik kesim teşviklerden yararlanmadığını (Şekil 3.6) ve yaklaşık % 82’lik kesim de meyvecilik-bağcılığa başlarken desteklerin etkili olmadığını belirtmişlerdir (Şekil 3.7). Bu durum, incelenen ilçelerde meyvecilik ve bağcılığın yapılma nedenleriyle örtüşmektedir. Yine bu sonuç bölgedeki işletmecilerin meyve ve bağ dışındaki ürünleri yetiştirme seçeneği olmadığını da göstermektedir. Bunda etkili olan en önemli faktörlerin başında arazinin genellikle eğimli ve parsel büyüklüğünün küçük olması gelmektedir.

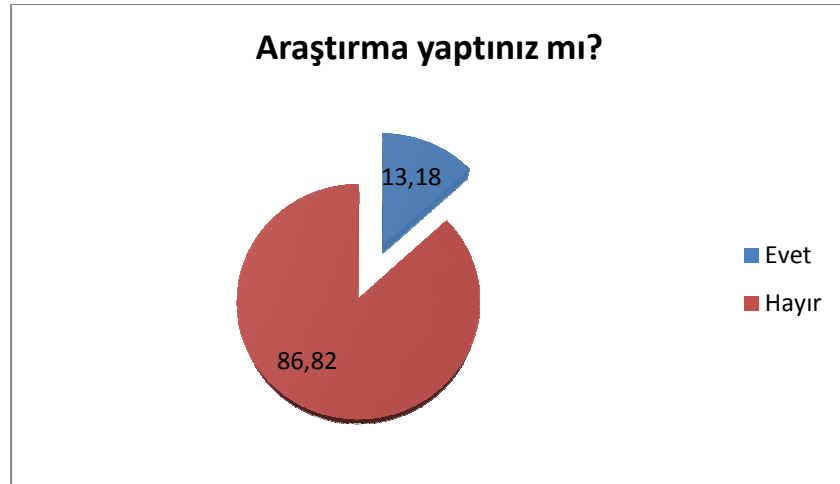

Şekil 3.6. İşletmecinin tesisi kurarken teşviklerden yararlanma durumu

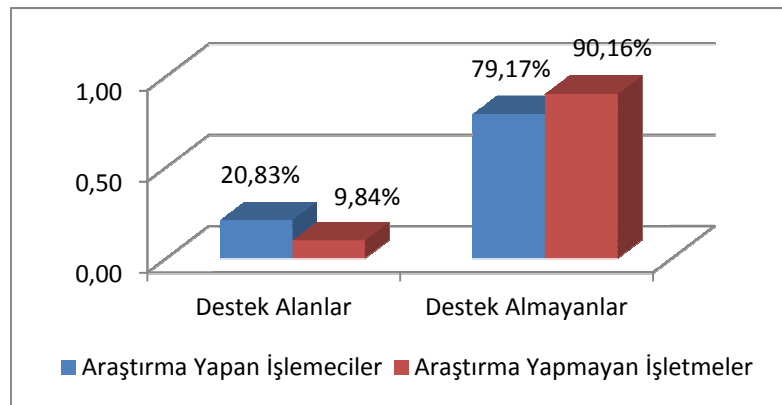
Şekil 3.7. Tesis kurulumu aşamasında desteklerin etki durumu

Benzer şekilde meyvecilik-bağcılığa başlarken herhangi bir araştırma yapıp yapmadığı sorusuna işletmecilerin yaklaşık % 87'si "araştırma yapmadım" cevabını vermiştir (Şekil 3.8). Bu durum bir taraftan çiftçilerin başka bir ürün grubunu yetiştirme imkânı olmadığını, diğer taraftan yetiştiriciliğe başlarken konu hakkında yeniliklerden bilgileri olmadığını, sadece çevrelerinden gördükleri ile meyvecilik ve bağcılığa başladıklarını da göstermektedir.

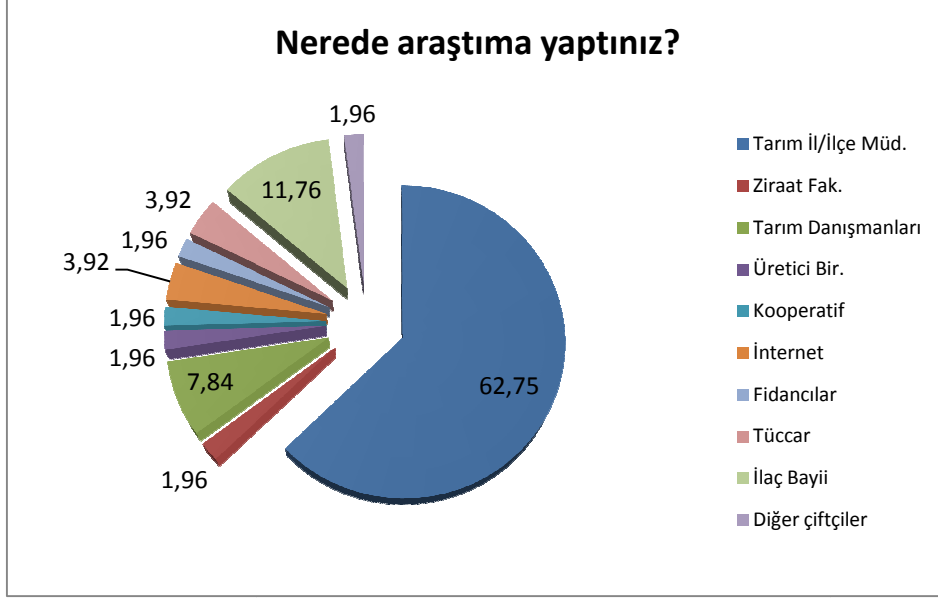
Şekil 3.8. Tesis kurulumu aşamasında araştırma yapılıp yapılmadığı durumu

Bu arada, bahçe kuruluş aşamasında araştırma yapan işletmelerin desteklerden daha fazla faydalandığı da görülmektedir (Şekil 3.9).

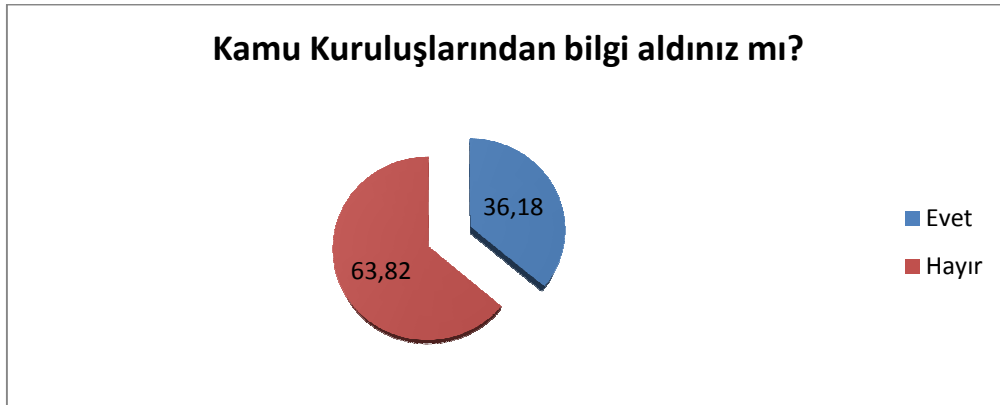
Şekil 3.9. Tesis kuruluş aşamasında araştırma yapanların destekten yararlanma durumu

Meyvecilik ve bağcılığa başlamadan önce araştırma yaptığını ifade eden yaklaşık %13'lük kesimin % 63'ü Tarım İlçe Müdürlüklerinden, diğerleri ise tarım danışmanları, ilaç bayileri, internet, kooperatif ve üretici birliklerinden bilgi aldıklarını belirtmişlerdir (Şekil 3.10).

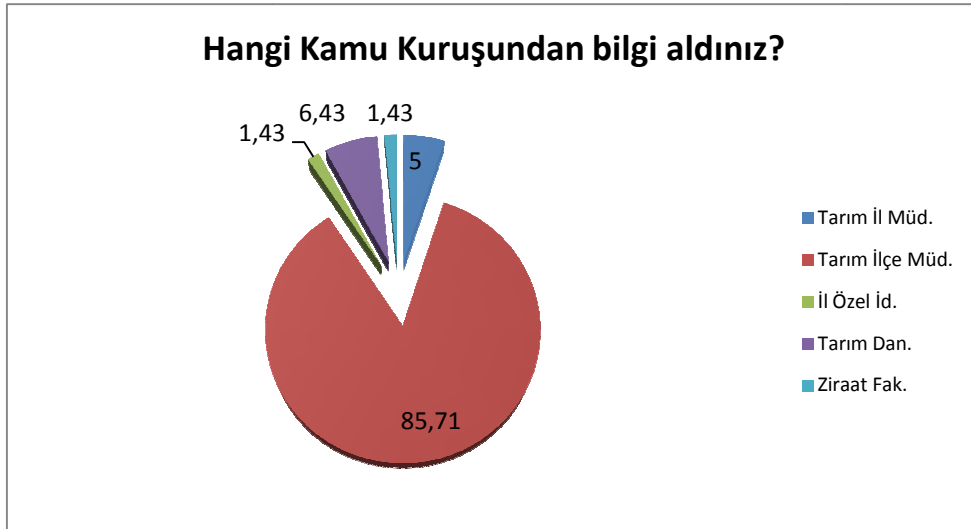

Şekil 3.10. Araştırma yapan işletmecilerin araştırma kaynakları

İşletmecilerin yaklaşık % 64'ünün yetiştiricilik sırasından kamu kuruluşlarından bilgi almadığı görülmektedir (Şekil 3.11). Bu durum, üreticilerin büyük çoğunluğunun ya kendi başlarına ya da etraftaki diğer üreticilerden aldıkları bilgiler doğrultusunda hareket ettiğini göstermektedir. Kamu kuruluşlarından bilgi aldığını söyleyen yaklaşık %36'lık kesimin % 90'ı Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerinden yararlandığını ifade etmiştir (Şekil 3.12). Bu durum da Tarım Teşkilatlarının yayım faaliyetlerindeki önemini göstermektedir. Tarım teşkilatlarında özellikle Bahçe Bitkileri konusunda Lisans eğitimi almış teknik elemanların bölgede görev yapmaları ve çalışan tüm teknik elemanların kendilerini sürekli yenilemeleri bölge çiftçisinin sorunlarının çözümü ve yeniliklerden haberdar olması açısından büyük öneme sahiptir.

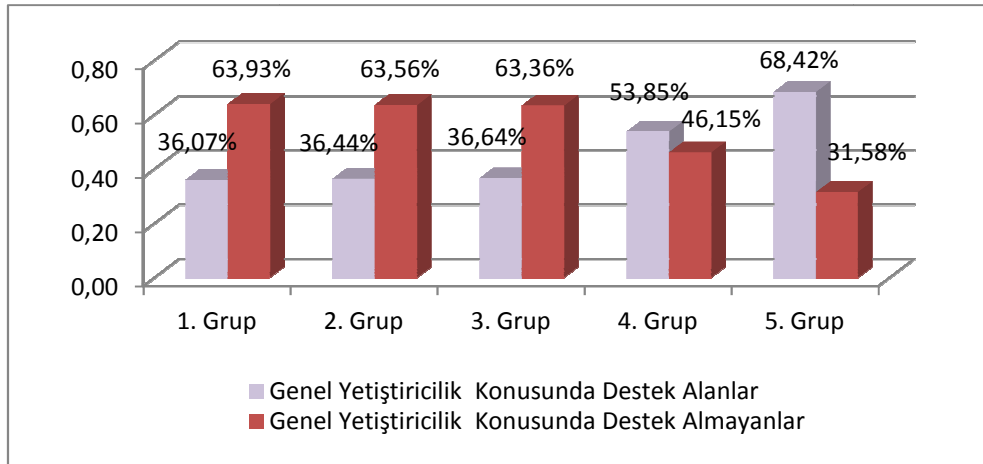

Şekil 3.11. İşletmecinin kamu kuruluşlarından bilgi alma durumu

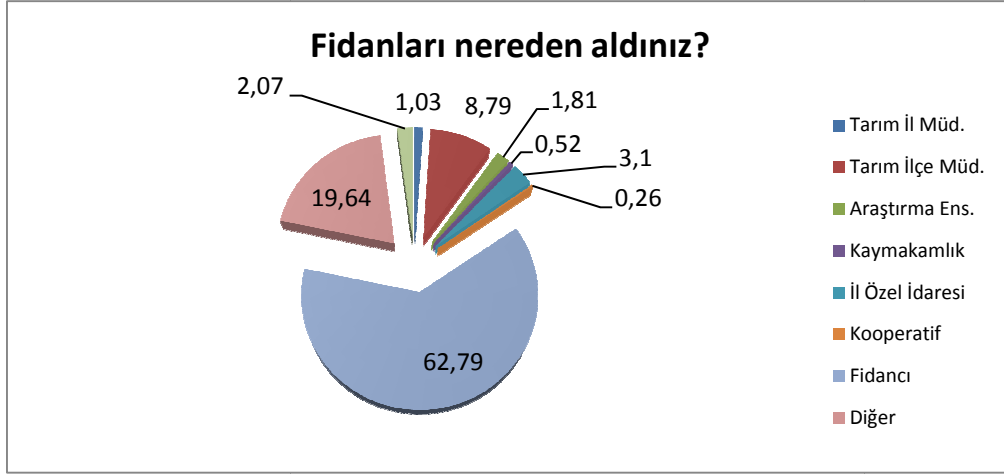
Şekil 3.12. Bilgi alınan kamu kuruluşları

İşletme büyüklüğüne göre teknik destekten yararlanma durumu incelendiğinde işletme büyüklüğü arttıkça üreticilerin daha fazla araştırma yaptıklarını ve teknik desteklerden daha çok faydalandıklarını göstermektedir (Şekil 3.13). Bu açıdan özellikle yeni kurulacak işletmelere verilecek teşviklerde arazi büyüklüğünün daha büyük tutulması önem arz etmektedir.

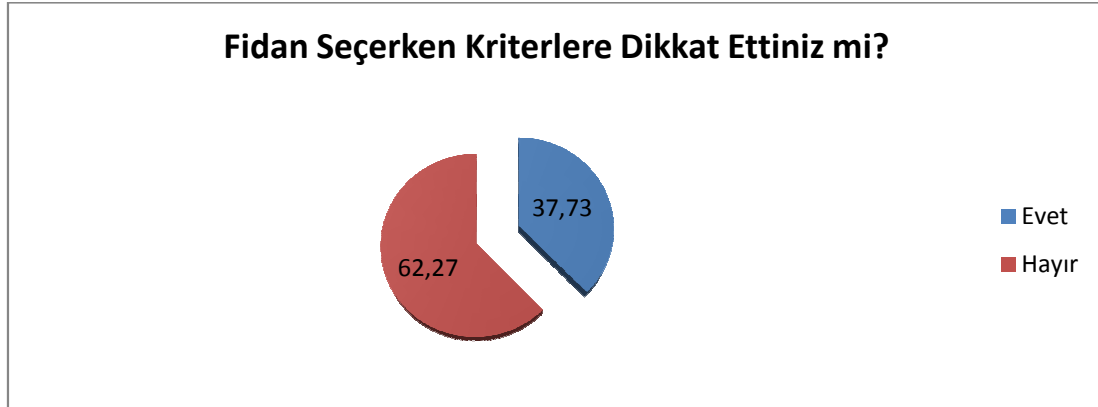
Şekil 3.13. İşletme büyüklüğüne göre teknik destek alanların durumu

Bağ-bahçe tesisi sırasında kullanılan fidanların çok büyük bir kısmının (% 63) doğrudan fidancıdan temin edildiği görülmektedir (Şekil 3.14). Bu durum, işletmecilerin büyük bölümünün tesis sırasında fidan teşviklerinden yararlanmadığını, fidanlarını kendi imkânlarıyla elde ettiğini göstermektedir.

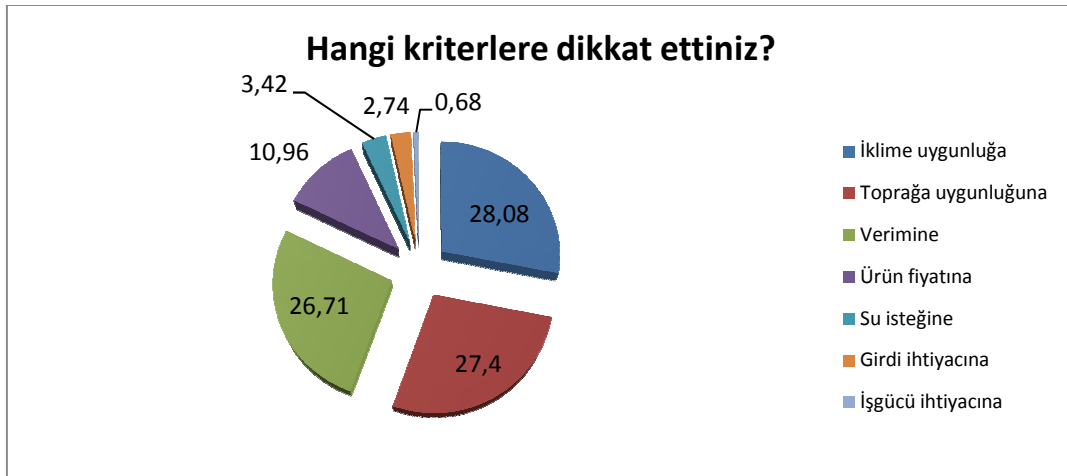

Şekil 3.14. İşletmecinin fidan temin yerleri

İşletmecilerin yaklaşık % 62'si fidan seçerken üzerinde durulması gereken kriterlere dikkat etmediğini, dikim zamanında hangi fidanı buldu ise onunla bağ-bahçe tesisini kurduğunu söylemiştir (Şekil 3.15). Bu durum daha sonraki dönemlerde karşılaşılan pek çok sorunun da kaynağını teşkil etmektedir. Kriterlere dikkat ettiğini söyleyen yaklaşık % 38'lik kesimin % 28'i iklim, % 27'si toprak şartlarına uygunluğuna ve % 27'si de verimlilik durumuna dikkat ettiğini ifade etmiştir (Şekil 3.16).

Şekil 3.15. Fidan alımında kriterlere dikkat edilip edilmediği durumu

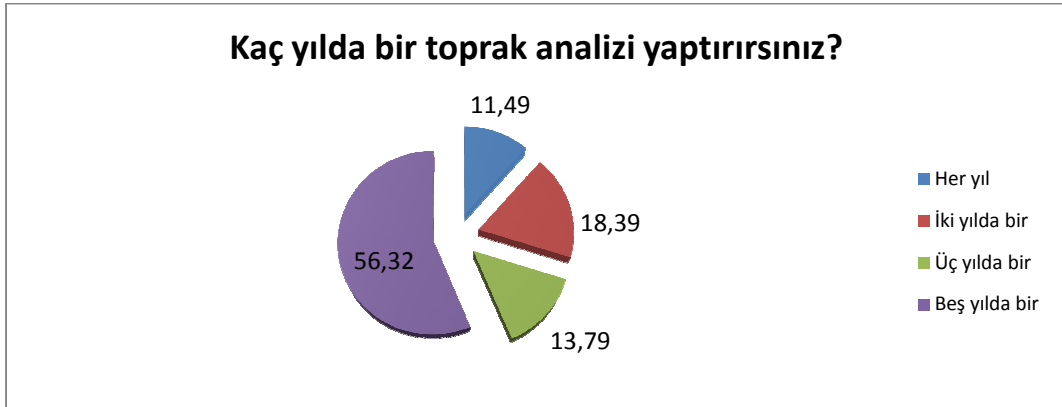
Şekil 3.16. Fidan alımında dikkat edilen kriterler

İşletmecilerin yaklaşık % 78'i bağ-bahçe tesisinden önce toprak analizi yaptırmamıştır (Şekil 3.17). Tesisten önce toprak analizlerinin ve incelemesinin yapılmamasından dolayı ileriki yıllarda ciddi problemlerle karşılaşmaktadır. Bu problemlerden en önemlisi Konya ilinde yaygın olarak görülen toprağın 40-80 cm derinliğindeki kist tabakasıdır. Bu tabaka kırılmadan yapılan dikimlerde ileriki yıllarda gelişme bozuklukları ve ölümler sıklıkla görülmektedir.

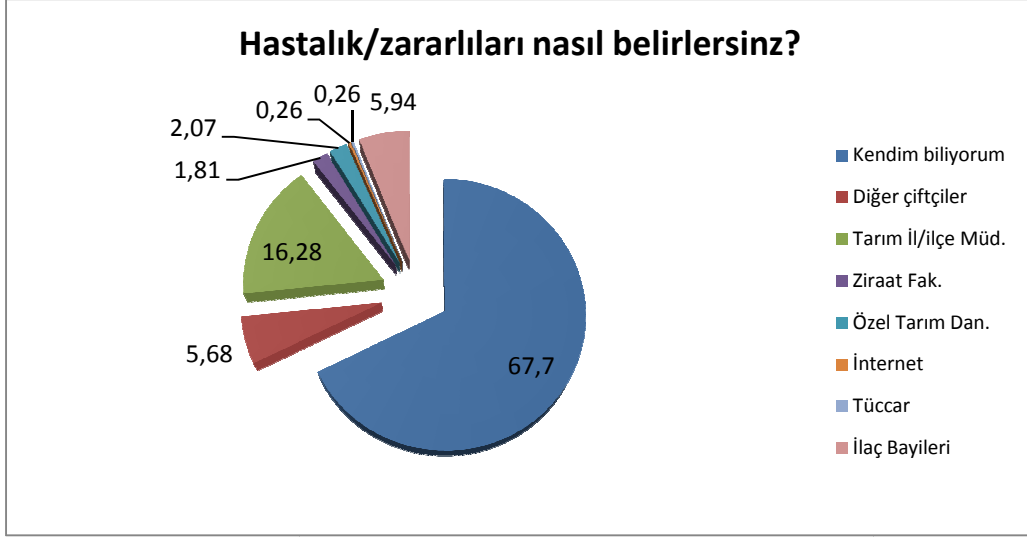
Şekil 3.17. Bağ/bahçe tesisinden önce toprak analizi yapılma durumu

İşletmecilerin yaklaşık % 56'sı 5 yılda bir toprak analizi yaptırdığını ifade etmiştir (Şekil 3.18). Bu durum işletmelerin büyük çoğunluğunda gübreleme programlarının toprak analizlerine dayanmadığını göstermesi açısından önemlidir. Zira bu şekilde bilinçsiz gübre kullanımı ile hem ekonomik kayıplar meydana gelmekte, hem toprağın verimliliği azalmakta, hem de çevre kirlenmektedir.

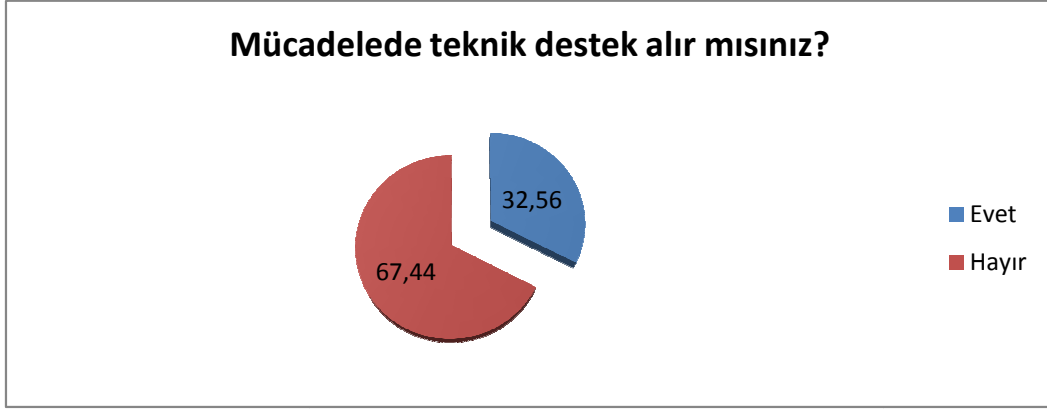

Şekil 3.18. Yetiştiricilik sırasında toprak analizi yaptırma durumu

Hastalık ve zararlılarla mücadele konusunda da üreticilerin genel olarak bilgisiz oldukları görülmektedir. İşletmecilerin yaklaşık % 68'i hastalık-zararlı teşhisini kendisinin yaptığını (Şekil 3.19) ve yaklaşık % 67'si mücadele sırasında teknik destek almadan kendi başına bitki koruma uygulamalarını yürüttüğünü ifade etmiştir (Şekil 3.20). Bu durum ürün miktarını ve kalitesini etkileyen önemli bir unsur olarak üreticinin karlılığını büyük ölçüde etkilemektedir. Aynı zamanda önemli ekonomik kayıplara ve çevrenin tahribine neden olmaktadır.

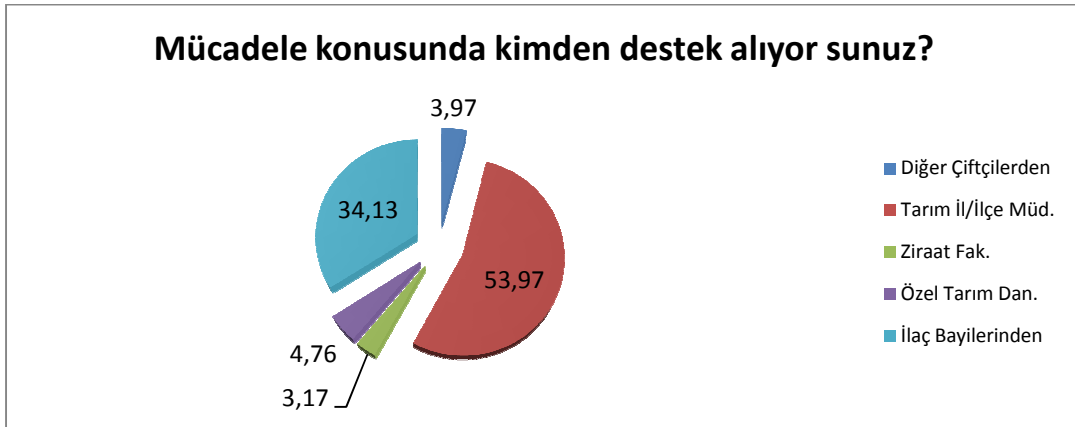

Şekil 3.19. İşletmecinin hastalık/zararlı tespit etme durumu

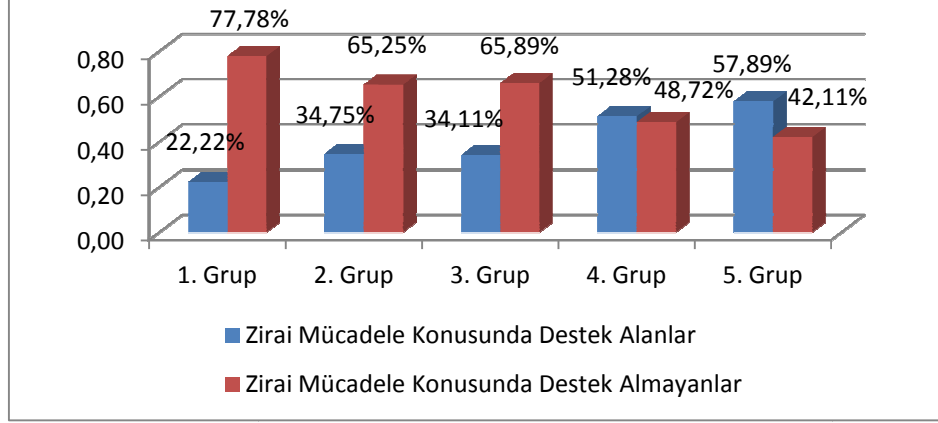
Şekil 3.20. Zirai mücadele sırasında teknik destekten yararlanma durumu

Mücadelede teknik destek aldığını söyleyen yaklaşık % 33'lük kesimin yaklaşık % 54'ü Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerinden yararlandığını ifade etmiştir (Şekil 3.21). Bu durum Tarım teşkilatlarında çalışan elemanların konu uzmanı olmasının ve kendilerini sürekli yenilemelerinin önemini bir daha göstermektedir.

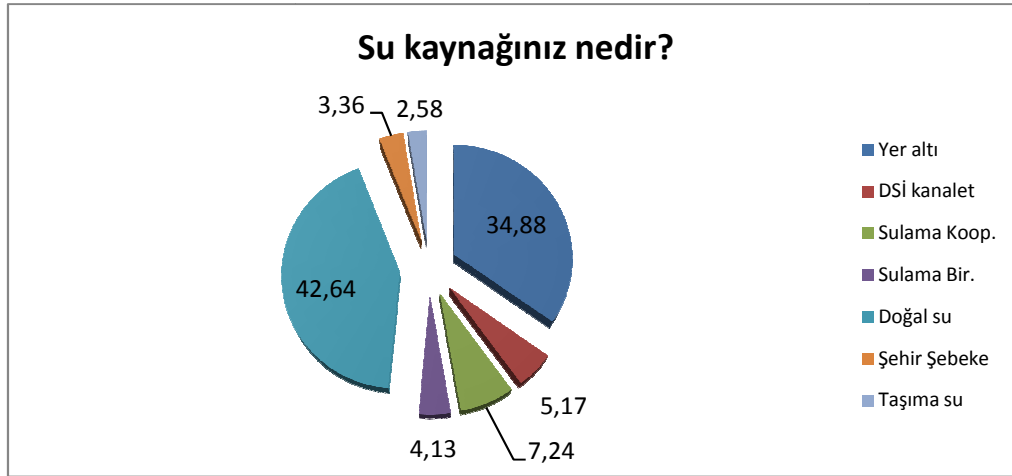
Şekil 3.21. Zirai mücadele sırasında teknik destek alınan yerler

Daha önceki konularda olduğu gibi işletme büyüklüğü arttıkça mücadele konusunda araştırma yapma ve uzmanından destek alma oranı da yükselmektedir (Şekil 3.22). Bu açıdan verimin ve kalitenin artırılması için yeni kurulacak bağ ve bahçelerde işletme büyüklüğünün fazla olmasına dikkat edilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

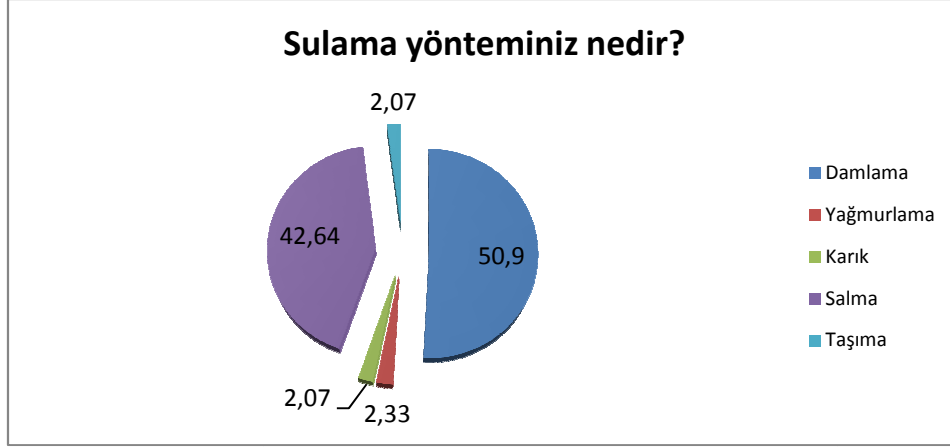
Şekil 3.22. İşletme büyüklüğüne göre zirai mücadelede teknik destek alma durumu

Bölgedeki en büyük sorunlardan birisini sulama suyu oluşturmaktadır. İşletmecilerin yaklaşık % 43'ü sulamada doğal su kaynaklarını kullandığını belirtmiştir. Bunun yanı sıra yaklaşık % 35'lik kesim yer altı su kaynaklarından faydalanmaktadır (Şekil 3.23). Sulama suyu temin etmede sulama birliği ve kooperatiflerinden istifade etme oranı çok düşük düzeylerde.

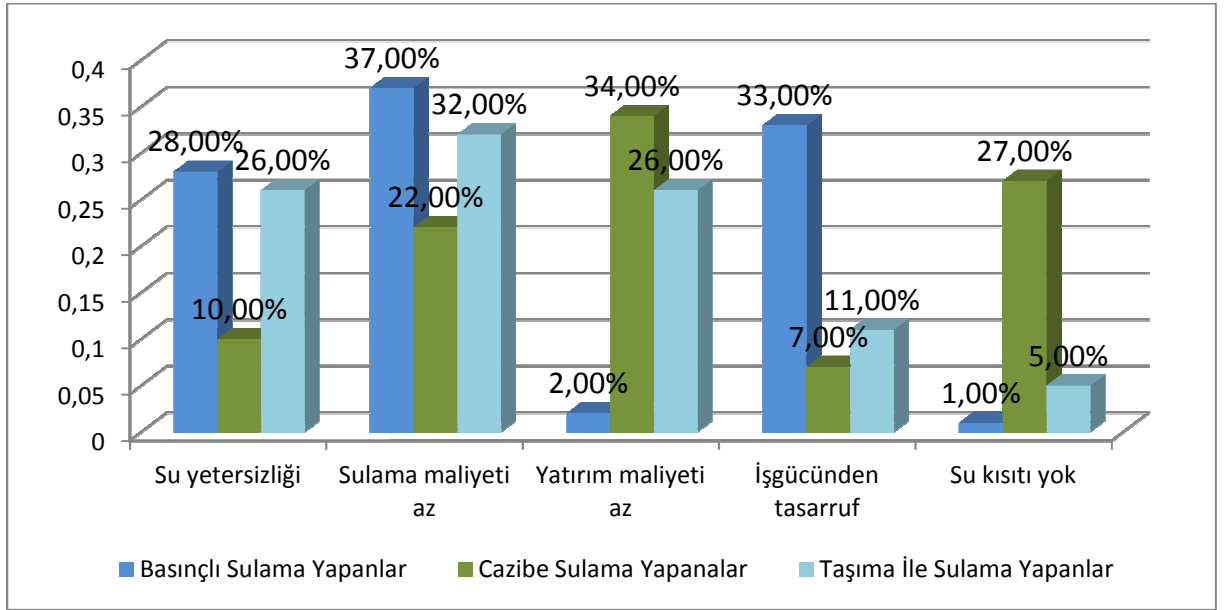
Şekil 3.23. Sulamada kullanılan su kaynağı durumu

Sulamada diğer bir önemli husus hangi sulama yönteminin kullanıldığıdır. İşletmelerin yaklaşık yarısı (% 51) damla sulama yöntemini, kalan yarısı (% 47) ise salma sulama yöntemlerini kullanmaktadır (Şekil 3.24). Sulama suyu temininin çok sıkıntılı ve maliyetinin yüksek olduğu bölgede damla sulama yönteminin daha da yaygınlaştırılması büyük önem arz etmektedir.

Şekil 3.24. Kullanılan sulama yöntemi durumu

Sulama yöntemi temelinde neden bu sulama yöntemini seçtiği konusunda işletmecilerin çoğunluğu maliyet düşüklüğünü asıl etken olarak göstermektedir. Bunu suyun kısıtlı olması takip etmektedir (Şekil 3.25). Buradan da maliyet unsurunun sulama yönteminin seçiminde en önemli faktör olduğu görülmektedir.

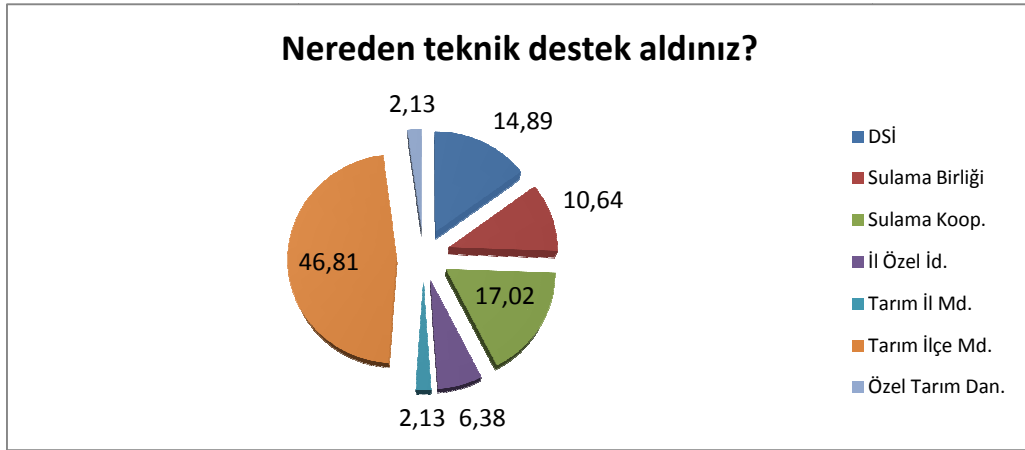
Şekil 3.25. Sulama yöntemlerine göre tercih sebepleri

Bitki koruma konusunda olduğu gibi sulama konusunda da üreticilerin çok büyük bir bölümü (% 88) teknik destek almaksızın kendi bilgileri doğrultusunda hareket etmektedirler (Şekil 3.26). Bu durum hem ürün miktarı ve kalitesinin olumsuz etkilenmesine, hem de zamanla toprağın tuzlulaşması ve çoraklaşmasına yol açmaktadır.

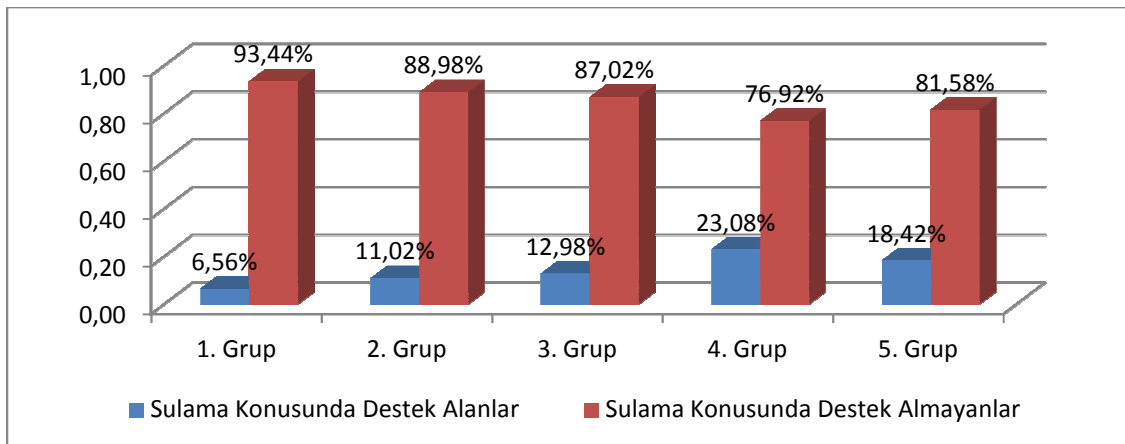
Şekil 3.26. İşletmecinin sulama konusunda teknik destekten yararlanma durumu

Sulama konusunda teknik destek aldığını söyleyenlerden yaklaşık % 47'si Tarım İlçe Müdürlüklerinden, % 15'i DSI'den, % 11'i Sulama Birliklerinden ve % 6'sı İl Özel İdaresinden bilgi aldıklarını ifade etmiştir (Şekil 3.27).

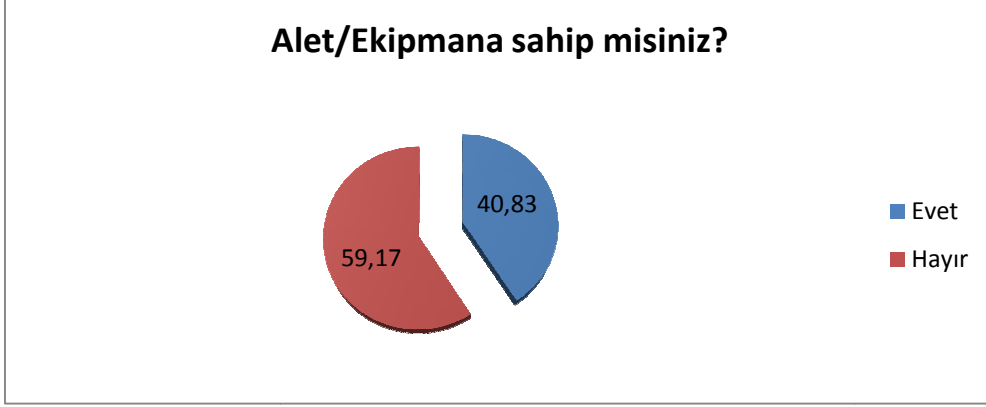
Şekil 3.27. Sulama konusunda teknik destek alınan yerler

İşletme büyüklüğü dikkate alınarak sulama konusunda teknik destek alınıp alınmadığı incelendiğinde benzer şekilde işletmenin büyümesi bu konuda da teknik desteklerden faydalanma oranının arttığını göstermektedir (Şekil 3.28).

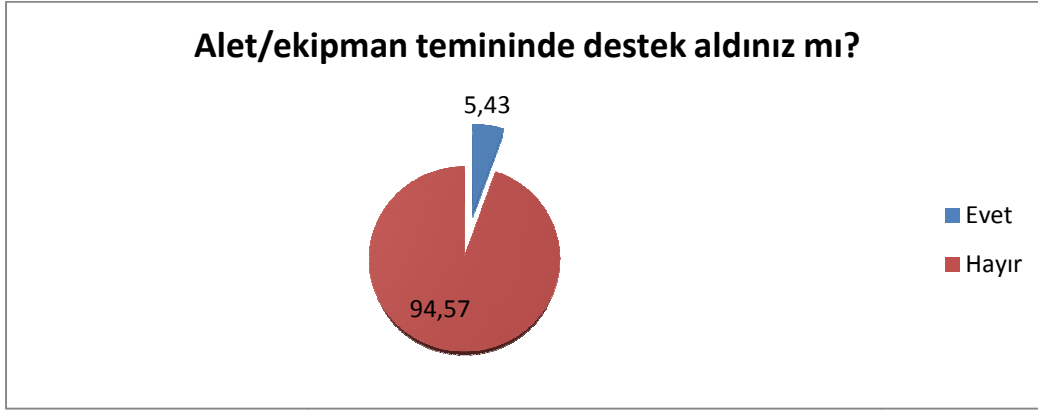

Şekil 3.28. İşletme büyüklüğüne göre sulama konusunda teknik destek alma durumu

İşletmecilerin yaklaşık % 59'u tarımsal faaliyetleri sırasında gerekli olan alet/ekipmana sahip olmadığını ifade etmektedir (Şekil 3.29). Ayrıca, mevcut alet/ekipman temini sırasında desteklerden faydalanma oranı da oldukça düşük görülmektedir. İşletmecilerin yaklaşık % 95'i ihtiyacını desteklerden yararlanmadan karşıladığını belirtmiştir (Şekil 3.30).

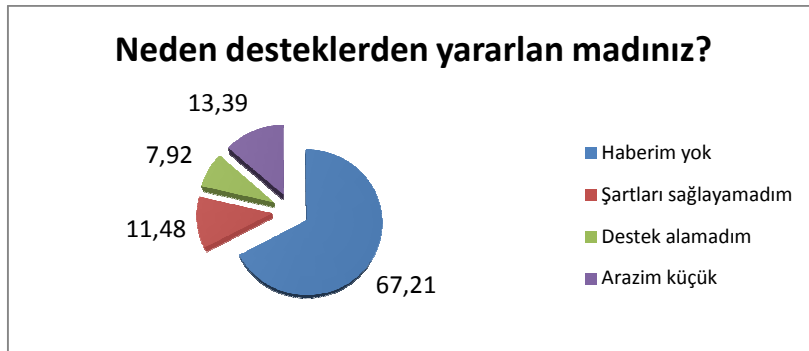

Şekil 3.29. İşletmenin alet/ekipman durumu

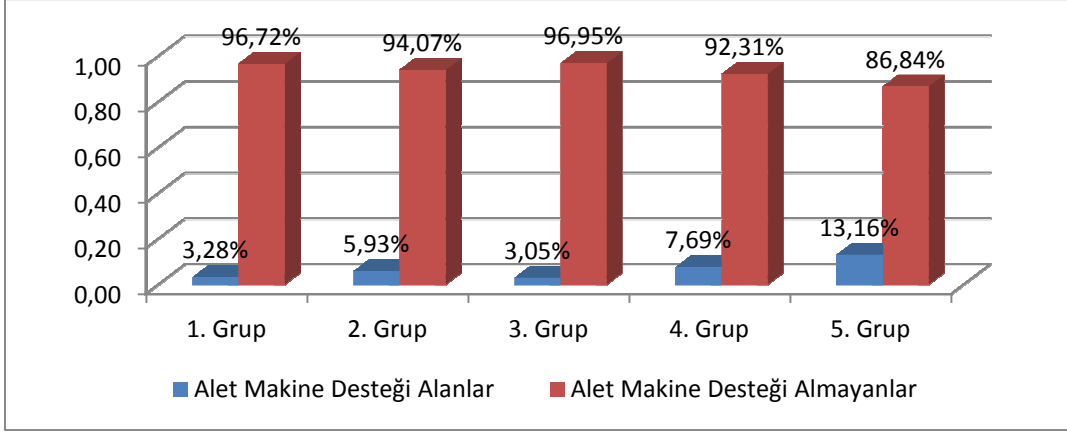

Şekil 3.30. Alet/ekipman temininde desteklerden yararlanma durumu

Alet/ekipman desteklerinden yararlanmamalarının sebebi sorulduğunda, işletmecilerin çok büyük kısmı (%67) bu desteklerden haberleri olmadığını, %13'ü arazilerinin küçük olmasını, %11'i destek şartlarını sağlayamadıklarını ve %8'i de başvurduğu halde destek alamadığını belirtmiştir (Şekil 3.31). Buna göre üreticilerin alet/ekipman destekleri konusunda yeteri kadar bilgilendirilmedikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca, arazilerin küçük olması diğer önemli bir faktördür. Nitekim, işletme büyüklüğü arttıkça alet/ekipman temini konusunda desteklerden yararlanma oranında artış olduğu görülmektedir (Şekil 3.32).

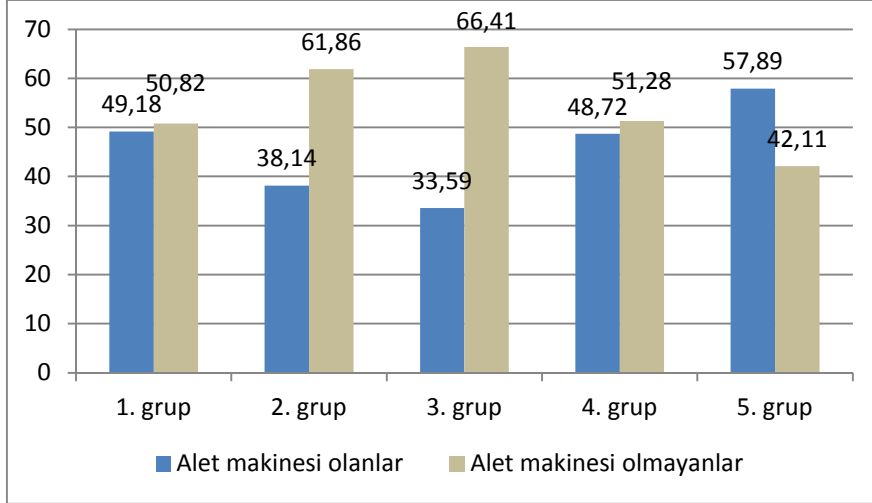

Şekil 3.31. Alet/ekipman temininde destekten yararlanmama sebepleri

Şekil 3.32. İşletme büyüklüğüne göre alet/ekipman desteği alma durumu

Alet/ekipmana sahip olma ile işletme büyüklüğü arasındaki ilişki incelendiğinde de benzer bir durum ortaya çıkmaktadır. İşletme büyüklüğünün artması alet/ekipmana sahip olma oranını artırmaktadır (Şekil 3.33).

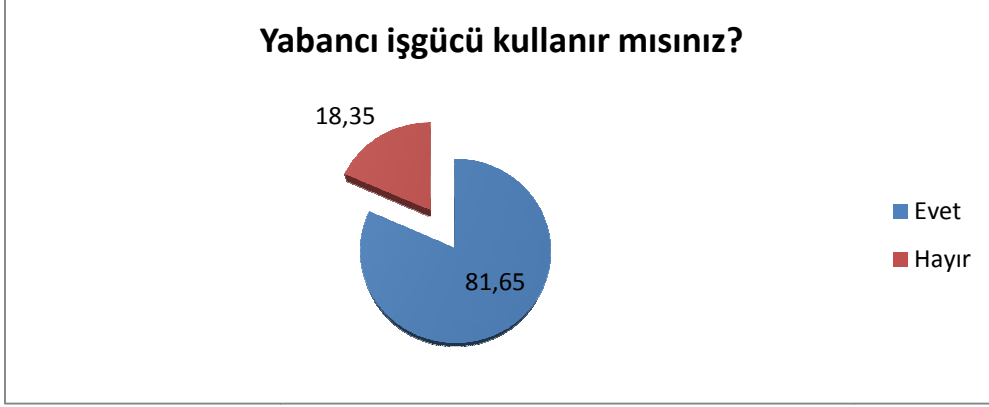
Şekil 3.33. İşletme büyüklüğüne göre alet/ekipmana sahip olma durumu

Ürün hasadı hemen tamamen (%95) üretici tarafından yapılmaktadır (Şekil 3.34). Tüccarın bahçede ürünü alıp hasadını kendi yaptırması uygulamasına bölgede çok düşük oranda rastlanmaktadır. Arazi büyüklükleri düşük olduğundan tüccarlar bölgede bu yolu tercih etmemektedirler. Oysa ülkemizde meyvecilik ve bağcılığın yoğun olarak yapıldığı merkezlerde tüccar genellikle ürünü kendisi hasat etmektedir.

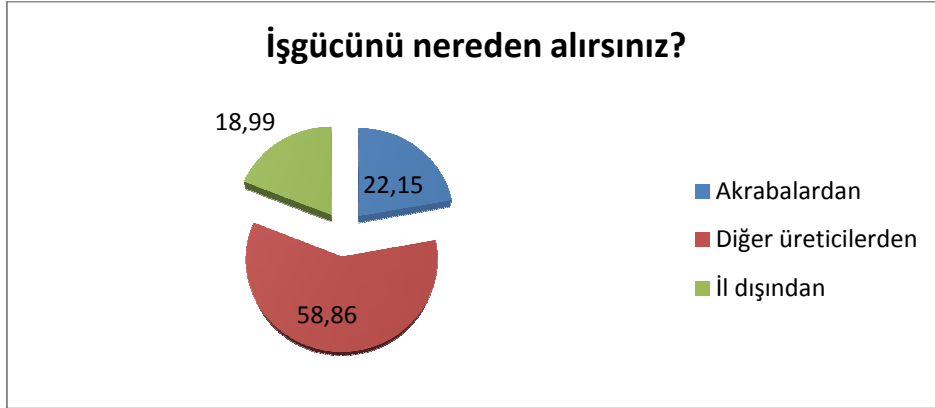
Şekil 3.34. Hasadın yapılma durumu

Hasadın büyük çoğunlukla üretici tarafından yapıldığı bölgede işgücü temini diğer bir önemli konudur. Bölgede genç nüfus oranının büyük ölçüde azalması işletme dışından yabancı işgücü kullanımını zorunlu hale getirmiştir. Nitekim işletmelerin yaklaşık %82'si hasatta yabancı işgücü kullandığını ifade etmiştir (Şekil 3.35).

Şekil 3.35. İşletmede yabancı işgücü kullanma durumu

Yabancı işgücü kullanımında önemli hususlardan birisi de işgücünün nereden temin edildiğidir. Yabancı işgücünün çok büyük bir bölümü diğer üreticilerden (% 59) ve akrabalarından (% 22) temin edilmekle beraber, artık bu bölgede de il dışından gelen gezici işçilerin (% 19) kullanılmaya başladığını göstermektedir (Şekil 3.36). Bu durum gençlerin köylerde ve ilçe merkezlerinde kalmamasının en önemli yansımalarından biri olarak görülmektedir.

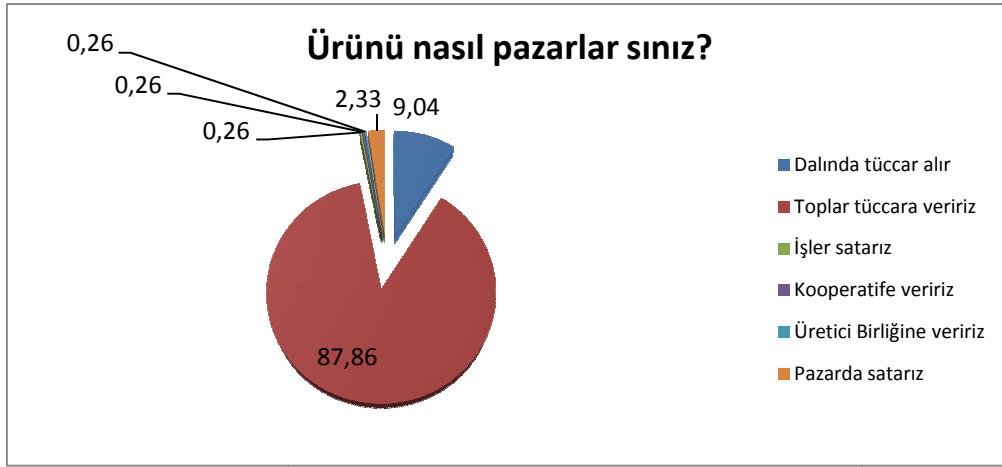
Şekil 3.36. Yabancı işgücünü temin yerleri

İşletmecilerin yaklaşık % 87'si ürününü hasat eder etmez pazarlamaktadır. Yaklaşık % 9'u ise ilk 3 ay içerisinde pazara sunmaktadır (Şekil 3.37). Bu durum özellikle depolanabilme kabiliyeti olan elma ve armut gibi türlerde hasat döneminde pazarda aşırı yığılmalara ve fiyatların düşmesine sebep olmaktadır. Bu bakımdan bu gibi ürünlerde soğuk hava depolarının etkin bir şekilde kullanılması fiyat istikrarı ve kârlılık açısından büyük öneme sahiptir.

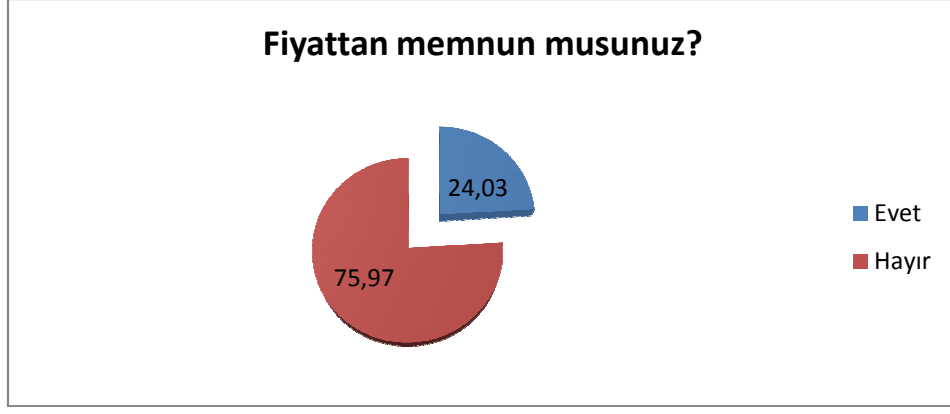
Şekil 3.37. Ürünün pazarlanma zamanı

Üreticilerin çok büyük bir bölümü (% 88) ürünü kendisi hasat edip tüccara satmaktadır. Bahçede tüccarın ürünü alma oranı ise % 9 olarak gerçekleşmektedir. Ürünün başka ürünlere işlenerek pazarlanması ise yok denecek kadar azdır (Şekil 3.38). Bu durum ürünün hemen pazara sunulduğu bu ortamda oldukça büyük bir risk teşkil etmektedir. Ürünün depolanabilmesi ve başka ürünlere işlenerek pazarlanabilmesini sağlayacak alt yapının oluşturulması riski azaltma açısından büyük katkı sağlayacaktır.

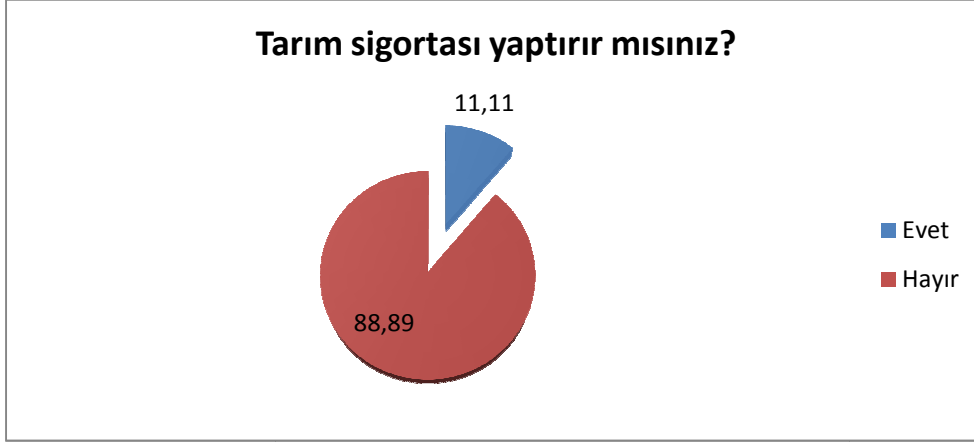
Şekil 3.38. Ürünün pazarlanma şekli

Pazarlamanın bu kadar riskli ve sorunlu olduğu ortamda üreticilerin fiyatlardan memnuniyetleri de tabii olarak azalmaktadır. Üretici yeterince birlikte hareket edemediğinden ve fiyatları belirlemede hemen tamamen tüccara bağımlı kaldığından memnuniyetsizlik de artmaktadır. Nitekim üreticilerin yaklaşık % 76'sı ürün fiyatlarından memnun olmadığını belirtmiştir (Şekil 3.39).

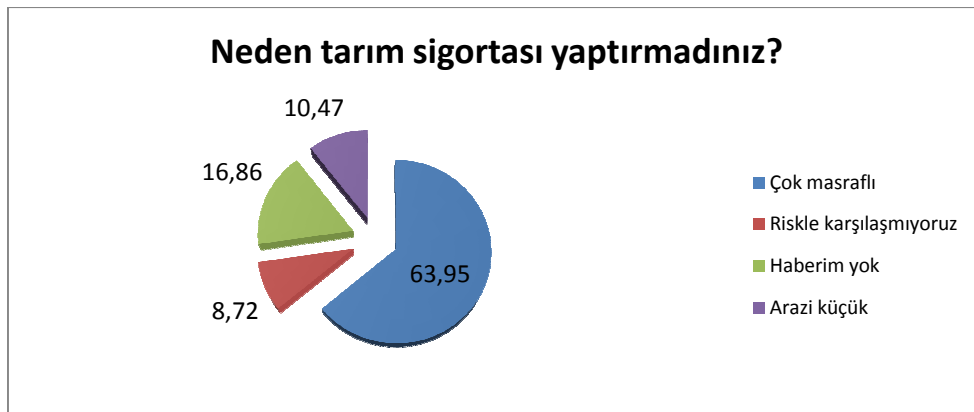

Şekil 3.39. İşletmecinin fiyat memnuniyeti durumu

İşletmecilerin yaklaşık % 90'ı ürünlerini sigortalatmadığını ifade etmiştir (Şekil 3.40). Buna sebep olarak da sigorta masrafının yüksekliği (% 64) öne çıkmaktadır. Sigorta yaptırmayanların % 17'si ise tarım ürünleri sigortası hakkında bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir (Şekil 3.41).

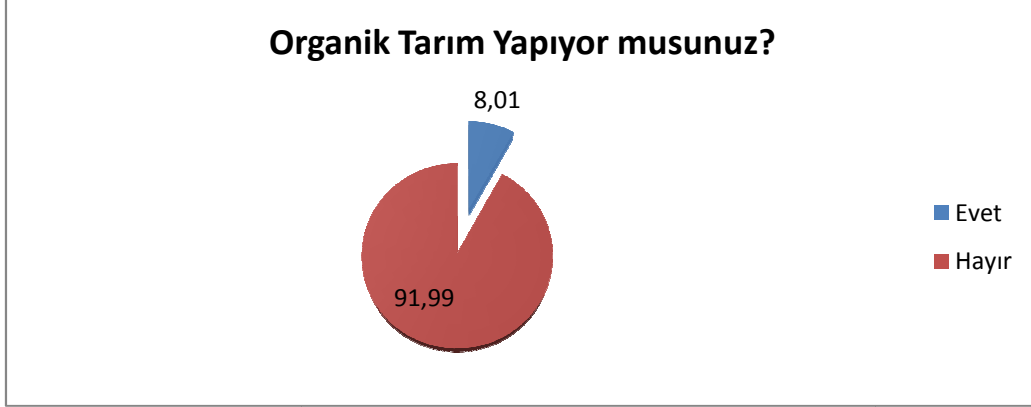
Şekil 3.40. İşletmecinin tarım sigortası yaptırma durumu

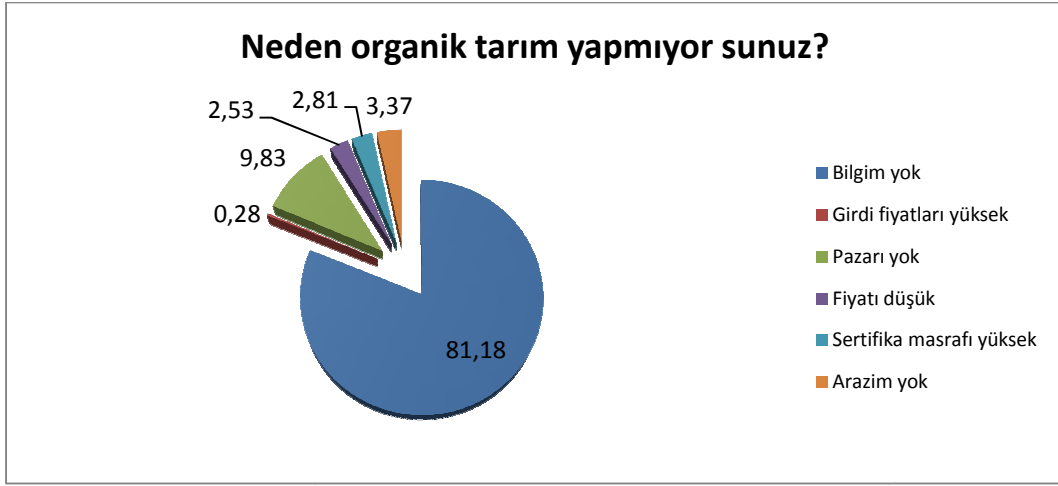
Şekil 3.41. Tarım sigortası yaptırılmama sebepleri

Üreticilerin yaklaşık % 92'si organik tarım yapmadığını belirtmiştir (Şekil 3.42). Organik tarım yapmayan üreticilerin yaklaşık % 82'si organik tarım hakkında bilgi sahibi olmadığını ifade etmiştir (Şekil 3.43). Bölgenin kalkınmasına büyük katkıları olabilecek bir üretim şekli

hakkında üreticilerin bilgi sahibi olmaması yeni üretim tekniklerinin bölgeye kazandırılması açısından büyük bir eksiklik olarak görülmektedir.

Şekil 3.42. İşletmede organik tarım yapma durumu

Şekil 3.43. Organik tarım yapılmama sebepleri

Anket çalışmasında bölgede önemli olan belli başlı meyve türlerinde ve bağda maliyet ve kârlılık analizleri de yapılmıştır (Çizelge 3.3). Buna göre bölgede elma, armut, kiraz, erik, ceviz ve çilek üretimi ile meşgul olan üreticiler az da olsa kâr elde edebilmektedir. Buna karşılık çiftçilerin şeftali, beyaz kiraz, vişne ve üzüm üretiminden ise zarar ettikleri görülmektedir. Yapılan maliyet analizlerinde üreticinin kendi emeği değerlendirmeye dâhil edilmiştir. Meyve türleri içerisinde en kârlı ürün ceviz olarak görülmektedir, ancak bölgede daha önce ceviz ile ilgili yapılan bahçe tesisi çalışmalarında bahçe yerinin ve çeşidinin yanlış seçilmesinden dolayı başarılı örnek sayısı oldukça azdır. Bu şekilde bahçe tesis edilen kişilerin büyük bir çoğunluğu ağaçlarda gerek kış ve gerekse ilkbahar döneminde don olaylarının meydana geldiğini ifade etmektedirler.

Çizelge 3.3. Bazı meyve türleri ve üzüm üretimi ekonomik faaliyet analiz sonuçları

Masraflar ve gelirler	Değer (TL/da)									
	Elma	Armut	Şeftali	Kiraz	Beyaz kiraz	Vişne	Erik	Ceviz	Çilek	Üzüm
Gayrisafi Üretim Değeri	827,04	1.080,39	614,56	2.251,68	853,45	793,88	826,85	1.759,50	2.638,11	346,58
Değişen Masraflar	543,79	403,03	566,57	1.095,55	958,97	762,12	542,59	481,39	963,65	333,28
Toplam Üretim Masrafları	633,47	490,35	672,55	1.218,39	1.091,97	880,92	665,34	526,85	1.649,45	422,82
Brüt Kâr	283,25	677,36	47,99	1.156,14	-105,52	31,76	284,26	1.278,11	1.674,47	13,30
Net Kâr	193,57	590,04	-57,99	1.033,29	-238,52	-87,04	161,51	1.232,65	988,67	-76,25
Üretim Miktarı (Kg/da)	1.321,70	762,63	871,39	654,16	838,86	719,89	1.260,67	220,92	1.531,56	283,87
1 Kg Ürün Maliyeti (TL/Kg)	0,48	0,64	0,77	1,86	1,30	1,22	0,53	2,38	1,08	1,49
1 Kg Ürün Fiyatı (TL/Kg)	0,63	1,42	0,71	3,44	1,02	1,10	0,66	7,96	1,72	1,22
1 Kg Ürün Net Kârı (TL/Kg)	0,15	0,77	-0,07	1,58	-0,28	-0,12	0,13	5,58	0,65	-0,27

Yapılan bu genel değerlendirmeden sonra her bir tür için farklı bağ-bahçe büyüklüğüne göre maliyet analizleri tekrar yapılmıştır. Tüm türlerde ortaya çıkan durum arazi büyüklüğü arttıkça masrafların azalması ve buna bağlı olarak ya kârlılığın yükselmesi ya da zararın azalmasıdır. Aşağıdaki çizelgelerde (Çizelge 3.4-3.13) bu durum açık bir şekilde görülmektedir.

Çizelge 3.4. Armut Üretimi Ekonomik Faaliyet Sonuçları

MASRAFLAR ve GELİRLER	<2.5 da	2.5 da<
	Değer (TL/da)	
Gayrisafi Üretim Değeri (TL/da)	1.085,71	1.207,04
Değişen Masraflar (TL/da)	753,34	372,23
Toplam Üretim Masrafları (TL/da)	977,30	447,54
Brüt Kâr (TL/da)	332,38	834,81
Net Kâr (TL/da)	108,42	759,50
Üretim Miktarı (Kg/da)	1.000,00	741,76
1 Kg Ürün Maliyeti (TL/Kg)	0,98	0,60
1 Kg Ürün Fiyatı (TL/Kg)	1,09	1,63
1 Kg Ürün Net Kârı (TL/Kg)	0,11	1,02

Çizelge 3.5. Beyaz Kiraz Üretimi Ekonomik Faaliyet Sonuçları

MASRAFLAR ve GELİRLER	<5 da	5-10 da	10 da<
	Değer (TL/da)		
Gayrisafi Üretim Değeri (TL/da)	1.387,20	640,63	761,31
Değişen Masraflar (TL/da)	1.216,87	1.080,23	851,59
Toplam Üretim Masrafları (TL/da)	1.392,70	1.219,07	970,08
Brüt Kâr (TL/da)	170,33	-439,60	-90,27
Net Kâr (TL/da)	-5,50	-578,45	-208,77
Üretim Miktarı (Kg/da)	1.404,76	625,00	715,33
1 Kg Ürün Maliyeti (TL/Kg)	0,99	1,95	1,36
1 Kg Ürün Fiyatı (TL/Kg)	0,99	1,03	1,06
1 Kg Ürün Net Kârı (TL/Kg)	0,00	-0,93	-0,29

Çizelge 3.6. Kiraz Üretimi Ekonomik Faaliyet Sonuçları

MASRAFLAR ve GELİRLER	<5 da	5-10 da	10 da<
	Değer (TL/da)		
Gayrisafi Üretim Değeri (TL/da)	1.972,14	1.945,75	2.408,67
Değişen Masraflar (TL/da)	1.272,56	986,89	1.011,08
Toplam Üretim Masrafları (TL/da)	1.404,00	1.110,55	1.124,86
Brüt Kâr (TL/da)	699,59	958,86	1.397,58
Net Kâr (TL/da)	568,15	835,20	1.283,81
Üretim Miktarı (Kg/da)	548,28	598,69	802,89
1 Kg Ürün Maliyeti (TL/Kg)	2,56	1,85	1,40
1 Kg Ürün Fiyatı (TL/Kg)	3,60	3,25	3,00
1 Kg Ürün Net Kârı (TL/Kg)	1,04	1,40	1,60

Çizelge 3.7. Ceviz Üretimi Ekonomik Faaliyet Sonuçları

MASRAFLAR ve GELİRLER	<2.5 da	2.5-7.5 da	7.5da<
	Değer (TL/da)		
Gayrisafi Üretim Değeri (TL/da)	3.229,09	3.410,00	1.022,22
Değişen Masraflar (TL/da)	669,49	409,50	448,28
Toplam Üretim Masrafları (TL/da)	780,79	441,60	479,67
Brüt Kâr (TL/da)	2.559,60	3.000,50	573,94
Net Kâr (TL/da)	2.448,31	2.968,40	542,55
Üretim Miktarı (Kg/da)	403,64	440,00	127,78
1 Kg Ürün Maliyeti (TL/Kg)	1,93	1,00	3,75
1 Kg Ürün Fiyatı (TL/Kg)	8,00	7,75	8,00
1 Kg Ürün Net Kârı (TL/Kg)	6,07	6,75	4,25

Çizelge 3.8. Çilek Üretimi Ekonomik Faaliyet Sonuçları

MASRAFLAR ve GELİRLER	<2 da	2 da<
	Değer (TL/da)	
Gayrisafi Üretim Değeri (TL/da)	1.929,61	2.725,09
Değişen Masraflar (TL/da)	1.322,91	861,62
Toplam Üretim Masrafları (TL/da)	2.162,62	1.493,86
Brüt Kâr (TL/da)	606,70	1.863,47
Net Kâr (TL/da)	-233,01	1.231,23
Üretim Miktarı (Kg/da)	1.073,25	1.693,26
1 Kg Ürün Maliyeti (TL/Kg)	2,02	0,88
1 Kg Ürün Fiyatı (TL/Kg)	1,80	1,61
1 Kg Ürün Net Kârı (TL/Kg)	-0,22	0,73

Çizelge 3.9. Elma Üretimi Ekonomik Faaliyet Sonuçları

MASRAFLAR ve GELİRLER	<1.5 da	1.5-5.0 da	5.0 da<
	Değer (TL/da)		
Gayrisafi Üretim Değeri (TL/da)	2.600,68	1.204,83	678,50
Değişen Masraflar (TL/da)	1.085,83	760,08	496,85
Toplam Üretim Masrafları (TL/da)	1.247,70	873,73	580,79
Brüt Kâr (TL/da)	1.514,85	444,76	181,65
Net Kâr (TL/da)	1.352,98	331,10	97,71
Üretim Miktarı (Kg/da)	4.023,15	1.694,90	1.205,39
1 Kg Ürün Maliyeti (TL/Kg)	0,31	0,52	0,48
1 Kg Ürün Fiyatı (TL/Kg)	0,65	0,71	0,56
1 Kg Ürün Net Kârı (TL/Kg)	0,34	0,20	0,08

Çizelge 3.10. Erik Üretimi Ekonomik Faaliyet Sonuçları

MASRAFLAR ve GELİRLER	<5 da	5 da<
	Değer (TL/da)	
Gayrisafi Üretim Değeri (TL/da)	904,72	859,78

Değişen Masraflar (TL/da)	649,58	531,50
Toplam Üretim Masrafları (TL/da)	1.051,09	625,37
Brüt Kâr (TL/da)	255,14	328,28
Net Kâr (TL/da)	-146,37	234,41
Üretim Miktarı (Kg/da)	1.573,43	1.228,26
1 Kg Ürün Maliyeti (TL/Kg)	0,67	0,51
1 Kg Ürün Fiyatı (TL/Kg)	0,58	0,70
1 Kg Ürün Net Kârı (TL/Kg)	-0,09	0,19

Çizelge 3.11. Şeftali Üretimi Ekonomik Faaliyet Sonuçları

MASRAFLAR ve GELİRLER	<2.5 da	2.5 da<
	Değer (TL/da)	
Gayrisafi Üretim Değeri (TL/da)	977,31	587,03
Değişen Masraflar (TL/da)	787,82	548,59
Toplam Üretim Masrafları (TL/da)	904,24	653,78
Brüt Kâr (TL/da)	189,49	38,44
Net Kâr (TL/da)	73,07	-66,75
Üretim Miktarı (Kg/da)	1.396,15	828,75
1 Kg Ürün Maliyeti (TL/Kg)	0,65	0,79
1 Kg Ürün Fiyatı (TL/Kg)	0,70	0,71
1 Kg Ürün Net Kârı (TL/Kg)	0,05	-0,08

Çizelge 3.12. Vişne Üretimi Ekonomik Faaliyet Sonuçları

MASRAFLAR ve GELİRLER	<2.5 da	2.5-7.5 da	7.5 da<
	Değer (TL/da)		
Gayrisafi Üretim Değeri (TL/da)	555,52	974,19	848,21
Değişen Masraflar (TL/da)	1.014,53	843,83	567,05
Toplam Üretim Masrafları (TL/da)	1.183,30	984,34	654,02
Brüt Kâr (TL/da)	-459,00	130,36	281,16
Net Kâr (TL/da)	-627,77	-10,15	194,19
Üretim Miktarı (Kg/da)	547,41	832,64	678,57
1 Kg Ürün Maliyeti (TL/Kg)	2,16	1,18	0,96
1 Kg Ürün Fiyatı (TL/Kg)	1,01	1,17	1,25
1 Kg Ürün Net Kârı (TL/Kg)	-1,15	-0,01	0,29

Çizelge 3.13. Üzüm üretimi Ekonomik Faaliyet Sonuçları

MASRAFLAR ve GELİRLER	<2.5 da	2.5-7.5 da	7.5 da<
	Değer (TL/da)		
Gayrisafi Üretim Değeri (TL/da)	345,76	300,66	358,13
Değişen Masraflar (TL/da)	377,83	354,20	310,38
Toplam Üretim Masrafları (TL/da)	558,52	456,92	368,02
Brüt Kâr (TL/da)	-32,08	-53,54	47,74
Net Kâr (TL/da)	-212,76	-156,26	-9,90

Üretim Miktarı (Kg/da)	276,61	254,29	300,00
1 Kg Ürün Maliyeti (TL/Kg)	2,02	1,80	1,23
1 Kg Ürün Fiyatı (TL/Kg)	1,25	1,18	1,19
1 Kg Ürün Net Kârı (TL/Kg)	-0,77	-0,61	-0,03

İlçelerde anket çalışmaları ile beraber odak grup toplantıları da yürütülmüştür. Bu toplantılarda yöredeki çiftçiler, birlik temsilcileri ve kamu kuruluşlarında çalışan teknik elemanlarla yapılan görüşmelerde alınan notlardan çıkarılan sonuçlar her bir ilçe için ayrı ayrı aşağıda özetlenmiştir.

3.1. Ahırılı

İlçede görünen en büyük sorun dış göçtür. İlçe merkezinin nüfusu son rakamlara göre 825'e düşmüştür. Ayrıca, kalanların çok büyük bir bölümü yaşlı insanlardan oluşmaktadır. Nitekim ilçede ÇKS sistemine kayıtlı 496 çiftçiden 350'si 50 yaşın üzerindedir. Ayrıca, arazilerin çok küçük ve hissedarının çok olması hem mevcut tesislerde gerekli işlemlerin yapılmamasına hem de yeni yatırım yapılamamasına ve destek ve teşviklerden yeterince yararlanılamamasına yol açmaktadır.

İlçede meyve-bağ parselleri 10 dekardan daha küçük olduğundan bu alanlarda çalışan ailelerin geçimini karşılayacak gelir sağlamamaktadır. İşletmelerin küçük olması ve ailenin geçimini sağlayacak düzeyde gelir getirmemesi dolayısıyla elde edilen ürünün kalitesinin oldukça olduğu ve buna bağlı olarak pazarlamada sorun yaşandığı belirtilmektedir. İl Özel İdaresinin fidan desteğinde 2 da ve bir köyde 5 kişi sınırlamasının ticari işletme kurulmasını engellediği, tür ve çeşit belirlemede Tarım İlçe Müdürlüğünden bilgi alınmadığı ve ayrıca, dağıtılan fidanların takibi yapılmadığı ifade edilmekte, fidan desteğinin ekonomik işletme büyüklüğü düzeyinde verilmesi talep edilmektedir. İl Özel İdaresi tarafından dağıtılan fidanların kalitesinin düşük olduğu ve ismine doğru çıkmadığı da ifade edilmektedir. Yeni meyve ve bağ tesislerinin ekonomik ölçülerde olması gençlerin yerinde istihdamı açısından önemli olarak değerlendirilmektedir.

Eskiden Ahırılı ilçesinde sadece bağcılık yapıldığı, bunun asma kanserine bağlı zarar görmesi nedeniyle kısmen gerilediği ancak bağcılığın halen çok önemli bir üretim alanı olduğu bildirilmektedir. Halen Akkise ve Bademli köylerinde eskiden dikilmiş Çavuş, Pekmez üzümü gibi çeşitlerden kurulu bağ alanlarında yerel pazar için sofralık ve pekmezlik maksatla üretim yapılmaktadır. Teşviklerle temin edilen ülkesel pazarda kabul gören Alfons, Kardinal, Yalova İncisi, İtalya ve Narince çeşitlerinden küçük parseller halinde yeni bağ tesisleri kurulmuştur.

Yörede ilkbaharda dikilen asma fidanlarında yeterince başarı sağlanamamaktadır. Bu nedenle yeni tesislerde 10-12. aylarda yani sonbaharda asma fidanı dikimi bir ihtiyaç olarak görülmektedir.

İlçede su kaynaklarında sorun olmadığı ancak bunlardan yeterince faydalanılamadığı belirtilmektedir. Beyşehir gölünden gelip Çumra'ya giden sulama kanalının ilçeden geçtiği ancak bağ ve bahçelerin genellikle sulama kanalından daha yüksek kotlarda olmasından

dolayı suyun bahçelere pompalanma maliyetinin yüksek (70 TL/da) olduğu dile getirilmektedir. Elde edilen ürünün kalitesinin düşük ve pazar fiyatının düşük olması sulama maliyetinin karşılanamamasında önemli bir etken olarak görülmektedir.

İlçede İl Özel İdaresinin kontrolünde soğuk hava deposu olduğu, ancak gerek depo işletmesinin ihale edilmesi sürecinde gerek depo teknolojisinin eski olmasına bağlı olarak maliyetinin yüksek olmasına ve gerekse ilçede depolama yapacak kalitede yeterince meyvenin olmamasına bağlı olarak deponun işletilemediği ve atıl vaziyette kaldığı belirtilmektedir.

3.2. Akören

İlçede mevcut sulama suyu kapasitesinin sadece % 34'ü tarımsal üretimde kullanılmaktadır. Sulama suyu maliyetleri çok yüksek olarak değerlendirildiğinden sulama gerektirmeyen üretim dalları tercih edilmektedir. Toplam alanların % 10'unda sulu tarım yapılmaktadır

223.000 da toplam ilçe alanı içerisinde 500 da alanda bağcılık yapılmaktadır. İlçede bağcılık hobi bağcılığı veya kendine yeter üretim anlayışıyla yapılmaktadır. İşletme büyüklükleri itibariyle ticari bağcılık bulunmamaktadır. İlçede sadece 5 üreticiye ait ticari bağ vardır. Bu alanlarda Alfons, Razakı, Red Globe üzüm çeşitleri üretilmektedir.

Çiftçilere eğitim verilmeden teşvik için fidan dağıtılması başarısızlıkla sonuçlanmaktadır. Teşvikle dağıtılan fidanların bakımı konusunda Tarım İlçe Müdürlüğü ile İl Özel İdaresi arasında daha sıkı bir işbirliğinin gerekliliği bildirilmektedir.

Genç nüfus tarımdan çok daha düşük düzeyde gelir getiren ancak sosyal güvencesi olan iş alanlarını tercih ederek il merkezine yönelmektedir. Bu nedenle tarımsal üretimde ilçe düzeyinde işgücü açığı yaşanmakta veya tarımsal üretim daha az işgücü gerektirecek alanlarda yoğunlaşmaktadır.

İlçede sınırlı miktarda bulunan meyve bahçeleri genellikle koleksiyon bahçesi şeklinde olup, ticari üretime yönelik faaliyet yok denecek kadar azdır.

Meyvecilik ve bağcılık yapılabilecek alanlarda arazi küçük ve çok hissedarlıdır. Bu da ekonomik yetiştiriciliği sınırlandırmaktadır.

Çiftçilerin meyvecilik ve bağcılığa ilgileri çok az, ilgileri olanların da teknik bilgileri yetersizdir.

3.3. Akşehir

Konya ilinin en önemli meyvecilik merkezlerinden olan ilçede arazinin küçük ve hisseli olması en önemli sorundur. Mevcut bahçeler de halen miras yoluyla bölünmekte, böylece ekonomik kullanımları sınırlandırılmaktadır. İlçede arazi toplulaştırma çalışmalarına bir an önce başlanmalıdır. İlçenin en önemli ürünü olan kirazda en büyük sorun pazarlamadır. Diğer ilçelerdekine benzer şekilde tüccarların ürünü değerinin altında satın aldığı belirtilmektedir. İlçede soğuk hava deposu ve işleme tesislerinin yetersiz olması ürünün başka merkezlerde depolanıp işlenmesine ve işlendiği yerin markası ile pazarlanmasına sebep olmaktadır. Bu

şekilde Akşehir ilçesi ürününü kendi adıyla pazarlayamamaktadır. İlçede meyvecilik yapılacak alanların hemen tamamı kullanılmış durumdadır. Bundan sonra yapılması gereken mevcut bahçelerin iyileştirilmesi ve verim ve kalitenin artırılmasıdır. Özel İdare fidan dağıtım desteklerinin küçük alanlara yapılması ticari işletme kurulmasını engellemektedir. Ayrıca dağıtılacak fidan tür ve çeşitleri konusunda Tarım İlçe Müdürlüğünden görüş alınmamakta ve dağıtılan fidanların takibi yapılmamaktadır. İlçede son yıllarda kurulan kapama ceviz bahçelerinde yer ve çeşit seçimi konusunda yanlışlar yapılmıştır. İlçede çok sayıda meyve üreticisi bulunmasına rağmen, üretici birlikleri etkin çalışmamaktadır. İlçede eskiden gelen köklü bağcılık kültürü mevcut olmakla birlikte bağların kurak ve verimsiz topraklara kurulmasına bağlı olarak zamanla verimdeki düşüşler bağcılığın ekonomik anlamda sürdürülebilir nitelik kazanmasına engel olmuştur. İlçede yetiştirilen kirazın kalitesi yüksek olmasına rağmen gerek iç ve gerekse dış piyasada yeteri kadar tanıtılamamıştır.

3.4. Beyşehir

Bağcılık yörede eskiden çok iyi olmasına rağmen filoksera zararlısı ve ardından asma kanseri bulaşmasından sonra önemli bir gerilemenin yaşandığı bildirilmektedir. İlçede 1600 da yöresel çeşitlerden kurulu bağ alanı olduğu ve buna ilaveten 600 da yeni bağ tesisin bulunduğu bildirilmektedir. Çivril Mahallesi, Aydıncık köyü gibi geleneksel bağcılığın her şeye rağmen sürdürülebildiği alanların öncelikle teşvik edilerek modern bağ tesislerine dönüştürülmesi beklenmektedir. Bağların belirli alanlarda yeniden kurulması ihatanın kolayca yapılabilmesi, yaban hayvanları ve kültür hayvancılığına bağlı zararların önlenmesi bakımından önemli görülmektedir.

Ziraat Odasından edinilen bilgiye göre ilin en çok sayıda küçük parsellere bölünmüş ilçesi Beyşehir'dir. İlçe düzeyindeki 280.000 ayrı tapuya bölünmüş tarım alanlarının sulama sistemi kurulması ve yeni bağ tesislerinin kurulmasında temel engel olduğu bildirilmektedir. İlçede 1 da/üretici ve 5 da/köy düzeyinde asma fidanı desteğinin verilmekte olması ticari bağ tesisi kuruluşlarını sınırlandırdığı değerlendirilmektedir. Destek kapsamında dağıtılan anaç ve çeşitlerin ilçenin iklim ve toprak koşullarına uyumu ile ilgili bazı olumsuzluklar belirtilmiştir. Bu gibi temel sorunların kısa vadede çözümünün uzun vadede diğer birçok sorunun çözümüne öncülük edeceği düşünülmektedir.

Gelecek yıllarda asma fidanı desteği sağlanacak üreticilerin Tarım İlçe Müdürlüğü ve İl Özel İdaresinin koordinasyonu ile seçilmesi ve fidan verilecek üreticilerin bağcılık konusunda eğitilmeleri ve yeni tesislerin de Tarım İl Müdürlüğü teknik ekiplerince yakından takip edilerek üreticilerin yetiştirme teknikleri konusunda desteklenmesi uygun görülmektedir.

Fidan ihtiyacının yöre dışından karşılanması çoğunlukla uygun olmayan anaçlar üzerine aşılı çeşitlerden bağ tesis edilmesine ve bunun da ilerleyen zamanda başarısızlıklara yol açtığı bu nedenle aşılı asma fidancılığının yörede yöreye uygun anaç ve çeşitlerle desteklenmesinin yöre bağcılığını geliştirmede önemli bir faktör olacağı vurgulanmaktadır.

İlçede tarım arazileri genellikle çok küçük ve hisseli olduğundan desteklerden yararlanılamamakta ve yatırım yapılmamaktadır. İlçede genç nüfus oranı oldukça düşüktür. Meyvecilik ve bağcılık faaliyetleri genel olarak yaşlı kişiler tarafından yürütülmektedir.

Beyşehir Gölü'nün suyunda tarımsal sulamada etkin bir şekilde yararlanılmamaktadır. Özel İdare tarafından yürütülen fidan dağıtımında alanın kısıtlanması ve bir köyde 5 kişi olma zorunluluğu engelleyici etki yapmakta olup, ticari işletme kurulamamaktadır. Özel İdare fidan dağıtımında tür ve çeşit belirlemede Tarım İlçe Müdürlüklerinden görüş alınmamakta ve dağıtılan fidanların takibi yapılmamaktadır. İlçede bulunan soğuk hava deposu işletilmemektedir. İlçede meyve bahçeleri ve bağlarda domuz önemli zararlar yapmakta, ancak yönetmelikler bu hayvanla mücadeleyi zorlaştırmaktadır.

3.5. Bozkır

İlçedeki tarıma elverişli alanların %14'ünde bağcılık %8-10'unda elma üretimi yapılmakta, ancak kalitede sorun olduğundan pazarlamada sıkıntı yaşandığı ve elmanın genelde işleme tesislerine satıldığı belirtilmektedir. Bozkır üzümü meyveler üretici birliği kurulmuş ancak aktif olarak çalışmadığından kapatılmıştır. Üretici organizasyonlarının işlevsel olabilmesi için desteklerin üretim miktarına göre verilmesinin ve teşvik ve desteklerin birlikler üzerinden (süt üreticileri birliğinde olduğu gibi) üreticiye dağıtılmasının faydalı olacağı ifade edilmektedir.

Diğer ilçelerde olduğu gibi ilçe merkezi ve köylerde yaşayan nüfusun büyük bölümünün yaşlılardan oluştuğu, çoğu kişinin emeklilik sonrası ilçeye dönüş yaptığı, gençlerin genellikle büyük şehirlere göç ettiği dile getirilmektedir. Bu da meyve bahçeleri ve bağların bakımsız kalmasının veya terk edilmesinin önemli sebeplerindendir. İlçe nüfusu genellikle yaşlılardan oluşmaktadır. İlçede ÇKS sistemine kayıtlı 1500 çiftçinin % 60-70'i 65 yaşın üzerindedir. Bu durumu teşvik eden önemli etkenlerden birisinin de arazilerin küçük olması ve hissedarının fazla olması olduğu, mevcut yapı ile aileyi geçindirecek seviyede gelir elde edilemediği ifade edilmektedir. Tarım arazileri miras yoluyla çok küçülmüştür. İlçede tarım arazilerinin büyük bir bölümünde sulama suyu problemi bulunmaktadır. Sulama imkânı olan yerlerde ise maliyeti yüksek olduğundan sulama yapılmamaktadır. Buna karşılık Kayapınar köyünde damla sulama projesi uygulanmış, ancak köyde genç nüfus olmadığından işletilememiştir. Ayrıca, çocukların eğitiminin büyük merkezlerde yaptırılma isteği de göçte etkili görünmektedir.

Hamzalar köyünün temel geçim kaynaklarından biri bağcılıktır. Yörede geleneksel olarak Ekşikara ve Karaerik üzüm çeşitleri çoğunlukla dayanak sistemi kullanılmadan alçak goble terbiye şeklinde üretilmektedir. Bağ alanlarında sulama yapılamamaktadır. Yaban domuzu istilası ve mücadelenin yetersizliği üretimi olumsuz etkilemektedir.

Üretici satış garantili üretim yapmayı tercih etmektedir. Sarıoğlan mevkiinde kurulması düşünülen meyve suyu işleme tesisinin üzüme satış garantisi sağlayacağı algısı nedeniyle yörede bağcılığı geliştirmesi beklenmektedir. Yeni bağ tesisi için kamu teşvikleri ile asma fidanı tahsisine yönelik talep çok fazladır.

İlçede bağcılık ve elma yetiştiriciliği önemli tarımsal faaliyetlerdendir. Ancak, ürün kalitesi genellikle düşük olduğundan pazarlamada sıkıntı yaşanmaktadır. Bu nedenle üretilen elma genellikle maliyetinin çok altında bir fiyatla meyve işleme tesislerine satılmaktadır.

İlçede İl Özel İdaresinin kontrolündeki soğuk hava deposu işletilememektedir.

İl Özel İdaresinin fidan desteğinde 2 da ve bir köyde 5 kişi sınırlaması ticari işletme kurulmasını engellemektedir. Fidanlarda tür ve çeşit tespitinde Tarım İlçe Müdürlüğünden bilgi alınmadığı ve dağıtılan fidanların takibinin yapılmadığı da ifade edilmiştir.

3.6. Çumra

Yöre genel olarak taban arazilere sahiptir, bu alanlar soğuk havanın biriktiği yerler olduğundan meyvecilik ve bağcılıkta sık sık üşüme ve don zararı oluşabilmektedir. Yörede sadece yamaç alanlar meyvecilik ve bağcılık için uygundur.

3.7. Derbent

İlçede tarım alanlarında rakım ortalama 1400-1500 m düzeyindedir. İlçede toplam bağ alanı 3500 da olup geleneksel kültürde bağcılık halen Saraypınar köyü gibi sınırlı alanlarda yapılmaktadır. Asma kanserinin bulaşmasından sonra bağ alanları terk edilmiştir. Ancak yeni tesisler için üretici ilgili ve istekli görünmektedir. Yeni tesisleri çoğunlukla Konya'da oturan arazi sahipleri kurmaktadır. İlçede bağcılığın yanı sıra kiraz, elma, ceviz, çilek ve böğürtlen türleri ümit verici görülmektedir.

Diğer ilçelere benzer şekilde arazinin küçük, parçalı ve çok hissedarlı olması önemli bir engel olarak görülmektedir. Bu yüzden mevcut bağ ve bahçelerde bakım yapılmamakta, yeni tesisler kurulamamaktadır. Ayrıca, ilçe nüfusunun büyük bölümünün emeklilerden oluşması, gençlerin çalışmak için şehir merkezlerine göç etmesi bir diğer önemli sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Teşvikle asma fidanı verilmesi durumunda yeni bağ tesisleri kurulabileceği bildirilmektedir. Bununla beraber, yeni kurulan bağ ve bahçelerin sahiplerinin ilçede ikamet etmediği de ifade edilmektedir. Çiftliközü köyünde 1945-1950 yıllarında devlet eliyle asma fidanı dağıtılarak bağlar tesis edilmiştir. Hazine arazisi de bağ kurulması için dağıtılmış ve üretici bu şekilde bağını tesis etmiştir. Çok kaliteli üzüm üretilip sofralık ve kurutmalık olarak değerlendirilmiştir. Mirasla parseller ekonomik olmaktan çıkınca bakım gereği gibi yapılamamıştır. Bağcılığın yeniden geliştirilmesi için arazi toplulaştırılması çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır.

İlçede toprak kaynaklı sorunlarla sıkça karşılaşıldığı, kist tabakası ve kirece bağlı sorunlardan dolayı yetiştiricilikten istenen sonuçların alınmadığı ifade edilmektedir. Yetiştiricilik konusunda bilgi eksikliğine bağlı olarak ürün kaybı ve kalite düşüşlerinin yaşandığı dile getirilmektedir. Pazarlamada sorun yaşandığı, ürünlerin genellikle mahalli pazara sunulmasından dolayı istikrarlı ve sürdürülebilir bir piyasa oluşmasına engel olduğu belirtilmektedir.

Fidan desteğinin küçük alanlara yapılmasının ticari işletmelerin kurulmasını engellediği, tür ve çeşit seçiminde İlçe Müdürlüklerinden görüş alınmadığından yanlış seçime bağlı başarısızlıkların olduğu ve dağıtılan fidanların takibinin yapılmadığı belirtilmektedir. İlçede yapılan yeni göletlerle sulama konusunda çok sıkıntı kalmadığı, ancak teknik bilgi yetersizliği olduğu ifade edilmektedir.

Diğer bazı ilçelerde olduğu gibi, Derbent'li üreticiler arasında kamu desteği olmadan üretim amaçlı girişimci niteliğinde faaliyetin oldukça sınırlı olduğu vurgulanmaktadır. Bu durum ilçenin sahip olduğu meyvecilik ve bağcılık potansiyelinin etkili bir şekilde kullanılmasını engelleyen unsurlardandır.

3.8. Derebucak

İlçede yıllık yağış yaklaşık 800 mm düzeyindedir. Özellikle bağcılıkta sulama yapılmadan da üretim mümkün görünmektedir. İlçe düzeyindeki 2800 da tarım arazisinin % 85'inde buğday, % 7'sinde arpa % 2'sinde aspir üretimi yapılmaktadır. Parseller miras nedeniyle çok küçülmüştür. İlçede ÇKS sistemine kayıtlı 197 çiftçi olup arazi sahiplerinin yaklaşık % 60'ı ilçe dışında yaşamaktadır. 1200 m rakımdaki Gembos ovasında 40 da alanda çilek üretimi yapılmaktadır. Yörede kiraz bahçeleri geç donlarda çok zarar görmektedir. Bu gibi alanlarda bağcılık daha fazla öne çıkmaktadır.

İlçede araziler küçük parseller halinde (ortalama arazi büyüklüğü 2 da) ve hisseli olmasından dolayı destek ve teşviklerden faydalanılamadığı ve yeni yatırımların yapılamadığı dile getirilmektedir. Ayrıca, ilçede arazi sahiplerinin %60'ının dışarıda yaşadığı ve arazi işletmesinin kira yoluyla ilçede kalanlar tarafından yapıldığı belirtilmektedir. Bu durum uzun ömürlü bitkiler olan bağ ve meyve bahçesi tesisinin yapılmasını engellemektedir. Diğer taraftan ilçede yaşayan nüfusun çoğunun emekli olduktan sonra geri döndüğü, gençlerin çoğunun Antalya'da turizm sektöründe çalıştığı ve Avrupa'da çalışan sayısının da çok fazla olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca, çocukların eğitimlerinin Konya il merkezinde sağlanması amacıyla il merkezine göç eden ailelerin de oldukça fazla olduğu belirtilmektedir. Bu durum ilçede meyvecilik ve bağcılık yapılmasının önündeki en büyük engel olarak görülmektedir. Bütün bu olumsuzluklara karşın ilçede kalanların İl Özel İdaresinin desteği ile çilek tarımına başlaması güzel örneklerin de ortaya çıkmasını sağlamıştır. Ürünün kolaylıkla satılabilmesi çilek tarımına ilgiyi artırmaktadır. Ancak, fide desteğinin çiftçi başına 4000 adet ile sınırlandırılması ticari ölçekte bahçelerin kurulmasını engellemektedir.

İlçe genelinde 1000 da kadar bağ alanı olup Gencek kasabası gibi bazı köy ve beldelerde eskiden var olan bağ alanları hastalık nedeniyle terk edilmiştir. Göynük ve Pınarbaşı köylerinde Dimrit, Mor üzüm gibi geleneksel çeşitlerle üretim yapılmaktadır. Bağlarda telli terbiye uygulaması gibi modern yetiştiricilik modelleri yoktur. Son yıllarda İl Özel İdaresi destekli fidanlarla kurulan bağlarda yüksek oranlarda kayıplar, kurumalar bildirilmektedir.

Özel İdare desteklerinin üretici ve kişi başına alandan ziyade ilçeler düzeyinde verilmesi, bu desteklerle 2-3 da alanlarda bağ kurulduğu, bunun asgari 10 da büyüklükte ve telli terbiye ve dayanak sistemlerini kapsayacak şekilde desteklenmesi uygun olacağı ve yörede bağın tesis maliyetinin yaklaşık 2500 TL/da düzeyinde olduğu bildirilmektedir.

İlçede özellikle meyve ve bağ yetiştiriciliği yapılabilecek alanlarda Ağustos-Eylül aylarında sulama suyu temininde ciddi sorunlar olduğu ifade edilmektedir. Bu açıdan Gembos ovasının sulamaya açılmasının teşvik edici etkisinin olabileceği belirtilmektedir. Bunun yanı sıra, ilçede sürekli yaşayanların konuya ilgisinin çok az olduğu da görülmüştür. Çiftçiler, devletten

alışılmışın üzerinde destek beklemekte, bu durum bireysel yatırımları sınırlandırdığı gibi mevcut desteklerin etkin kullanımını da olumsuz etkilemektedir.

3.9. Doğanhisar

İlçe tarım alanlarında rakım 1200-1600 m düzeyindedir. İlçede halen aktif olan 5 sulama, 7 tarımsal kalınma kooperatifi vardır. İlçede 120.000 da tarım arazisi 53.000 tarım parseline bölünmüş durumdadır. Dolayısıyla parsel büyüklüğü ekonomik sınırın çok altındadır. İlçede sulama imkânları yeterli olmasına rağmen arazi büyüklüğünün çok az olması nedeniyle su kullanımı çok masraflı olmaktadır. İlçede kapalı sistem sulama şebekesi kurulmuştur. Toprak verimli ve ekoloji meyvecilik ve bağcılığa uygun olmasına rağmen ilçede bu üretim dallarında beklenen ilerleme sağlanamamaktadır. Bu durumda bir an önce arazi toplulaştırma çalışmalarına başlanması gerekmektedir.

Ayaslar beldesi vişne üretimi bakımından Konya ilinin önemli merkezlerindendir. Ancak üreticiler ürünlerinin değer fiyattan satılmadığını ifade etmektedirler. Tüccarların ürün fiyatı konusunda tekel oluşturdıkları ve inisiyatifi tamamen ellerinde bulundurdıkları belirtilmektedir. Özellikle hasat maliyeti çok yüksek olan bu meyve türünde son yıllarda meyve toplanmayarak ağaçta bırakılmakta, bazı üreticiler de ağaçları sökmektedir. Çınaroba, Yenice gibi köylerde geleneksel bağcılık yapılmakla birlikte bu alanlardaki bağlarda modernizasyona ihtiyaç duyulmaktadır.

İlçede tarım arazileri son derece küçük parçalara ayrıldığından desteklerden yeteri ölçüde yararlanılamamaktadır. İlçe nüfusu genellikle yaşlılardan oluşmaktadır. Genç nesil büyük ölçüde çalışmak amacıyla il dışına çıkmıştır. Bu durumda meyve bahçeleri ve bağlarda bakım yetersiz kalmaktadır.

Tarım parselleri çok küçük olduğundan ilçede kapama meyve bahçesi oranı da çok düşüktür. Arazi toplulaştırmada pilot bölge olmasına rağmen eylem olmadığı belirtilmektedir. Küçük parseller karışık meyve bahçesi şeklinde değerlendirilmekte, ilçenin en önemli ürünü olan vişne bile sınır ağacı olarak kullanılmaktadır. Bu da haliyle bahçelerin bakımını zorlaştırmakta ve verim ve kaliteyi olumsuz etkilemektedir. İlçede Özel İdare kontrolünde bir soğuk hava deposu bulunmakta, ancak çeşitli sebeplerle işletilmemektedir. Bu durumda üreticiler ürünlerinin tamamını piyasa fiyatlarının dip noktada olduğu hasat sezonunda pazarlamaktadırlar.

İlçede bulunan üretici birlik ve kooperatifleri etkin değildir. Üreticiler bu kurumlara yeterli ilgiyi göstermemektedir.

İlçede son yıllarda organik çilek yetiştiriciliği başlamıştır. Ancak üreticiler konu hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarından organik yetiştiricinin tescil ve yönetmelik mevzuatlarına tam uyum sağlamamakta, bu nedenle de üretilen ürünler düşük fiyattan pazarlanmaktadır.

3.10. Emirgazi

Yörede geçmişi çok eskilere dayanan köklü bir bağcılık kültürü olmakla birlikte, günümüzde bağ parsellerinin küçülmesi ile aile işletmeleri ticari anlamda işletme boyutlarından

uzaklaşarak çiftçi ailesi için kendine yeter hobi bağı boyutlarına kadar gerilemiştir. Mevcut bağ parselleri, modern yetiştiricilik tekniklerinden, telli dayanak sistemlerinden yoksun ve sulama düzeni olmayan niteliktedir. İlçenin tarım topraklarının önemli bir bölümünde yüzeye yakın geçirimsiz tabaka (kist) ve yüksek kireç sorunu mevcuttur. Yörede bağcılığın geliştirilmesi için modern bağ tesisi ve yetiştirme teknikleri konusunda eğitimle birlikte özellikle tesis için gerek duyulan yatırım giderlerinin teşviklerle desteklenmesi beklenmektedir.

3.11. Ereğli

Ereğli barındırdığı tabiat anıtından da anlaşılabacağı üzere binlerce yıllık bağcılık kültürüne sahiptir. Ancak son yıllarda bağcılıkta hızlı bir gerileme yaşanmıştır. Mevcut bağlar genellikle çok yaşlı ve verimleri düşüktür. Bu bağlarda anaç kullanımı, yüksek terbiye sistemi ve sulama düzeni bulunmamaktadır. İlçede Karacadağ yöresi bağcılığa son derece elverişli olmakla birlikte pazarlanabilir ürün kalite ve miktarına erişilememesi nedeniyle üreticiye beklenen düzeyde gelir sağlayamamaktadır.

Yörede en önemli kültür durumundaki Beyaz Kirazın pazarlama düzeni bağa göre daha iyi olarak algılandığından üreticiler ilk tercihlerini genellikle Beyaz Kirazdan yana kullanmaktadırlar. Yörede faaliyet gösteren fidan üreticilerinin sertifikasyon sistemine kısa sürede dahil olmaları ve yörenin ekolojik koşullarına uyan tür ve çeşitleri üretmeleri ile yörede sürdürülebilir gelişmeye daha güçlü destek sağlanabilecektir. Bu nedenle birlik ve kooperatiflerin etkinleştirilerek yerel kalkınmaya aracılık etmeleri, ürünün depolanması ve değeri fiyatına pazarlanmasında üretici lehine etkin rol almaları beklenmektedir.

İlçedeki meyve yetiştiricilerinin en büyük problemi Beyaz Kirazın hak ettiği düzeyde pazarlanamamasıdır. İlçede üretilen Beyaz Kirazın tamamına yakını ihraç edilmektedir. Beyaz Kirazın yurtdışındaki alıcısı hasat zamanı kirazı kendi satın almakta ve Ereğli’de kurduğu bir tesiste işleyerek yurtdışına sevk etmektedir. Beyaz kirazın alıcısı çok az olduğundan alıcılar zaman içinde tekel konumuna gelmişlerdir. Üreticilerin ifadelerine göre alıcılar her yıl istedikleri fiyatı tespit ederek kirazı satın almakta, belirlenen fiyat da genellikle üreticileri tatmin etmemektedir. Bu nedenle ülkemizde ve ilçede meyve işleme tesisleri sahiplerinin konu ile ilgilenmeleri, ürünü işleyerek ihracat yapmaları veya bu faaliyeti kiraz üreticilerinin birlik veya kooperatif şeklinde örgütlenerek yapmaları problemin çözümü olabilir.

İlçede diğer önemli bir problem sulama suyunun yeterli olmamasıdır. İlçe ekolojik şartları meyveciliğe son derece uygundur. Ayrıca ilçe çiftçisinin uzun yıllara dayanan bir meyvecilik kültürü vardır. Ancak, ilçede sulama imkânları sınırlı olduğundan meyve üretim alanları beklenen oranda artmamaktadır. İlçe çiftçisinin meyvecilik kültürü uzun bir geçmişe dayanmasına karşılık çiftçiler modern yetiştirme teknikleri konusunda yeterli bilgiye sahip bulunmamaktadırlar. Üretim büyük ölçüde geleneksel usullerle yapılmaktadır. Bu konuda Tarım teşkilatlarının eğitim çalışmalarını artırmaları faydalı olacaktır.

İlçede meyve üreticileri tarafından kurulmuş birlik ve kooperatif sayısı çok azdır. Mevcutlar da beklenen işlevi görmemektedir. Bunun da en önemli sebebi üreticilerin bu organizasyonlara ilgisiz kalmalarıdır. Birlik ve kooperatiflerin etkinleştirilmesi hususunda

yasal düzenlemeler yapılarak bu kurumların gelirlerinin artırılması ve çiftçilere bu kurumlara üye olma mecburiyeti getirilmesi yararlı olabilir.

İlçede işletme başına düşen arazi varlığı çok düşük olduğundan kapama meyve bahçeleri çok azdır. Bahçeler genellikle karışıktır. Her meyve türünün ekolojik istekleri, hastalık ve zararlıları, hasat zamanı vb. farklı olduğundan karışık meyve bahçelerinde kârlı bir işletmecilik mümkün değildir. Bu konuda arazi toplulaştırma faaliyetlerinin hızlandırılması çözüm olarak önerilebilir.

3.12. Güneysınır

Bölgedeki diğer ilçelerde olduğu gibi bağ ve bahçelerin genellikle küçük parsellerden oluşması, tapuda hissedar sayısının fazlalığı yeni tesislerin kurulmasının önündeki en büyük engellerden birisi olarak görülmektedir. Ayrıca, bağ ve bahçe işleriyle uğraşması gereken gençlerin köylerde ve ilçede kalmamaları ve genellikle büyük şehirlere çalışmaya gitmeleri hem mevcut bağ ve bahçelerin bakımlarının yeterince yapılamamasına, hem de yeni tesislerin kurulmasına sebep olmaktadır. Bunlara ilave olarak kuraklık, filoksera ve verim düşüklüğü gibi sebeplerden dolayı bağların söküldüğü, fidan teşvikleriyle yeni bağ alanlarının kurulduğu, ancak yanlış anaç ve çeşit seçimi dolayısıyla bazı sorunların (soğuk zararı, verim düşüklüğü gibi) yaşandığı da belirtilmektedir.

Bölgede toprak derinliğinin az olması ve tesisten önce gerekli toprak etüt ve analizleri yapılmadığından kurulan bahçelerde sorunlar meydana geldiği belirlenmiştir.

İl Özel İdaresinin fidan desteğinin yeni bahçelerin kurulması açısından büyük katkısının olduğu ifade edilmekle birlikte, desteğin 2 da ile sınırlandırılmasının ve bir köyde en az 5 üretici bulunma zorunluluğunun ticari işletmelerin kurulmasını engellediği dile getirilmiştir. Ayrıca, dağıtılacak fidanların tür ve çeşit seçimlerinde ilçenin ekolojik şartlarının dikkate alınmadığı, İlçe Tarım Müdürlüklerinden görüş alınmadığı ve dağıtımdan sonra takibinin yapılmadığı da ifade edilmektedir. Fidan desteği aldığını belirten bazı üreticiler ise fidanların dikim zamanına göre çok geç teslim edildiğini ve bu nedenle çok sayıda fidanın kuruduğunu vurgulamışlardır.

İlçede önemli sorunlardan biri sulama suyunun yeterli olmamasıdır. Su yetersizliğinden dolayı bağ ve bahçelere yeterince su verilemediği ve buna bağlı olarak verim ve kalite kayıplarının yüksek olduğu belirtilmektedir.

İlçede meyve üretimi yapılmasına karşın elde edilen ürünün kalitesinin yetersizliği ve mevcut çeşitlerin piyasada artık talep görmemesinden dolayı tüccarlar ürünü almaya dahi gelmemekte ve ürünün hemen tamamı maliyetinin çok altında bir fiyatla meyve suyu fabrikalarına satılmaktadır.

İlçedeki birlik ve kooperatiflerin etkin olmaması pazarlamada karşılaşılan sorunların aşılmasını zorlaştırmaktadır. Benzer durum fidan üretiminde de geçerli olup, sertifikasyon zorunluluğundan dolayı mevcut fidan üreticilerinin birlik kuramadıkları için üretimi bıraktığı ifade edilmektedir.

İlçede OR-KÖY kontrolünde mevcut bir soğuk hava deposu olmasına rağmen işletmesi verimli bir şekilde yapılamamaktadır. Deponun teknolojisinin eski ve buna bağlı olarak maliyetinin yüksek olduğu ifade edilmekte, ayrıca ilçede üretilen ürünün kalitesinin depolama için uygun olmaması da bu tesisin atıl kalmasına yol açmaktadır.

İlçede bazı köylerde kadastro yapıldığı ancak daha sonra Orman Bakanlığının itiraz etmesinden dolayı ihtilafli bir durumun mevcut olduğu ve bundan dolayı yeni yatırımın yapılamadığı dile getirilmektedir.

3.13. Hadim

İlçedeki 200.000 da tarım arazisinin 45.000 dekarında bağcılık, 68.945 dekarında ise meyvecilik yapılmaktadır. Meyve üretim alanlarının da 27.000 dekarı kirazdan oluşmaktadır.

Bağcılık ilçenin Aladağ yöresinde yoğun olarak yapılmaktadır. En fazla üretilen çeşitler İrikara, Gök üzüm, Ekşikara olup, yeni tesislerde Red Globe ve Alfons gibi çeşitler de kullanılmaktadır. Bağcılık ürün değerlendirmenin kendi içerisindeki alternatifleri (sofralık, kurutmalık, pekmez, asma yaprağı salamuraçılığı vb) nedeniyle tercih edilmektedir. Yörede bağcılık geleneksel yöntemlerle yapıldığından modernizasyon sistemlerinin teşviklerle geliştirilmesi beklenmektedir.

Yörede geleneksel yöntemlerle fidan üretimi, bitki pasaport sistemi nedeniyle hukuken sürdürülemez noktaya gelmiş olup ruhsatlı fidancılık işletmelerine geçişin teşviki beklenmektedir.

Hadim'de 2004 yılında 50 üye ile kurulan meyve üreticileri birliği aidatın (75 TL/yıl) üreticilerce yüksek bulunması nedeniyle varlığını sürdürememe ile karşı karşıyadır. Üretici Birliğinin sürdürülebilmesi için teşviklerin birlikler üzerinden yapılması talep edilmektedir. Ürün destek ve teşviklerinin ÇKS ile ilişkilendirilmesi ürüne destek verilmesi üretimi artıracak unsurlar olarak değerlendirilmektedir.

Yöredeki ürün pazarlayıcı firmaların etiketi ile pazarlanmaktadır. Coğrafi işaret tescillerinin alınması ile ürün bazında adres olma ve pazarlama etkinliğinin sağlanması düşünülmektedir.

İl Özel İdaresinin fidan desteğinde 2 da sınırlaması ticari işletmelerin kurulmasını engellemektedir.

İlçede Or-Köy kontrolündeki soğuk hava deposu işletilememektedir.

İlçede tarım arazilerinin ortalama büyüklüğü 5 da'ın altındadır. Bu durum destek ve teşviklerden faydalanmayı ve yatırımı engellemektedir.

İlçede uzun yıllardır boş duran arazilerde son yıllarda yoğun bir şekilde kiraz bahçeleri kurulmuştur. Çiftçilerin genel olarak kiraz yetiştiriciliği konusunda bilgileri yeterli değildir.

Kirazda pazarlama sorunları bulunmaktadır. İlçede ürünü satın alan tüccarların değerinin altında fiyat tespit ettikleri, hatta bazı yıllarda ürünün parasını bile ödemedikleri belirtilmektedir.

İlçede meyve üretim alanlarında sulama suyu son derece yetersizdir.

3.14. Halkapınar

İlçede meyvecilik ve bağcılık kültürü oldukça eski tarihlere kadar dayanmaktadır. Sınandı (Büyükdoğan) gibi bazı köylerde yöresel pazarlar için üzüm üretimi ve pekmez imalatı tarihi çok eski olan geleneksel bağcılık kültürü vardır. Benzer şekilde meyve türlerinin yetiştiriciliği de oldukça eskidir. Meyve bahçeleri ve bağlar genellikle eski çeşitlerden oluşmaktadır. Ayrıca bahçe ve bağlar çok yaşlıdır. Meyve bahçelerinde genellikle birden çok türlerin bir arada yetiştirilmesi şeklindeki klasik yetiştiricilik sistemleri kullanılmış olup, kapama bahçe sayısı çok azdır. Yetiştiricilerin büyük bir çoğunluğunda, kullanılan meyve türlerinin dölleme biyolojileri başta olmak üzere yetiştirme tekniği ile ilgili birçok konuda bilgi eksikliği ve buna bağlı yanlış uygulamalar mevcuttur. Bodur-yarı bodur anaçlar ve piyasa değeri yüksek yeni çeşitlerin kullanımı oldukça sınırlıdır. Bağlarda telli terbiye ve dayanak sistemleri kullanılmamış olup üreticiler bağ hastalık ve zararlılarının teşhis ve mücadelesi konusunda yetersiz kalmaktadırlar. Bağ-bahçe parselleri çok küçük ve/veya hissedar sayısı çok olduğundan desteklerden yeterince faydalanılamamaktadır. Kişi başına düşen arazi büyüklüğü birçok alanda 1 dekarın altında olduğundan bu alanlara tapu da verilmemektedir. Bu durum bu küçük alanlardaki hak sahiplerinin meyvecilik ve bağcılığa yatırım yapmasına engel olmakta, elde ettikleri ürünü pazarlamalarını neredeyse imkânsız hale getirmektedir. Üreticiler arazi toplulaştırmasının en kısa sürede tamamlanmasını talep etmektedirler.

Yörede tarım parsellerinde sulama suyu sıkıntısı olduğu, ilçede bulunan İvriz barajından yeteri kadar yararlanılamadığı, sulama maliyetinin çok yüksek (47 TL/saat) olduğu ve yetiştirme teknikleri konularında eğitim ihtiyacı açıkça ifade edilmektedir. Bağ ve bahçelerin genellikle barajdan daha yüksek kotlarda olmasından dolayı sulama maliyetinin yüksek olduğu da belirtilmektedir. Bağ ve bahçelerin genellikle eski çeşitlerle kurulmuş olması ve yetiştiricilik konusunda yeterli bilgi olmadığı için ürünlerde verim ve kalite düşük kalmakta, dolayısıyla ürünlerin piyasa değeri düşerek istenen gelir elde edilememektedir. Yörede yetiştiriciliği yaygın bir şekilde yapılan beyaz kirazda özellikle pazarlama konusunda ciddi sorunlar yaşanmakta, ürünü alan firmanın tekel durumunda olmasından dolayı ürün fiyatını tek başına belirlediği ifade edilmektedir. İlçedeki birlik ve kooperatiflerin herhangi bir etkinliği olmadığı için üreticilerin bireysel olarak hareket etmesinin tüccara karşı üreticiyi zayıf düşürdüğü de belirtilmektedir.

İl Özel İdaresinin yörede tarımsal üretimi teşvik için dağıttığı fidanlarda ticari boyutlarda bağ ve bahçe tesislerine olanak verecek miktarlarda olması, çeşit karışıklığı, aşısız olma, pazar değeri olmayan çeşitlerin seçimi, yörenin ekolojik özelliklerine uygun olmayan tür ve çeşitlerin seçimi gibi sorunların giderilmesi, dağıtılan fidanların Tarım İl Müdürlüğü teknik elemanlarınca takibi beklenmektedir. Diğer taraftan kurulan tarımsal kalkınma kooperatiflerinin çiftçilerin aidatları dışında gelir kaynaklarına kavuşturularak kısa zamanda kapanmaktan kurtarılması da talep edilmektedir.

Yatsıkaya ve Delimahmutlu gibi bazı köylerde kadaströ sonrasında Orman Bakanlığı ile arazi ihtilafının olduğu, bundan dolayı bu köylerde yatırım yapılamadığı ifade edilmektedir.

3.15. Hüyük

Yörede bağcılık geleneksel çeşitlerle geleneksel kültür olarak yapılmaktadır. Bağcılığın yöre için en uygun kültür olduğu vurgulanmaktadır. Son 5 yıl içerisinde yörede bağcılığa yeniden yönelme vardır. Tarım İlçe Müdürlüğü bağcılıkta yüksek telli terbiye sistemine dönüşümün örneklerini yapmış ve başarılı sonuçlar elde edilmiştir. Sistemin yaygınlaştırılması için ilave gayretlere gerek duyulmaktadır. İlçe düzeyinde Tarım Bakanlığı alet makine desteği programı kapsamında, yörede bağların belenmesinde kullanılmak üzere 150 kadar çapa motoru alınmıştır. Yöre modern bağcılık için uygun olarak kabul edilmekle birlikte destek sistemleri ile teşviklerin sürdürülmesi talep edilmektedir.

Yörede geleneksel üzüm çeşitlerinden Ak şilte, Çavuş, Ak ırazgı, Büzgülü, Dimrit yeni sofralık üzüm çeşitlerinden Alfons kullanılmaktadır. Yörede bağcılık en çok desteklenmesi beklenen ürün olarak değerlendirilmektedir. Bu maksatla kullanıma hazır ve yeni bağ tesisleri için uygun 1500 da kadar arazi olduğu bildirilmektedir.

Mevcut destekleme politikaları ile çok fazla kişiye çok az miktarlarda asma fidanı dağıtılması ekonomik bir üretim yapılma fırsatını sağlamaktan uzak görülmektedir. Bağda sulamanın yaygınlaştırılması için damla sulama ve havuz yapılarının teşviki de talep edilmektedir.

Çok parçalı ve küçük parsellerden oluşan üretim alanlarının arazi toplulaştırmalarını kısa sürede yapılması talep edilmektedir. Yeni su yatırımlarının su kayıp ve kaçaklarını önlemek üzere kapalı ve basınçlı sistemde kurulması istenmektedir. Teşviklerde üretici birlik ve organizasyonlarının daha fazla söz sahibi kılınarak örgütlenmenin teşviki de beklenmektedir.

İlçede organik sertifikalı çilek üretiminde oldukça başarılı sonuçlar alındığı buradan sağlanan tecrübenin organik sofralık üzüm üretimine adapte edilmesi ile üreticinin daha fazla gelire ulaşmasının mümkün olabileceği bu maksatla yörede organik sofralık üzüm konusunda eğitim çalışmalarının çok kısa sürede başlatılmasına yönelik projelerin geliştirilmesi talep edilmektedir.

İlçede araziler küçük ve hisseli olduğundan desteklerden yeteri kadar yararlanılmamakta ve yatırım yapılmamaktadır.

Yetiştiricilerin meyvecilik ve bağcılık konularında bilgi eksikliği bulunmaktadır. Fidan dağıtımında İl Özel İdaresi ile Tarım İlçe Müdürlükleri arasında bağlantı olmadığı, tür ve çeşit seçiminde hatalar yapıldığı, dağıtılan fidanların takibinin yapılmadığı belirtilmiştir. İlçede meyveciliğe uygun fazla miktarda arazi olmasına rağmen sulama imkânları yetersiz olduğundan beklenen gelişme sağlanamamıştır. Hüyük-Beyşehir arasındaki karayolunun Beyşehir Gölü tarafı SİT alanı olduğundan hiçbir şekilde tarımsal yapılanmaya izin verilmemektedir. Hâlbuki bu alan sulu tarım yapmaya oldukça müsaittir. Kırelili sulama projesinde % 70-80 su kaybı olduğu ve proje hatasından dolayı maliyetin çok yüksek olduğu bildirilmiştir. İlçede meyve bahçeleri genellikle koleksiyon şeklinde olup, kapama bahçe sayısı çok azdır. Bu da geliri düşürmektedir. Özel İdare fidan desteğinin küçük alanlara yapılması ticari işletmelerin kurulmasını engellemektedir.

İlçenin tarımsal sulama suyunun karşılanması amacıyla yapılmış olan göletler bulunmaktadır. Ancak bu göletlerin yeterince denetlenmediği ve yöreden toplanan çöplerin gölete atılarak önemli oranda kirlilik yaşandığı belirtilmektedir.

İlçedeki üretici birlikleri etkin faaliyet gösterememektedir. İlçede önemli miktarda organik çilek üretimi yapılmaktadır. Ancak, organik ve geleneksel ürün yaklaşık aynı fiyata satıldığından organik üretim yapan çiftçiler beklenen geliri sağlayamamaktadır.

3.16. Ilgın

İlçe tarım alanlarında rakım 1200-1300 m düzeyindedir. 840.000 ha toplam arazinin 63.500 ha ekilebilir. 20.000 ha nadas 600 ha meyve bahçeleri, 400 ha sebze alanları ve 20 ha bağ alanı şeklinde dağılmaktadır. 8 ha alanda organik çilek yetiştiriciliği yapılmaktadır. İlçenin ova kesiminde tarla tarımı yapılırken engebeli bölgede meyvecilik ve bağcılık yapılmaktadır. Bununla beraber, özellikle bu alanlarda bulunan köylerde genç nüfusun büyük şehirlere göç etmesi önemli bir engel olarak görünmektedir.

Bu ilçede de diğer ilçelere benzer şekilde Özel İdare fidan desteğinin küçük alanlara yapılmasının ticari işletmelerin kurulmasını engellediği, fidan dağıtımında tür ve çeşit belirlemede İlçe Müdürlüklerinden görüş alınmadığından olumsuz örneklerin olduğu ve dağıtılan fidanların takibinin yapılmadığı belirtilmektedir.

Ilgın Meyve Üreticileri Birliği 23 üye ile kurulmuş, ancak faaliyetini aktif olarak sürdürememektedir.

Yeni bağ tesislerini teşvik için fidan verilmesinin yörede bağcılığı geliştireceği bildirilmektedir. Teşviklerin hobi maksatlı dikimlerden ziyade mutlaka ticari maksatla üretim yapacaklara verilmesinin bağcılığı geliştireceği beklenmektedir.

İlçede İl Özel İdaresi kontrolünde bir soğuk hava deposu mevcuttur. Ancak bu tesis çeşitli problemlerden dolayı etkin bir şekilde kullanılmamaktadır. Soğuk hava deposundan yararlanamayan üreticiler ise ürünlerinin tamamına yakını hasat zamanında pazara sunmak durumunda kalmakta, bu da arz fazlalığı nedeniyle fiyatları düşürmektedir.

İlçede son yıllarda yeni meyve bahçeleri tesis edilmektedir. Ancak bu tesislerde kuruluş aşamasında yeterli teknik destek alınmadığından özellikle yer seçimi konusunda ciddi hatalar yapılmaktadır.

Uzun yıllardır tarla tarımı ile uğraşmış olan ilçe çiftçisinin son zamanlarda meyvecilik ve bağcılığa ilgisinin artmasına rağmen bu konuda yeterli bilgiye sahip değildir. İlçede meyvecilik ve bağcılık konusunda eğitim çalışmalarına ağırlık verilmesi beklenmektedir.

Ürünlerin pazarlanması konusunda önemli sıkıntılar yaşanmaktadır. Ürün fiyatlarının tamamen tüccarlar tarafından oluşturulduğu ve bu fiyatın da genellikle maliyetin altında kaldığı ifade edilmektedir. Bu problemin en iyi çözümü ise çiftçilerin birlik ve kooperatif şeklinde örgütlenmeleridir.

3.17. Karapınar

İlçenin özellikle ova kesimleri kuraklık, rüzgâr erozyonu, geçirimsiz toprak katmanı ve topraktaki yüksek kireç oranı gibi birçok olumsuzluğu bünyesinde barındırmaktadır. 1960'lı yıllarda erozyonla mücadele ve ağaç dikimine büyük önem verildiği, günümüz şartlarında bu konunun yeniden değerlendirilmesinin bir zorunluluk olarak ortada bulunduğu anlaşılmaktadır.

İlçede eskiden yaygın olan bağcılık kültürü, pazarlama koşullarının zayıflaması, köyden kente göç, bağ hastalık ve zararlılarının çeşitlenerek artması, bağ üreticilerinin günümüz tarım teknolojilerine uyum sağlayamaması gibi nedenlerle zaman içerisinde hızla azalmıştır. Bununla birlikte Yeşilyurt gibi kısmen dağlık/tepelik yörelerde verimli topraklar üzerinde özellikle eski bağcılık (anaç kullanılmaksızın) yapılmakta ve ekonomik seviyede verim alınabilmektedir.

İl Özel İdaresi ve diğer kamu kuruluşlarının daha sistemli ve sıkı takip içerisinde desteklerini sürdürmesi ve bu kapsamda tesis edilecek modern bağların ve/veya meyve bahçelerinin yöredeki rüzgâr erozyonuna karşı rüzgâr hızını azaltma ve toprak stabilizasyonu sağlayarak katkıda bulunabileceği, bu suretle yörede sürdürülebilir bir tarımsal faaliyetin mümkün olabileceği düşünülmektedir. Bu kapsamda kullanılabilecek tür ve çeşitlerin seçiminde, rüzgâr hızını düşürücü sistemlerin oluşturulmasında, sınırlı olan su kaynaklarının daha verimli kullanılmasında, toprakta organik madde düzeyinin artırılarak harekete geçme kabiliyetinin düşürülmesinde daha çok teknik ekibin yöreye ilgisinin çekilmesi ve yöre halkı ile birlikte çalışma olanaklarının geliştirilmesi beklenmektedir.

3.18. Seydişehir

İlçede meyvecilik ve bağcılığın oldukça eski bir geçmişi vardır. İlçede yetiştirilen önemli meyve türleri elma, armut, kiraz, vişne, ceviz ve üzümdür. Tepecik, Taşağıl, Gökçehöyük, İncesu, Akçalı, Çanakçı köylerinde bağcılık yoğunudur. İlçede yeni bağ tesislerinde kullanılan sofralık üzüm çeşitleri Alfons, İtalya, Kardinal, Horozkarası, Tekirdağ Çekirdeksizi, Trakya İlkeren Asma anaçları ise 41 B, 110 R, 1103 P'dir. Son olarak 9 üretici ticari maksatla yüksek sistem bağ tesisi kurmuştur.

İlçede meyve ve bağ yetiştiriciliğini sınırlayan en önemli etken olarak arazilerin küçük, parçalı ve hisseli olması görülmektedir. Buna bağlı olarak, üretici destek ve teşviklerden yeterince faydalanamamakta ve yeni yatırım yapamamaktadır. Ayrıca, İl Özel İdaresinin fidan desteğini küçük alanlara yapmasının ticari işletmelerin kurulmasını engellediği belirtilmiştir. Az miktarda fidanları alan kişilerin aldıkları fidanları çevresindekilere dağıttıkları böylece bu fidanların meyve bahçesi tesisinde kullanılmadığı ifade edilmektedir. İlave olarak, İl Özel İdaresi ile Tarım İl Müdürlüğü arasında yöreye uygun anaç ve çeşitlerin tespitine yönelik koordinasyonda ve takibinde yetersizliklerin bulunduğu, buna bağlı yanlış tercihlerin sonucunda başarısız uygulamalarla karşılaşıldığı da bildirilmektedir. İlçede 20.000 asma fidanı dağıtıldığı ancak yanlış anaç seçimine bağlı olarak çeşit adaptasyonlarında başarısızlıkların sıkça yaşandığı bildirilmektedir. Diğer taraftan, üretilen üzümlerin tamamının ilçe içerisinde pazarlanmasının, ürünün birim fiyatının düşük kalmasına neden olduğu ve üreticilerin üretim isteklerinin kırılmasına yol açtığı vurgulanmıştır.

İlçede Özel İdare fonlu desteklemelerin ekonomik verimlilik esasına göre yapılması (asgari 10 da alanda destek verilmeli) uygun görülmektedir. Tarımsal destek verileceklerin konu ile ilgili eğitimden geçirilmesi ve başarılı olanlara bu desteklerin verilmesi talep edilmektedir. Desteklenen konuların ve alanların Tarım İlçe Müdürlüğü teknik ekiplerince takibinin yapılması ile daha başarılı sonuçların alınacağı beklenmektedir.

İlçede yeterli miktarda kaliteli meyve (özellikle elma) üretilmesine rağmen soğuk hava deposu olmadığından depolanma amacıyla Isparta'ya gönderildiği belirtilmektedir. Bu da ilave bir nakliye masrafı gerektirdiğinden maliyeti yükseltmektedir. Bunun yanı sıra, yetiştiricilik konusunda bilgi eksikliğinin meyve verim ve kalitesini olumsuz etkilediği ve gelir kaybına sebep olduğu da ifade edilmektedir.

3.19. Taşkent

İlçedeki 76.182 dekar toplam alanın 17.000 dekarında tarla bitkileri, 18.045 dekarında ise bahçe bitkileri üretimi yapılmaktadır.

İlçede toplam 270 da alanda sofralık ve 60 da alanda kurutmalık amaçlı bağcılık yapılmaktadır. Balçılar kasabasında Ekşi Kara (Keçimen) üzüm çeşidi yoğun olarak üretilmektedir. 1500 m rakıma kadar bağcılık yapılmaktadır.

İlçede 20 üyeli meyve üreticileri birliği kurulmuştur. Ancak etkin bir faaliyet gösterememektedir.

Arazinin çok küçük parçalara bölünmesi nedeniyle meyvecilik ve bağcılıkta yeni yatırımlar için arazi toplulaştırılması temel ihtiyaç olarak görülmektedir.

Özel İdare fidan desteklerinin alanda talep toplandıktan sonra tür ve çeşit bazında belirlenmesi talep edilmektedir.

Yörede su kaynağı yeterli görülmeyle birlikte pompaj ihtiyacı için arazi içinde elektrifikasyona gerek duyulmaktadır.

İlçenin en önemli ürünü kirazdır. Ancak üreticilerin çoğu kiraz yetiştiriciliğine yeni başlamış olup, konu hakkında bilgileri son derece yetersizdir. Kirazın pazarlanmasında sorunlar yaşanmaktadır. Ürünü satın alan tüccarların değerinin altında fiyat vermesi en önemli şikâyettir. Balçılar beldesinde bulunan soğuk hava deposu işletilememektedir.

İlçede özellikle kiraz için tasnif, ambalaj ve işleme tesisine ihtiyaç vardır. İlçede çilek üretimi için uygun alanlar bulunmakla birlikte sulama problemi nedeniyle yaygınlaşmamıştır. Toros Dağları üzerinde kurulmuş olan ilçede tarım alanlarının da tamamına yakını engebeli alanlardadır. Yöreye, dolayısıyla meyve bahçelerinin bulunduğu alanlara kış mevsiminde fazla miktarda kar yağmakta, karın erimesi de ilkbahar içlerini bulmaktadır. Bu nedenle üreticiler uzun süre bahçelerine ulaşamamakta ve kültürel işlemleri yapamamaktadır. Bahçelerin yoğun olduğu alanlarda ilkbaharda kar temizliğinin yeteri kadar yapılmadığı belirtilmektedir. Elektrik dağıtımının özelleştirilmesinden sonra bahçelere elektrik götürmede sıkıntılar yaşandığı ifade edilmektedir.

3.20. Yalıhüyük

 l e alanı 120.230 da olup % 33 (40.000 da) orman, % 40  ayır-mera alanlarından oluşmaktadır. Su la Gölü  l e sınırlarında olmasına rağmen sulanan tarım alanı 6.700 dekadır (% 17).

Su la Gölü yatağında taban suyu yüksektir. Drenaj ihtiya ı olup çalışmalar devam etmektedir. G l yatağındaki araziler üreticiler tarafından sırayla ekilmektedir.

Yalıhüyük Tarımsal Kalkınma Kooperatifi kurulmuş olmakla birlikte aktif olarak faaliyet g steremedi i bildirilmektedir.

 l ede geleneksel bağcılık kültürü vardır. Ancak kanser bulaşmasından sonra günümüzde sadece 11 da alanda geleneksel bağcılık yapılmaktadır. Yaklaşık 20 da yeni ba  tesisi yapılmıştır. Bu yeni tesisler başarılı örnek niteliği taşımaktadır. Yörede teşvik edilmesi durumunda geleneksel ba  alanlarında modern ba  tesisleri kurulması mümkün görülmektedir.

 l enin en önemli ürünü olan elmada bahçeler genellikle yaşlanmış ve bakımsız olduğundan meyve verim ve kalitesi çok düşüktür. Bu nedenle pazarlamada önemli sıkıntılar yaşanmaktadır.  r n değer fiyattan satılmadı ından bahçeler her geçen gün terk edilmekte ve s k lmektedir.

 l ede İl  zel İdaresi kontrolünde soğuk hava deposu bulunmaktadır. Ancak depo 2 yıldır işletilememektedir.

Meyve bahçelerinin bulunduğu yerler g l ve sulama kanallarından yüksekte olduğundan sulama suyunun maliyet yükselmekte (70 TL/da), bundan dolayı su kullanımı da azalmaktadır.

Tarım arazileri genellikle küçük ve hissedarı çok fazla olduğundan yatırım yapılamamakta, destek ve teşviklerden yeterince faydalanılamamaktadır.

 l ede genç nüfus oranı çok düşüktür.

Üreticiler meyvecilik ve ba cılıkta yetiştirme tekniği konusunda yeterli bilgiye sahip değildir.

Elektrik dağıtımı  zelleştirildikten sonra bahçelerde kullanılan pompalara elektrik  ekilmedi i belirtilmektedir.

İl  zel İdaresinin fidan dağıtımında tür ve çeşit belirlemede  l e Tarım Müdürlüklerinden görüş alınmadığı ve fidanların nasıl kullanıldığının takip edilmediği bildirilmiştir.

3.21. Konya ilinde Meyve ve Ba  sektörünün analizi ve belirlenen sorunlar

Yukarıdaki bilgiler ış ında inceleme yapılan  l elerde meyvecilik ve bağcılık sektörünün analizi yapılmıştır. Öncelikle sektör analizinde GZFT (Güçlü, zayıf, fırsatlar ve tehditler) yöntemi kullanmış, burada tespit edilen sorunlar ve çözüm yolları ayrı ayrı irdelenmiştir.

Çizelge 3.14. Konya ili meyvecilik ve bağcılık GZFT analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
- İlde 4 adet üniversitenin varlığı - Ziraat Fakültesinin varlığı - İlde 3 adet araştırma enstitüsünün bulunması -KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının kurulmuş olması -Bölgede Kırsal kalkınma ajanslarının varlığı - TiGEM işletmelerinin varlığı - Merkezi hükümetin duyarlılığı -Yerel yönetimlerin (Özel İdare) duyarlılığı -Yeterli teknik elemanın varlığı -Bilgiye ulaşmanın kolay olması - Tarımsal üretim potansiyelinin zenginliği ve potansiyel ürün çeşitliliği, -Meyve ve Bağcılığa uygun iklim koşulları -Tarım makineleri sanayinin sektörün tüm ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde olması -Pazara yakınlık -Kredi sağlayıcı kuruluşların varlığı ve erişilebilirliği - İhracat potansiyeli - Başka sektörlerden ilde yatırım yapmaya olan ilginin varlığı -Marka olabilecek yöresel ürün çeşitliliği - Organik tarım potansiyeli bulunması - Kırsal kalkınma projeleri deneyimi - Üreticiler yeniliklere açıktır - Uluslararası düzeyde fuar alanlarının bulunması - Coğrafi özellikleri ile rüzgâr ve güneş enerjisi yönünden ülkemizdeki en cazip yatırım alanlarından olması - İlde 9 adet OSB, 1 adet Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi'nin bulunması - İlde 1.200'den fazla ihracatçı firma bulunması	- İncelenen bölgede yaşlı nüfusun fazla, genç nüfusun az olması - İşletmelere hizmet götüren kamu, üniversite, sivil toplum kuruluşları arasındaki koordinasyon yetersizliği, - Sektörle ilgili örgütlerde koordinasyon eksikliği -Eğitim düzeyinin yetersizliği -Üretimin bireysel yapılması -Geleneksel üretim tarzının yaygın olması -Yeniliklere karşı direnç gösterilmesi -Tarım sigortasının yaygınlaşmaması -Çiftçilerin danışmanlık hizmetine sıcak bakmaması -Üreticilerin örgütlenme eğiliminin düşüklüğü -Çiftçi örgütlenmesinin ve kooperatifleşmenin zayıf olması - Örgüt yönetimlerine olan güvensizlik - Faal kooperatif sayısının azlığı -İşletmelerin küçük, dağınık ve tapuda hissedar sayısının fazla olması -Modern işletme sayısının azlığı -Sulama suyunun kıt olması ve sulama maliyetlerinin yüksekliği -Fiyat istikrarının sağlanamamış olması -Ulusal ve uluslar arası işletmelerin bölgedeki faaliyetlerinin yetersizliği - Tarımsal eğitim ve yayım hizmetleri ile işbirliği konusundaki yetersizlikler - Kalite ve standartlara uyum konusunda güçlükler - Tarım-sanayi entegrasyonunda ve pazarlama faaliyetlerinde etkinlik sorunları -İşletme sahiplerinin genel eğitim düzeyinin düşük olması - Yeni anaç ve çeşitlere ulaşmada örgütlenme ve donanım yetersizdir - Tarımsal ürünlerin paketlenmesi ve muhafazası ile ilgili tesislerin yetersizliği

Fırsatlar	Tehditler
-Arazi toplulaştırılmasına verilen önemin artması -Tarım üniversitesi kurulması çalışmaları -Hükümet politikaları -Yerel yönetimlerin güçlendirilmesine verilen önemin artması ve kamu yönetiminin etkinleştirilmesi -Mevzuatta yapılan değişikliklerin olumlu olması -Desteklemelerin doğrudan örgütlenmeyi teşvik etmesi - İlin coğrafi olarak ülkesel pazarın merkezinde olması -Organik ürünlere olan talebin artması -Dünyada gıda fiyatlarında artış eğilimi -Ürün çeşitliliğini artırılabilme imkânının varlığı	- Gelecekte Konya kapalı havzasının yaşayabileceği su sorunları - Yer altı su kaynaklarının giderek azalması - Üretimin büyük kısmının küçük aile işletmeleri tarafından yapılması - AB sürecinde ortaya çıkacak rekabet zorlukları - Fiyat istikrarının sağlanamaması - Tarımsal destekleme politikalarının kaldırılması yönünde değişme eğilimi ve uluslararası ticaretin giderek serbestleşmesi

Fırsatlar	Tehditler
-İlde yeni oluşturulan organize sanayi bölgeleri -Toplulaştırma çalışmalarının hız kazanması - Sulama alt yapı projeleri ile ilgili bölgeye kaynak aktarılmasının başlaması -Tarıma dayalı sektörlerin gelişme eğilimi - Tüketici bilincinin gelişmesi ve sağlıklı, kaliteli ve organik ürünlere olan talebin artması - İç ve dış talebe dayalı olarak gıda sanayinin gelişmesi -AB'ye katılım süreci ve AB'ye uyum - Uluslararası kaynaklara-fonlara erişebilirlik - Dış pazarlara erişim imkânlarının güçlenmesi -Haberleşme ve bilişim teknolojilerinin giderek gelişmesi - Global pazara sunulma potansiyeli olan geleneksel ürünlerin yörede bulunması - Coğrafi işaret tescili ile yöresel doğal özelliklerle sağlanan kalitenin pazarlanabilir olması - Hava, kara ve demiryolu imkânlarının üstünlüğü ve buna bağlı lojistik imkânlarının güçlü olması - Ülkemizde deprem riskinin en düşük olduğu bölgede konumlanması	- Genç ve nitelikli işgücünün kırsal alanlardan göçü - Kalite ve Standardın düşük olması

Araştırmanın yapıldığı ilçelerde anket çalışmaları, odak grup toplantıları ve mülakatlar sonucunda elde edilen veriler ışığında meyvecilik ve bağcılığın durumu aşağıdaki şekilde özetlenebilir. Buna göre sorunlar bütün ilçeleri kapsayan genel sorunlar ve ilçelere özel olan bölgesel sorunlar olarak iki ana başlık altında toplanabilir.

A. **Genel sorunlar:** Bu sorunlar araştırmanın tüm ilçelerde yaygın bir şekilde görülen ve meyve ve bağ yetiştiriciliğini önemli ölçüde etkileyen sorunlardır. Bu sorunların ilk etapta çözülmesi diğer sorunların çözümüne büyük katkı yapacaktır. Bu sorunlar aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır.

1. Nüfusun yaşlı olması, genç nüfusun çalışmaya dışarı gitmesi

Genç nüfus kendi geleceğini ve çocuklarının eğitim olanaklarını da dikkate alarak daha büyük yerleşim yerlerinde aramayı tercih etmektedir. Köy veya küçük nüfusa sahip ilçelerde mevcut yapıda yeterli gelir elde etmek mümkün görülmediğinden gençlerin hemen tamamının büyük şehirlere asgari ücretle çalışmaya gitmesine sebep olmaktadır. Ayrıca, çocukların eğitim imkânlarının iyileştirilmek istenmesi köylerden ve ilçe merkezlerinden göç etmenin en büyük nedenlerindendir. Bu sorunun çözümünde meyvecilik ve bağcılık sektörüne daha fazla yatırım yapılarak ve geleneksel meyvecilik-bağcılık kültürünün modernizasyonu ile yörede istihdam ve yaşam standartlarının yükseltilmesi katkı sağlayabilir.

2. Arazinin küçüklüğü ve tapuda hissedar sayısının fazlalığı

Bölgede en dikkati çeken durum parsel büyüklüğünün oldukça küçük olmasıdır. Bunun yanı sıra, miras yolu ile paylaşma sırasında tapuda hissedar sayısının artması eklemeli bir sorun olmasına yol açmaktadır. Bu hali ile tapuda hissedar olan hiç kimse mevcut arazide yatırım yapmaya cesaret edememekte ve zaten küçük olan arazi ayrıca atıl vaziyette kalmaktadır.

3. Bilgi yetersizliği ve yanlış bilgi edinme

Her konuda öncelikli olan bilgi yetersizliğinin kalkınma önünde engel oluşturması meyvecilik ve bağcılık sektöründe çok daha belirgin olarak kendisini hissettirmektedir. İncelenen alanlarda verim genel olarak Türkiye ortalamasının altındadır ve aynı zamanda ürün kalitesi genellikle istenilen düzeyde değildir. Buna bağlı olarak, üretilen ürün ya hiçbir tüccar tarafından alınmamakta ya da çok düşük fiyata ancak işleme fabrikalarına satılabilmektedir. Bu durum beraberinde bağ ve bahçelerin kendi haline terk edilmesini getirmektedir.

Diğer taraftan, herhangi bir çiftçinin bireysel hatası neticesinde yaşamış olduğu başarısızlık, çevresindeki bütün çiftçileri temelden etkilemektedir. Örneğin, bir yörenin ekolojik koşullarının bağcılık için elverişli olmasına rağmen, çeşit seçimindeki yanlış bağlı olarak üzümün olgunlaşmadan yaz sezonunun sona erdiği ve bu nedenle üzümün koruk halde bağda kaldığını söyleyen bir üretici, çevresindeki üreticilerde söz konusu yörede bağcılık yapılamayacağı şeklinde bir genel yargıya neden olmaktadır.

4. Birlik/kooperatifler gibi üretici örgütlerinin bulunmaması ya da etkin olmaması

Üreticilerin örgütlenme çabaları öncelikle suya ulaşmanın sağlanması konusunda gelişmiş olup birçok yerleşim yerinde bir veya daha fazla sulama kooperatifi kurulmuştur. Bu kooperatifler üretimde sulamanın yapıldığı ve yeterli gelir alınan alanlarda aktif olarak varlıklarını sürdürebilmektedirler. Kalkınma kooperatifi ve üretici birlikleri şeklindeki örgütlenmeler çoğunlukla kamu kaynaklarının transferinde aracı kurumlar olarak fonksiyon görmektedirler. Başarılı örneklerine rastlanmıştır. Ancak tümünün başarılı olduğunu söyleyebilmek zordur. Özellikle ürün bazındaki organizasyonların kendi görev tanımlarını yeterince yapamamış olmaları üye aidatlarını bile sorgulanır hale getirmektedir. Bazı konularda kurulmuş olduğu halde ya aktif olmadan bekletilmekte veya bazı alanlarda da kapatılmışlardır.

5. Fidan desteği ile ilgili sorunlar

Devlet bölgede uzun zamandır meyve ve bağ yetiştiriciliğini teşvik etmek amacıyla fidan dağıtımı yapmaktadır. Ancak, fidan dağıtımları sırasında yapılan hatalar pek çok başarısızlık öyküsünün ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Fidan dağıtımında en fazla öne çıkan sorun ekonomik anlamda yetiştiricilik yapılamayacak kadar küçük alanlara destek verilmesi ve dağıtılan fidanların hangi şekilde değerlendirildiğinin takip edilmemesidir. Ayrıca, birçok yerde uygun alan, tür, çeşit ve anaç seçimi yapılmadığından kurulan bahçelerdeki başarısızlıklar da dikkati çekmektedir. Bu konuda en ilginç örnek cevizde görölmektedir. Bölge için çok önemli olan ve kârlılığı en iyi olan türlerin başında gelen cevizle kurulan bahçelerin tesisi sırasında yanlış alan ve çeşit tercih edilmesi pek çok başarısız örneğin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Aynı şekilde, bağ tesisinde yanlış anaç ve çeşit seçimi yeni kurulan pek çok bağın soğuktan zarar görmesine sebep olmuştur.

6. Sulama suyunun yetersizliği ve maliyet yüksekliği

Ekonomik anlamda meyve yetiştiriciliği ancak yeterli ve kaliteli sulama suyunun varlığı ile mümkündür. Bu açıdan, bölgede en önemli sorunların başında ihtiyaç duyulan suyun temini gelmektedir. Esas itibarıyla bölgede kullanılabilecek su kaynakları bulunmasına rağmen bunların boşa akması ciddi bir sorundur. Ayrıca, mevcutta kurulmuş sulama tesislerinin hatalı olması (Hüyük-Kireli örneğinde olduğu gibi) bu tesislerden yararlanılamamasına sebep olmaktadır. Sulama göletlerinin bulunduğu bölgelerde bağ ve bahçeler genellikle mevcut su toplama yerlerinden daha yüksek kotlarda bulunmaktadır. Buna bağlı olarak bağ ve bahçelerde sulama ancak ilave bir enerji girdisi ile mümkün olabilmektedir. Bu ise sulama maliyetini yükseltmektedir. Ürün kalitesinin ve veriminin oldukça düşük olduğu bölgede, ürünün çok düşük fiyattan satılabilmesi yüksek maliyetli sudan faydalanmayı imkânsız hale getirmektedir.

7. Toprak kaynaklı sorunlar (kireç, kist, tesviye, teraslama vb)

Bölge topraklarının en önemli özelliği topraktaki kireç içeriğinin yüksek olmasıdır. Ayrıca, pek çok yerde kist tabakasından dolayı toprak derinliği oldukça yetersizdir. Bilinen bu soruna rağmen bağ ve bahçe tesisi yapılmadan önce derin toprak işlemesi (krizma) gibi işlemlerin yapılmaması tesisten 3-4 yıl sonra sorunların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Ayrıca, toprak şartlarına uygun anaç seçimine de çok dikkat edilmediği görülmektedir.

B. Bölgesel sorunlar: Bu sorun grubu tüm ilçelerde bir arada bulunmayan, bazı sorunlar bazı ilçelerde bulunuyorken diğer bazı sorunların diğer ilçelerde hâkim olduğu sorunlardır. Genel sorunlar çözülürken veya çözüldükten sonra bu sorunların çözülmesi bölgede meyvecilik ve bağcılığı çiftçilerin geçimini sağlamada yeterli hale getirebilir. Buna bağlı olarak bölgede göç büyük ölçüde azalabilir ve düzenli bağ ve bahçelerin kurulması sağlanabilir.

1. Soğuk hava deposu

Pazarlamada regülasyonu sağlayacak ön soğutma ve soğutma üniteleri yörede teknik olarak beklenen faydayı sağlamaktan uzaktır. Mevcut soğuk hava depoları işletilme, teknoloji, maliyet konularında yetersiz kalmaktadır. Diğer taraftan depolama giderlerini karşılamak için pazarın istediği kalite standardında yeteri miktarda üretimin yapılamaması da bu tesislerde işletmeciliği imkânsız kılmaktadır. Çok fazla türden çok az miktarlarda depolanma talebi bu ürünlerin teknik olarak aynı ortamda ve depolama şartlarında depolanamaz olması sektörün depolanma gereksinimini karşılamada imkânsız hale getirmektedir. Bu durum fizyolojik olarak hasat olumuna erişmiş ürünün daha fazla dalında bekletilmesine veya hasattan hemen sonra alıcının teklif ettiği fiyata razı olunmasına, dolayısıyla üreticilerin mağduriyetlerine neden olmaktadır. İlde hali hazırdaki meyve üretimi ile en modern soğuk hava deposu tesislerinin bile işletmeciliği mümkün değildir. Bunun yanı sıra, yeterli miktarda ve kalitede ürünün olduğu sınırlı sayıdaki bölgelerde ise soğuk hava deposunun olmaması ürünün depolanma amacıyla komşu illere gönderilmesine sebep olmaktadır.

2. Yetiştirme tekniği ile ilgili sorunlar (kapama bahçe olmaması, yanlış anaç/çeşit seçimi, budama, terbiye, gübreleme, mücadele, sulama gibi)

İncelenen alanda bağ ve bahçeler genellikle birden fazla türle kurulmuş halde, yani karışık meyve bahçesi şeklindedir. Arazi büyüklükleri az olduğundan üreticiler genellikle bahçelerinde aile ihtiyacını karşılamak üzere her meyve türünden birkaç ağaç bulundurmaktadırlar. Bu durum ise beraberinde pek çok sorunu getirmektedir. Çünkü her bir meyve türünün hatta çeşidinin ekolojik istekleri ve bakımları birbirinden farklıdır. Eski bahçelerin çoğu bölgenin özellikleri dikkate alınmadan hangi anaç ve çeşit bulunmuş ise onunla kurulmuştur. Ayrıca, bahçelerin karışık olması istekleri birbirinden farklı olan türlere hep aynı uygulamaların yapılmasına sebep olmuş ve sonuçta verim ve kalitede ciddi kayıplar meydana gelmiştir. Bu sorunlar beraberinde ürünün pazarlanmasında ve hasattan sonra muhafazasında karşılaşılan sorunları getirmektedir.

3. Ürün işleme tesislerinin yetersizliği

Bahçe ürünlerinin en önemli özelliklerinden birisi hasattan sonra dayanma sürelerinin oldukça kısa olmasıdır. Ancak, bir diğer önemli özellikleri farklı ürünlere işlenebilmeleridir. Bu açıdan bölgede elma, armut gibi uzun süre depolanabilen türler için modern soğuk depolarının bulunması, diğer türler için ise ikincil ürünlere işleyecek tesislerin varlığı çok önemlidir. Bu açıdan bölge oldukça yetersiz altyapıya sahiptir. Bölgede hasat edilen ürünü sınıflandıracak, paketleyecek, depolayacak ve ayrıca ikincil ürünlere işleyecek işletme sayısı çok yetersizdir. Bu durum ürünlerin bu gibi tesislerin olduğu başka merkezlere götürülüp buralarda işlenmesine ve bu merkezlerin ismi ile pazarlanmasına yol açmakta (Akşehir'de kiraz örneğinde olduğu gibi), bu durum marka değerinin kaybedilmesine de sebep olmaktadır.

Üzüm üreticisinin bu konuyu tercihlerinden birisi de başlangıçta planladığı gibi üzümü sofralık ve/veya kurutmalık olarak değerlendiremediğinde pekmeze işleme, cevizli sucuk, sirke vb yapma gibi değerlendirme tekniklerine son derece uygun olmasıdır. Örneğin son yıllarda piyasada üzüm pekmezini saf ve doğal yollardan üretilmiş olarak bulmakta sıkıntı çekilmektedir. Firma güveninin de sağlanması bakımından markalı üzüm pekmezi üretimi yörede sürdürülebilir bir sanayi yatırımı oluşturulabilecek potansiyeldedir. Konunun uluslararası boyutuna bakıldığında ise çok daha önemli olduğu görülmektedir.

Rafine şeker yerine özellikle bebek mamaları gibi özel gıdaların üretilmesinde doğal tatlandırıcı olarak üzüm suyu konsantresine önemli bir ilgi vardır. Ayrıca bir içecek olarak üzüm suyu diğer ülkelerin yanı sıra ülkemizde de son yıllarda yükselen bir değerdir. Geleneksel gıdalar özellikle obezite ile mücadelede yeniden ilgi odağı haline gelmektedir. Bu konuda köfter, pestil, muska, cevizli sucuk gibi geleneksel ürünlerimizin yeniden keşfi konuya olan ilgiyle sağlanabilecektir. Bu alanlardaki yatırımlar ürünün değerlendirilmesinde bir bakıma garanti oluşturacağından bağcılık yatırımları için sinerji anlamı taşımaktadır.

Yetiştirme tekniğinin organik tarım ilkelerine adapte edilmesi ve bunun sertifikalandırılması halinde marka değeri kazanacak böylece üreticini geliri artırılabilir.

4. YAPILMASI GEREKENLER VE EYLEM PLANLARI

4.1. Arazi büyüklüğünün ekonomik gelir getirecek boyuta getirilmesi, arazi toplulaştırma ve göç sorununun çözümü

Göç sorunu öncelikle yetersiz gelir buna bağlı olarak ortaya çıkan gelecek endişesinden kaynaklanmaktadır. Üreticileri birer işletme olarak değerlendirdiğimizde çok küçük olduklarından modernizasyonun gerektirdiği altyapıyı karşılamaları, sertifikasyonun maliyetini mevcut işletmelerinden elde ettikleri ürünle karşılamaları mümkün görülmemektedir. İşletmeleri bir araya getirebilmek için havza yönetimi politika ve projelerine gerek vardır. Tanımlanmış bir alanda belirli ürünlerin üretimin sağlanması orada yetiştirme tekniği konusunda verilecek eğitim, ürünün pazarlanmasında adres oluşturma ve müşteriye cazetme gibi alanlarda kolaylıklar sağlayacaktır. Bu yöntemler üreticinin gelir düzeyini artırması ölçüsünde göç talebini de engelleyebilecektir.

Tarımsal arazilerin toplulaştırılması günümüzde Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın görev alanındadır. Konya bütün olarak düşünüldüğünde tüm ilçelerde bu yönde bir ihtiyaçtan söz edilmektedir. Bakanlık ise işleri sırayla yapabileceğinden kısa vadeli ara çözümlere gereksinim vardır. Ayrıca, arazi toplulaştırma çalışmaları yapılıncaya kadar arazi sahiplerinin komşu parsellerini satın almaları sırasında fon, vergi ve harç gibi masrafların alınmaması veya düşük tutulması arazi büyüklüğünün artışına katkıda bulunabilir.

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A) Arazi Toplulaştırma ve işletme büyüklüğünün artırılması					
A.1	Arazi toplulaştırma çalışmaları bir takvime bağlanacak ve hızlandırılacaktır	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, KOP	2013-2016	İncelenen bölgedeki alanda Tarım Reformu tarafından yürütülen, plana alınan ve alınmayan arazi toplulaştırma işlemleri tamamlanacaktır. İl Özel idareleri ve Köylere Hizmet Götürme Birlikleri aracılığı ile arazi toplulaştırma çalışmalarına hız kazandırılacaktır. KOP maddi destek verecektir.
B) Komşu parsellerin satın alınmasının kolaylaştırılması					
B.1	Bitişigindeki araziye satın almak isteyen kişiye kolaylıklar sağlanacaktır	Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	2013-	Bitişigindeki parseli satın almak isteyen kişiden fon, vergi ve harç ücretleri alınmayacak veya indirimle gidilecektir. İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü destek sağlayacaktır.

4.2. Üreticilerin eğitilmesi

Üreticilerin eğitimi Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın görev alanında değerlendirildiğinden bakanlık konuyu birinci planda Targel elemanları üzerinden çözmeyi denemektedir. Ancak Targel elemanlarının ihtisas alanlarına göre yetiştirilmelerinde de Üniversitelerimiz, Araştırma Kurumlarımız ve Bakanlık İl Müdürlükleri arasında çok sıkı işbirliklerine gerek vardır. Örneğin yetiştirme dönemleri dışındaki zamanların personel eğitimlerine ayrılması, Yüksek Lisans ve doktora çalışmalarının havza sorunlarını çözecek nitelikte planlanmalarının sağlanması gibi işbirlikleri yörede tarımın sürdürülebilirliğine katkı sağlayacaktır.

Sektörde sürdürülebilir kalkınma için yörede üretilecek bilgiye şiddetle ihtiyaç duyulmaktadır. Bilginin yerinde üretilmesinden maksat anaç ve çeşitlerin seçimi, yeni tür ve çeşitlerle yeni üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması ve bölgede hangi alanların hangi türler için uygun olduğunun belirlenmesi gibi konularda lokal denemelere gereksinim vardır. Bu maksatla Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nin araştırma olanakları yetersiz kalmaktadır. Bahri Dağdaş Araştırma Enstitüsünde Bahçe Bitkileri Birimi kurulmuş olmakla birlikte henüz teknik personel ihtiyacı karşılanmamıştır. Bu bakımdan bu Araştırma Enstitüsüne büyük görev düşmektedir.

Özellikle eğitim konularının üretici organizasyonları üzerinden oluşturulması ve tüzel kişilik olarak üretici birliklerinin bu alanlardaki etkinliklerinin artırılması gerekmektedir.

Öğretme metodu olarak üreticilerimiz dersanelerde öğretmen-öğrenci ilişkisi niteliğindeki eğitim modelinden memnun değildir. Bunun yerine daha çok problem tanımı ve çözümü odaklı eğitim tekniklerinin yetkin teknik personel denetiminde sağlanması başarıda daha etkin olacaktır.

Avrupa Birliği, Ulusal Ajans, Mevlana Kalkınma Ajansı, Türkiye İş Kurumu, Halk Eğitim Müdürlükleri gibi değişik ülkesel kaynaklar kullanılarak salonlarda yapılan eğitimlerin sahaya taşınması, ülke kaynaklarının daha verimli kullanılabilmesi için büyük katkı sağlayacaktır. Örneğin masa başında haftalarca sürecektir budama, terbiye sistemlerinin oluşturulmasına yönelik bir eğitim yerine arazide birkaç saatlik uygulamalı eğitim çok daha anlaşılır, başarılı ve verimli olabilecektir.

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A) Meyvecilik ve Bağcılık Eğitim Modelinin Oluşturulması					

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.1	Eğiticilerin eğitimi yapılacaktır.	Selçuk Üniversitesi	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Bahri Dağdaş Arş. Ens., Üretici Birlikleri, MEVKA	Mart 2013-2014	Üniversite eğiticilere yönelik olarak farklı zamanlarda öncelikli konularda farkındalık yaratmak için eğitimler düzenleyecektir. 2013 yılından itibaren ise eğitimler kalkınma ajanslarına proje verilerek sürdürülecek, Ziraat Fakültesinde üreticilerin eğitilmesini sağlayacak teknik elemanların eğitimi yapılacak, Eğitim kitleri hazırlanacak, İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Bahri Dağdaş Arş. Ens. ve Üretici Birlikleri de eğitim alacak personelini görevlendirecektir. Hazırlanacak eğitim projeleri MEVKA tarafından desteklenecektir.
A.2.	Eğiticilerin ihtisaslaşmaları sağlanacaktır.	Selçuk Üniversitesi	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Bahri Dağdaş Arş. Ens., Üretici Birlikleri, MEVKA	Mart 2013-2014	Üniversite eğiticilere yönelik olarak tezli ve/veya tezsiz Yüksek Lisans programları düzenleyecektir. 2013 yılından itibaren ise eğitimler kalkınma ajanslarına proje verilerek sürdürülecek, Ziraat Fakültesinde üreticilerin eğitilmesini sağlayacak teknik elemanların ihtisaslaştırılması eğitimi yapılacak, İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Bahri Dağdaş Arş. Ens. ve Üretici Birlikleri de eğitim alacak personelini görevlendirecektir. Hazırlanacak eğitim projeleri MEVKA tarafından desteklenecektir.

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.3	Eğitim Planları Hazırlanacaktır.	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	Selçuk Üniversitesi	Mart 2013	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Çiftçi Eğitim ve Yayım Şubesince bağcılık ve meyvecilik altyapısı gözetilerek bir çalışma planı hazırlanacak, Üniversite bu plana destek verecektir.
B) Çiftçilerin Eğitiminin Sağlanması					
B.1	Bağ ve Bahçe tesisi öncesinde yapılması gerekenler konusunda eğitim yapılacaktır.	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	Selçuk Üniversitesi Üretici Birlikleri, Ziraat Odaları, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri, MEVKA	Nisan 2013- Haziran 2015	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünde görevli teknik personeli ve araç imkânlarını programın uygulanabilmesi için görevlendirecek, hazırlanmış eğitim kitleri kullanılmak suretiyle eğitim planı uygulanacak gerektiğinde Üniversite, özellikle çiftçi örgütlerine ve ilçe düzeyindeki eğitimlere kurumsal destek verecektir. Üretici Birlikleri ve Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri gibi üretici örgütleri eğitim programına sahada çalışan teknik elemanları ile birlikte katkı sağlayacak, eğitim seferberliği boyunca üyelerinin eğitim sürecine etkin katılımını temin edecektir. Mevlana Kalkınma Ajansı temel sorunlardan birisi olan bu konuda üreticilerin eğitilmesi kapsamında eğitim konularına uygun destek olacak bir çağrısı açacaktır.

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
B.2	Fidan dikimi, terbiye ve destek sistemleri konusunda eğitim yapılacaktır.	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	Selçuk Üniversitesi, Bahri Dağdaş Arş. Ens., Üretici Birlikleri, Ziraat Odaları, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri, MEVKA	Mayıs 2013- Haziran 2015	Hazırlanmış eğitim kitleri kullanılmak suretiyle eğitim planı uygulanacak gerektiğinde Üniversite ve Bahri Dağdaş Arş. Ens. özellikle çiftçi örgütlerine ve ilçe düzeyindeki eğitimlere kurumsal destek verecektir. Üretici Birlikleri ve Ziraat Odaları da eğitim organizasyonlarına destek sağlayacaktır. Mevlana Kalkınma Ajansı hazırlanan eğitim projelerine destek verecektir.
B.3	Meyve ve Bağ budaması konusunda eğitim yapılacaktır.	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	Selçuk Üniversitesi Üretici Birlikleri, Ziraat Odaları, MEVKA	Şubat 2014- Mart 2016	Hazırlanmış eğitim kitleri kullanılmak suretiyle eğitim planı uygulanacak gerektiğinde Üniversite, özellikle çiftçi örgütlerine ve ilçe düzeyindeki eğitimlere kurumsal destek verecektir. Üretici Birlikleri ve Ziraat Odaları da eğitim organizasyonlarına destek sağlayacaktır. Mevlana Kalkınma Ajansı hazırlanan eğitim projelerine destek verecektir.
B.4	Sulama sistemleri ve Meyve ağaçları ve Bağın sulanması konusunda eğitim verilecektir.	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	Selçuk Üniversitesi Bahri Dağdaş Arş. Ens., Üretici Birlikleri, Ziraat Odaları, Sulama sistemleri üreticileri, MEVKA	Haziran 2013- Eylül 2016	Hazırlanmış eğitim kitleri kullanılmak suretiyle eğitim planı uygulanacak gerektiğinde Üniversite ve Arş. Ens. özellikle çiftçi örgütlerine ve ilçe düzeyindeki eğitimlere kurumsal destek verecektir. Üretici Birlikleri ve Ziraat Odaları da eğitim organizasyonlarına destek sağlayacaktır. Mevlana Kalkınma Ajansı hazırlanan eğitim projelerine destek verecektir.

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
B.5	Meyvecilikte ve Bağcılıkta hastalık ve zararlılarla savaş konusunda eğitimler verilecektir.	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	Selçuk Üniversitesi Üretici Birlikleri, Ziraat Odaları, MEVKA	Haziran 2013- Kasım 2016	Hazırlanmış eğitim kitleri kullanılmak suretiyle eğitim planı uygulanacak gerektiğinde Üniversite, özellikle çiftçi örgütlerine ve ilçe düzeyindeki eğitimlere kurumsal destek verecektir. Üretici Birlikleri ve Ziraat Odaları da eğitim organizasyonlarına destek sağlayacaktır. Mevlana Kalkınma Ajansı hazırlanan eğitim projelerine destek verecektir.
B.6	Yetiştiricilere örgütlenme konusunda eğitim verilecektir.	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	Selçuk Üniversitesi Üretici Birlikleri, Ziraat Odaları, MEVKA	Ekim 2013- Aralık 2015	Hazırlanmış eğitim kitleri kullanılmak suretiyle eğitim planı uygulanacak gerektiğinde Üniversite, özellikle çiftçi örgütlerine ve ilçe düzeyindeki eğitimlere kurumsal destek verecektir. Üretici Birlikleri ve Ziraat Odaları da eğitim organizasyonlarına destek sağlayacaktır. Mevlana Kalkınma Ajansı hazırlanan eğitim projelerine destek verecektir.
B.7	Üretici örgütleri yöneticilerine örgütlenme eğitimi verilecektir.	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	Selçuk Üniversitesi Üretici Birlikleri, Ziraat Odaları, MEVKA	Ekim 2013- Aralık 2015	Hazırlanmış eğitim kitleri kullanılmak suretiyle eğitim planı uygulanacak gerektiğinde Üniversite, özellikle çiftçi örgütlerine ve ilçe düzeyindeki eğitimlere kurumsal destek verecektir. Üretici Birlikleri ve Ziraat Odaları da eğitim organizasyonlarına destek sağlayacaktır. Mevlana Kalkınma Ajansı hazırlanan eğitim projelerine destek verecektir.

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
B.8	Mekanizasyon Eğitimi	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	Selçuk Üniversitesi Üretici Birlikleri, Ziraat Odaları, MEVKA, Tarım Makinesi Üreticileri	Eylül 2013- Aralık 2015	Hazırlanmış eğitim kitleri kullanılmak suretiyle eğitim planı uygulanacak gerektiğinde Üniversite, özellikle çiftçi örgütlerine ve ilçe düzeyindeki eğitimlere kurumsal destek verecektir. Üretici Birlikleri, tarımsal kalkınma Kooperatifler, Tarım Makinesi üreticileri ve Ziraat Odaları da eğitim organizasyonlarına destek sağlayacaktır. Mevlana Kalkınma Ajansı hazırlanan eğitim projelerine destek verecektir.

4.3. Bahçe tesisi ve yetiştiricilik sırasında karşılaşılan sorunların çözümü

Yenilikçi, modern ve uzun ömürlü meyve ve bağ tesislerinin başarıyla kurulabilmesi için öncelikle iyi bir arazi hazırlığı yapılmalıdır. Yüzlerce yıllık meyvecilik ve bağcılık kültürümüz içerisinde var olan ve toprağın 50 cm genişlikte 1-1.5 m derinlikte toprağın alt üst edilmesi şeklinde uygulanan krizma son yıllarda yapılan tesislerin hemen hiçbirisinde, eldeki tüm imkanlara rağmen gereği gibi yapılmamaktadır. Daha kötüsü toprak kazma aletleri ile fidanların dikilecekleri alanlar yaklaşık 50 x 100 cm gibi boyutlarda kazılarak açılan çukurlara fidan dikimine gidilmektedir. Buna geçirimsiz alanlarda başvurulduğunda adeta açık alanda ancak saksıda yetiştiricilik yapılıyor gibi bir durum ortaya çıkmaktadır. Saksı benzeri yapı içerisine hapsedilen bitki köklerinin gelişmesi ilerleyen dönemlerde durmakta ve böylece bağ/bahçe ekonomik verim çağında iken kök boğulmalarına bağlı olarak kurumaktadır. Bu şekilde oluşturulan bağ ve bahçelerden ekonomik anlamda kârlı bir gelir elde edilmesi imkânsızdır. Bu açıdan mutlaka bağ ve bahçe tesisinden önce toprak profili incelenmeli ve toprak derinliği yeterli değilse krizma yapılarak arazi uygun hale getirilmelidir.

Bölge açısından üzerinde durulması gerekli bir diğer durum her bir tür için uygun yetiştiricilik alanlarının belirlenmesidir. Bu zamana kadar yanlış yer seçiminden dolayı kiraz ve ceviz gibi türlerde genellikle soğuklardan zarar çok sık ortaya çıkmaktadır. Sadece çok geç olgunlaşmadan faydalanmak için kiraz bahçelerinin çok yüksek rakımlara kurulması ilkbahar geç donlarından ve 2012 kışında olduğu gibi aşırı kar yükünden zarar oranını yükseltmektedir. Aynı şekilde taban arazilere kurulmuş olan ceviz bahçelerinde de ilkbahar geç don zararı ve toprak derinliğinin yetersizliğine bağlı bitki gelişiminin engellenmesi gibi sorunlar yaygın bir şekilde görülmektedir. Bu bakımdan bağ ve bahçe tesis edilecek alanların bölgedeki Üniversite ve Araştırma Enstitüleri tarafından belirlenmesi ve bu doğrultuda gerekli destek ve teşviklerin verilmesi gerekir.

Sertifikalı ve yöreye uygun meyve ve asma fidanı temini da oldukça zor olmaktadır. Çünkü yörede kullanılması mümkün olabilecek asma anacı çeşitlerinden fidan üretmek zordur. Fidancılar oldukça kolay fidan üretebildikleri asma anaçları ile üretim yapmayı tercih etmektedirler. Bu nedenle yörenin aşılı asma fidanının yörede kurulacak fidanlıklardan sağlanması özellikle teşvik gerektiren bir konudur. Aşısız köklü anaç fidanları ile bağların tesis edildikten sonra üzerine özellikle uluslararası piyasanın tercih edeceği üzüm çeşitlerinin aşılması gerekmektedir. Yöreye dışarıdan aşılı köklü olarak getirilen asma fidanları ile daha önceden hiç karşılaşılmayan hastalıklar da taşınmaktadır. Yeni hastalıklar yeni riskleri oluşturduğundan fidan teminini iyi düşünüp tedbirli davranmak gerekmektedir. Benzer durum meyve türleri için de geçerlidir. Mutlaka bölgeye uygun tür ve çeşitlerin sağlıklı fidanlarının temin edilmesi ve üreticiye verilmesi gereklidir.

Modern meyvecilik ve bağcılığın gerektirdiği dayanak ve terbiye sistemleri, aktif ve dinlenme döneminde yapılacak uygulamaların üreticiye aktarılması eğitici gruplara verilecek uygulamalarla sağlanabilecektir.

Yetiştiricilik sırasında karşılaşılan en önemli sorunlardan birisi de sulama suyu teminidir. Ekonomik anlamda meyvecilik ancak yeterli suyun bulunması ile mümkündür. Çünkü düzenli ve yeterli verim ve kaliteli meyve sadece ihtiyaç duyulan suyun gerekli olduğu zaman ağaçlara temin edilmesi mümkündür. İlde meyvecilik ve bağcılığın yapıldığı bölge genel olarak yıllık yağış toplamı (600 mm'den fazla) bakımından pek çok meyve türünün yetiştiriciliğine uygundur. Fakat bu yağışın hemen tamamı ihtiyaç duyulan dönemin dışında gerçekleşmekte yaz aylarında sulama suyu temin edilememektedir. Bu bakımdan yağışla gelen bu suyun yaz aylarında kullanılmak üzere toplanması ve depolanması oldukça önemlidir. Bölgede sulama göletlerinin yapımına uygun alanlar bulunmaktadır. Ancak bu göletlerin mümkün olduğunca bağ ve bahçelerin yoğun olarak bulunduğu alanlardan daha yüksek kotlara yapılması sulama maliyetinin azaltılması ve üreticinin bu sudan daha fazla oranda faydalanması açısından dikkate alınmalıdır. Sulamada karşılaşılan bir diğer durum sulama suyu maliyetlerinin yüksekliğine bağlı olarak suyun kullanılmamasıdır. Hali hazırda kurulmuş sulama tesislerinin hemen tamamı bağ ve bahçelerden daha aşağı kotlarda bulunduğundan su ancak ilave bir enerji ile bahçelere ulaştırılabilmektedir. Bu durum suyun maliyetini artırmakta ve üretici bu suyu kullanmamaktadır. Bu suyu kullanmamasının diğer sebebi ise mevcut hali ile ürettiği ürünün miktarının ve kalitesinin düşük olmasına bağlı olarak masrafın karşılanamamasıdır. Bağ ve bahçeler ekonomik boyutlarda kurulduktan ve verim ve kaliteyi artırıcı gerekli uygulamalar yapıldıktan sonra üretici mevcut maliyetlerde dahi sulama suyunu kullanmak isteyecektir.

Coğrafi işaret bir kavram olarak Türk Patent Enstitüsünün son yıllarda özellikle üzerinde durduğu ve ürünleri üretildikleri coğrafya ile bütünleştiren, marka değerinin korunmasında ilave bir değer taşımaktadır. Yaklaşık olarak deniz seviyesinden 1500 m yükseklikte üretilen Ekşi Kara üzüm çeşidimiz içerdiği çok yüksek polifeneoller, antioksidanlar ve aromatik değerleriyle coğrafi işaretle tescillenmeyi çoktan hak etmekle birlikte ilgisizlik nedeniyle mevcut kanunlarımıza göre fidan üretimi bile imkansız duruma gelmiştir. Bu çeşit üzerinde tarafımızdan hazırlanan klon seleksiyonu çalışmamıza destek sağlanarak binlerce yıldır yörenin asıl çeşidi durumundaki Ekşi Kara'nın sürdürülebilirliğinin korunması gerekmektedir.

Ekşi Kara gibi yörenin beyaz sofralık ve kurutmalık çeşit olarak binlerce yıllık bir geçmişe sahip Gök Üzüm çeşidinde de klon seleksiyonu çalışmamızın desteklenmesi mutlaka gereklidir. Bu üzüm çeşidimizden üretilen doğal yeşil renkli, yöresel piyasada en kaliteli çekirdekli ve çekirdeksiz çerezlik ürünlerden daha fazla talep gören ve fiyat bulan çerezlik kuru üzümün bu maksatla değerlendirilmesi mümkündür.

Bunun yanı sıra kişniş olarak adlandırılan ve Çerezlik olarak kurutulan Ekşi Kara üzüm çeşidinin partenokarpik tanelerinin seçilmesiyle elde edilen ve pilavlarda çeşni olarak kullanılan kuru üzüm de aynı şekilde coğrafi işaret alabilecek nitelik ve potansiyel taşıyan yöresel ürünlerimizdendir.

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A) Bölgede Meyvecilik ve Bağcılık için uygun alanların, tür ve anaç-çeşitlerin tespiti					
A.1	Her bir İlçede meyve ve bağ yetiştiriciliği için uygun yerler "ekolojik zonlar" belirlenecektir.	Bahri Dağdaş Araştırma Enstitüsü	Selçuk Üniversitesi, İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Üretici Birlikleri, TAGEM, MEVKA	Mart 2013-2017	Her bir ilçedeki meyvecilik ve bağcılık için uygun yerler tespit edilecek, Selçuk Üniversitesi, İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü destek vereceklerdir. Hazırlanacak projeler TAGEM ve MEVKA tarafından desteklenecektir.
A.2	Her bir ilçede uygun olan alanlarda hangi tür, çeşit ve anaçların uygun olduğu belirlenecektir.	Bahri Dağdaş Araştırma Enstitüsü	Selçuk Üniversitesi, TAGEM, MEVKA	Mart 2013-	Meyvecilik ve bağcılık için uygun olan alanlarda hangi türlerin yetiştirilebileceği, çeşitlerin ve anaçların ne olması gerektiği belirlenecek, Selçuk Üniversite teknik olarak TAGEM ve MEVKA maddi olarak destek verecektir.
A.3	Konya Organik meyve ve üzüm üreticileri birliği kurulması ve aktif olarak varlığını sürdürmesi sağlanacaktır.	Bahri Dağdaş Araştırma Enstitüsü	Selçuk Üniversitesi, TAGEM, MEVKA	Mart 2013-	Organik meyvecilik ve bağcılık için uygun olan alanlarda uluslararası Pazar standartlarında üretim modeli belirlenecek, Selçuk Üniversite teknik olarak TAGEM ve MEVKA maddi olarak destek verecektir.

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.4	Optimum hasat zamanlarının tespiti	Bahri Dağdaş Araştırma Enstitüsü	Selçuk Üniversitesi, TAGEM, MEVKA	Mart 2013-	Konya’da üretilmekte olan yöresel çeşitler başta olmak üzere adaptasyon çalışmalarına başlanılan yeni meyve ve üzüm çeşitleri için olgunluk indisleri ve optimum hasat zamanlarının tespit edilecektir. Selçuk Üniversite teknik olarak TAGEM ve MEVKA maddi olarak destek verecektir.
A.5	Ekşi Kara ve Gök Üzüm çeşitleri ile yöresel ceviz tiplerinde klon seleksiyonu	Bahri Dağdaş Araştırma Enstitüsü	Selçuk Üniversitesi, TAGEM, MEVKA	Mart 2013-	Konya’da üretilmekte olan Ekşi Kara ve Gök Üzüm çeşitleri ile yöresel ceviz tiplerinde klon seleksiyonu yapılacaktır. Selçuk Üniversite teknik olarak TAGEM ve MEVKA maddi olarak destek verecektir.
A.6	Yeşil kuru üzüm, kişniş, köfter, pestil, muska, cevizli sucuk gibi lokal ürünlerin üretim yöntemlerinin tespiti ve geliştirilmesi	Bahri Dağdaş Araştırma Enstitüsü	Selçuk Üniversitesi, TAGEM, MEVKA	Mart 2013-	Konya’da üretilmekte olan yeşil kuru üzüm, kişniş, köfter, pestil, muska, cevizli sucuk gibi lokal ürünlerin üretim yöntemlerinin tespiti ve geliştirilecektir. Selçuk Üniversite teknik olarak TAGEM ve MEVKA maddi olarak destek verecektir.
A.7	Ekşi Kara ve Gök Üzüm, Yeşil çekirdekli çerezlik kuru üzüm, kişniş gibi yöresel ürünler için coğrafi işaret tescilinin alınacaktır.	Bahri Dağdaş Araştırma Enstitüsü	Selçuk Üniversitesi, TAGEM, MEVKA	Mart 2013-	Ekşi Kara ve Gök Üzüm, Yeşil çekirdekli çerezlik kuru üzüm, kişniş gibi yöresel ürünler için coğrafi işaret tescilinin alınacaktır. Selçuk Üniversite teknik olarak TAGEM ve MEVKA maddi olarak destek verecektir.

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.8	Dünyada yeni ıslah edilen ancak ülkemize henüz getirilmemiş olan Konya ve İç Anadolu Bölgesi şartlarına uygunluk potansiyeli taşıyan asma anaçları ve üzüm çeşitleri getirilecektir.	Bahri Dağdaş Araştırma Enstitüsü	Selçuk Üniversitesi, TAGEM, MEVKA	Mart 2013-	Dünyada yeni ıslah edilen ancak ülkemize henüz getirilmemiş olan Konya ve İç Anadolu Bölgesi şartlarına uygunluk potansiyeli taşıyan asma anaçları ve üzüm çeşitleri getirilecektir. Selçuk Üniversite teknik olarak TAGEM ve MEVKA maddi olarak destek verecektir.
B) Bağ ve Bahçe tesisi öncesi toprak hazırlığının yapılması					
B.1	Bağ ve Bahçe tesisi öncesinde krizma yapılması	İl Özel İdaresi	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Üretici Birlikleri, Ziraat Odaları, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri, MEVKA, KOP	Mart 2013-	İl Özel İdaresi krizma yapmada kullanılacak ekipmanı temin edecek, krizma yapılacak alanlar İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından belirlenecek ve Üretici Birlikleri ve Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri gibi üretici örgütleri sahada çalışan teknik elemanları ile birlikte katkı sağlayacak, Mevlana Kalkınma Ajansı ve KOP maddi destek sağlayacaktır.
C. Sulama suyunun temini ve basınçlı sulama sistemlerinin kurulması					
C.1	Sulama göletlerinin yapılabilceği yerlerin belirlenmesi	DSİ	KOP	2013-	Bölgede kar ve yağmur sularının toplanmasını ve depolanmasını yapabilecek alanlar belirlenecektir, KOP destek verecektir.
C.2	Sulama göletlerinin yapımı	DSİ		2014-	Belirlenen uygun yerlere göletler yapılacaktır
C.3	Kırelı Sulama şebekesinin rehabilitasyonu	DSİ		2013-	Su kaybının çok fazla gerçekleştiği Hüyük-Kırelı sulama sisteminin rehabilitasyonu yapılacaktır.

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
C.4	Tarla içi basınçlı sulama sistemlerinin yaygınlaşması desteklenecektir	İl Özel İdaresi	KOP	2013-	Öncelikle arazi toplulaştırması yapılmış alanlarda basınçlı sulama sistemlerinin kurulmasına destek sağlanacaktır. KOP hazırlanan projelere destek verecektir.

4.4. Hasat sonrası ürünün muhafazası, işlenmesi ve pazarlanması ile ilgili sorunların çözülmesi

Meyvelerin ve sofralık üzümün hasattan sonraki ömrü büyük oranda hasada kadar yapılan kültürel işlemlere doğrudan bağlıdır. Bu nedenle üreticilerin ürününü depolayacağı varsayımına göre üreterek, muhafazaya en uygun olgunluk safhasında ve günün en serin zamanında hasat etmeleri de önemli eğitim konularından birisini oluşturmaktadır. Depolanacak ürünün hasattan sonraki iki saat içerisinde ön soğutma işlemi tamamlanmalıdır. Bu nedenle ürünün tasnifi ya hasat sırasında veya hemen sonrasında gerçekleştirilmelidir. Bu sayede uzun süre depolanabilecek elma, armut ve sofralık üzüm daha düzenli olarak pazara sunulabilecektir. Ayrıca, depolanma ömrü uzun olmayan kiraz, şeftali ve kayısı gibi türlerde hasattan hemen sonra ürünün depoya alınması ve pazara gönderilinceye kadar burada bekletilmesi kayıpların azaltılması ve kalitenin korunması açısından önemlidir. Ancak bütün bunların yapılabilmesi için mutlaka bölgede yeterli miktarda ve yeterli kalitede muhafazaya uygun ürünün olması şarttır. Bölgede mevcut olan depoların atıl vaziyette kalmasının en önemli nedeni budur. Ayrıca, üretimin yoğun olarak yapıldığı alanlarda yeterli kapasitede ve modern depoların inşa edilmesi gereklidir.

Pazara sunmada ürünü uluslararası pazara doğrudan satabilecek organizasyonların oluşturulması ana hedef olmalıdır. Ancak bu gerçekleştirilinceye kadar bir ara çözüm olarak ihracat yapan firmaları yöreye getirebilecek miktar ve kalitede üretimin sağlanması modern meyvecilikten ve bağıcılıktan beklenen gelirin sağlanmasında öncelikli bir alandır.

Pazarlama etkinliği kalitesi konusunda kuşku olmayan, istenilen miktar, kalite ve ambalajdaki ürünü arz edebilmekle mümkündür. Bunun sağlanabilmesi için Konya’da toprak ve doğal kaynaklar yeterlidir. Ancak insana daha fazla yatırım yapılarak uluslararası pazardan insanımıza daha fazla kaynak transferi ülkemizin kamu yöneticileri ile akademik çevrelerin esas üretimi yapacak üreticilerimizle yakın bir işbirliği sayesinde mümkün görünmektedir. Uluslararası piyasanın kabul edeceği kalite ulusal piyasamızda zaten üstün bir hüsnü kabul görmektedir.

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A) Mevcut soğuk hava depolarının rehabilitasyonu ve modernizasyonu					

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Başlama-Bitiş Tarihi	Yapılacak İşlem ve Açıklama
A.1	Bozkır, Ahırlı, Yalılıyük ve Hadim gibi ilçelerde var olan depolar modernize edilecektir	İl Özel İdaresi	MEVKA, KOP	2013-2014	Var olan depolarda bakım ve modernizasyon çalışmaları yapılacaktır. Hazırlanacak projeler MEVKA ve KOP tarafından desteklenecektir.
B) Yeni soğuk hava depolarının ve işleme tesislerinin kurulmasının teşvik edilmesi					
B.1	Potansiyeli olan Akşehir, Ereğli, Seydişehir ve Beyşehir gibi ilçelerde soğuk hava depolarının kurulması teşvik edilecektir	İl Özel İdaresi	Üretici Birlikleri, Ziraat Odaları, MEVKA, KOP	2013-	İl Özel İdaresi bu ilçelerde Üretici Birlikleri ve Ziraat Odaları kanalıyla yeni soğuk hava depolarının yapılmasını sağlayacak, Mevlana Kalkınma Ajansı ve KOP maddi destek sağlayacaktır.
B.2	Potansiyeli olan Akşehir, Ereğli ve Hadim gibi ilçelerde tasnif, ambalaj ve işleme tesislerinin kurulmasının teşvik edilmesi	Özel teşebbüs	KOP, MEVKA	2013-	Özel teşebbüsün entegre işleme tesislerini kurması sağlanacak ve KOP ve MEVKA destek verecektir.
C. Tarıma Dayalı Sanayi İşletmelerinde Ar-Ge Geleneğini Oluşturma					
C.1	Tarımsal Sanayi İşletmelerinde Ar-Ge ve Yenilik Oluşturmanın Önemi ve Bu Kapsamda Sağlanan Destekler Konusunda Eğitim	Konya Ticaret Odası	Selçuk Üniversitesi, MEVKA	2013-	Hazırlanmış eğitim kitleri kullanılmak suretiyle eğitim planı uygulanacak, Üniversite eğitimlere kurumsal destek verecektir. MEVKA maddi destek verecektir.
C.2	Tarıma Dayalı Sanayi İşletmeleri ile Üniversiteler Arasında Ar-Ge İşbirliklerinin Oluşturulması	-TDS işletmeleri, -Selçuk Üniv. Konya Teknokent	- Üniversiteler, - MEVKA, - TÜBİTAK, - Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	2013-	Üniversitelerde geliştirilen bilginin Tarıma Dayalı Sanayi işletmelerine aktarılması sağlanacaktır.

KAYNAKLAR